

Møte tirsdag den 23. november 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 22):

1. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Ingjerd Schou, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Aspaker og Michael Tetzschner om nasjonal strategi for økt og bedre bruk av sivil kompetanse i politiet
(Innst. 49 S (2010–2011), jf. Dokument 8:155 S (2009–2010))
 2. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, André Oktay Dahl, Trond Helleland og Elisabeth Aspaker om behandling av asylsaker
(Innst. 73 S (2010–2011), jf. Dokument 8:156 S (2009–2010))
 3. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland, Sylvi Graham og Lars Myraune om bevaring av nærpolitimodellen og gjennomføring av en bredt anlagt politistudie
(Innst. 52 S (2010–2011), jf. Dokument 8:157 S (2009–2010))
 4. Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp og Elisabeth Aspaker om bekjempelse av aggressiv tigging via skjerpede politivedtekter mv.
(Innst. 53 S (2010–2011), jf. Dokument 8:158 S (2009–2010))
 5. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i bustadoppføringslova og avhendingslova (skjerpning av garantireglar og regulering av vidaresal)
(Innst. 74 L (2010–2011), jf. Prop. 130 L (2009–2010))
 6. Innstilling fra justiskomiteen om endringer i panteloven mv.
(Innst. 56 L (2010–2011), jf. Prop. 136 L (2009–2010))
 7. Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ingjerd Schou, Lars Myraune og Svein Harberg om handlingsplan for kryssningsspor og tiltak for økt kapasitet av gods på norsk jernbane
(Innst. 62 S (2010–2011), jf. Dokument 8:153 S (2009–2010))
 8. Debatt om barne-, likestillings- og inkluderingsministerens redegjørelse om situasjonen i barnevernet (Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 19. november 2010)
 9. Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosessloven mv.
(Lovvedtak 3 (2010–2011), jf. Innst. 57 L (2010–2011) og Prop. 141 L (2009–2010))
 10. Stortingets vedtak til lov om endringer i forvaltningsloven og straffegjennomføringsloven (behandling av personopplysninger i kriminalomsorgen, innsyn i benådningssaker m.m.)
(Lovvedtak 4 (2010–2011), jf. Innst. 58 L (2010–2011) og Prop. 151 L (2009–2010))
 11. Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen
(Lovvedtak 5 (2010–2011), jf. Innst. 25 L (2010–2011))
 12. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (medlemskap i folketrygden under fengselsopphold mv.)
(Lovvedtak 6 (2010–2011), jf. Innst. 60 L (2010–2011) og Prop. 135 L (2009–2010))
 13. Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova mv.
(Lovvedtak 7 (2010–2011), jf. Innst. 67 L (2010–2011) og Prop. 156 L (2009–2010))
 14. Referat
- Presidenten:** Representanten Torfinn *Opheim*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.
Den innkalte vararepresentanten for Hordaland fylke, Filip *Rygg*, har tatt sete.
Det foreligger fire permisjonssøknader:
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Laila Marie *Reiertsen* i tiden fra og med 23. november til og med 25. november for å delta i møter i EFTA-parlamentarikerkomiteene og den felles EØS-parlamentarikerkomiteen i Brussel, Genève og Strasbourg
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Tor *Bremer* i tiden fra og med 23. november og inntil videre
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Hilde Magnusson *Lydvo* i tiden fra og med 23. november til og med 3. desember
 - fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om sykepermisjon for representanten Eirin *Sund* fra og med 24. november og inntil videre
- Disse søknadene foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.
- Fra første vararepresentant for Sogn og Fjordane fylke, Sonja *Edvardsen*, foreligger søknad om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Tor Bremers permisjon i tiden fra og med 23. november til og med 30. november på grunn av sykdom.
- Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:
1. Søknaden behandles straks og innvilges.
 2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Hordaland fylke: Roald Aga *Haug* og Torkil *Åmland*
For Rogaland fylke: Laila *Thorsen*
For Sogn og Fjordane fylke: Anette Stegegjerdet *Norberg*

Presidenten: Roar Aga Haug, Torkil Åmland og Anette Stegegjerdet Norberg er til stede og vil ta sete.

Statsråd Knut Storberget overbragte 19 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen vil framsette et representantforslag.

Per-Willy Amundsen (FrP) [10:05:47]: På vegne av representantene Gjermund Hagesæter, Åge Starheim, Bente Thorsen og meg selv har jeg gleden av å fremsette et forslag om å forhindre at det gis oppholds- og arbeidstillatelse til imamer med tilknytning til totalitære, islamistiske regimer som dermed ikke respekterer eller praktiserer religionsfrihet og de universelle menneskerettighetene.

Presidenten: Representanten Elisabeth Aspaker vil framsette et representantforslag.

Elisabeth Aspaker (H) [10:06:29]: På vegne av representantene Erna Solberg, Svein Harberg, Henning Warloe, Sylvi Graham og undertegnede har jeg gleden av å legge fram forslag om en tiårig handlingsplan for å heve lesekompetansen og sikre gode grunnleggende leseferdigheter hos voksne.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Fra Statsministerens kontor foreligger tre brev til Stortinget. Det første brevet, datert 12. november 2010, lyder:

«Midlertidig bestyrelse av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

I statsråd 12. november 2010 ble det besluttet at statsråd Tora Aasland skal bestyre Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet for den tiden statsråd Audun Lysbakken har permisjon, fra og med 29. november 2010 til og med 20. mars 2011, i tillegg til ansvaret for universitets- og høyskolesaker, fagskoleutdanningssaker, studiefinansieringssaker og forskningssaker i Kunnskapsdepartementet.»

Det andre brevet, datert 12. november 2010, lyder:

«Midlertidig bestyrelse av Justis- og politidepartementet

I statsråd 12. november 2010 ble det besluttet at statsråd Grete Faremo skal bestyre Justis- og politidepartementet i tillegg til Forsvarsdepartementet i den tiden statsråd Knut Storberget har permisjon, fra og med 1. januar til og med 31. mars 2011.»

Det tredje brevet, datert 19. november 2010, lyder:

«Midlertidig bestyrelse av Arbeidsdepartementet

I statsråd 19. november 2010 ble det besluttet at statsråd Rigmor Aasrud skal bestyre Arbeidsdepartementet i tillegg til Fornyings-, administrasjons- kirke- departementet i den tid statsråd Hanne Inger Bjurstrøm er sykmeldt.»

Presidenten vil foreslå at de refererte brevene vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:08:30]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Ingjerd Schou, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Aspaker og Michael Tetzschner om nasjonal strategi for økt og bedre bruk av sivil kompetanse i politiet (Innst. 49 S (2010–2011), jf. Dokument 8:155 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter, og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:09:32] (ordfører for saken): Denne saken omhandler noe som ved flere anledninger har vært oppe til debatt i denne sal og i media, nemlig de sivilt ansatte i politiet.

Forslagsstillerne i saken etterlyser en evaluering av effekten av den satsingen som er gjort når det gjelder sivilt ansatte i politiet, samt en avklaring av hvilke oppgaver som i dag utføres av sivilt ansatte, og hvilke oppgaver man i framtiden ser kan utføres av sivilt ansatte.

Forslagsstillerne går i dokumentet også spesifikt inn på samordningen av fangetransport.

Det bes også i forslaget om at det i større grad klargjøres hvor grensen går når det gjelder sivilt ansatte i politiet, sammenliknet med andre som har begrenset politimyndighet.

Flertallet i komiteen viser til den innsatsen som regjeringen har gjort opp mot ansettelse av sivilt ansatte, og mener at I i forslaget er ivarettatt gjennom denne satsingen samt bemanningsrapporten Politiet mot 2020. Men de er samtidig ikke negative til intensjonen i forslaget.

Når det gjelder II i forslaget, som omhandler samordning av fangetransport, sier flertallet at utvidelse av dette prosjektet vil bli vurdert etter en gjennomgang av samarbeidsprosjektet Oslofjorden vest.

Når det gjelder forslagens III, viser flertallet til politiloven og politiinstruksen og mener at det ikke er noe behov for en ytterligere avgrensning på dette området.

Fremskrittspartiet ser på sivilt ansatte i politiet som en meget viktig ressurs både gjennom den kompetansen de besitter, og fordi disse i langt større grad enn i dag kan avlaste politiet slik at disse kan utføre oppdraget sitt på en bedre måte.

Polititjenestemenn med treårig politihøgskole utfører i dag flere oppgaver som man strengt tatt ikke trenger full politiutdanning for å gjennomføre. Det er nok å nevne f.eks. passutstedelse, våpentillatelse og eiendomsskjønn. Dette er oppgaver som ikke er viet spesielt stor oppmerk-

somhet ved Politihøgskolen, og som sivilt ansatte med noe grunnutdanning innen politiyrket kan gjennomføre.

Fremskrittspartiet mener også at det er viktig at politiet i langt større grad åpner for den fagkunnskapen og kompetansen som sivilt utdannede har. Det vil være med på å styrke politiet ytterligere, slik at de i langt større grad kan utføre sitt pålagte oppdrag.

Fremskrittspartiet mener også at man bør vurdere å differensiere politiutdanningen. Vi skal ha et politi der generalistene utgjør hovedtyngden og kjernen i politiet, men det bør også åpnes for at personer med relevant bakgrunn kan gå inn og ta deler av politiutdanningen, for så å kunne utføre oppdraget – gjerne i samarbeid og i samspill med fullt utdannet polititjenestepersonell. Da vil disse utgjøre et godt team der de beste egenskapene til hver enkelt kan utnyttes på best mulig måte, samtidig som teamet har all den politikompetanse som er nødvendig for å utføre de pålagte oppdrag. Det som også er en fordel, er at disse da kan komme ut så fort som mulig og utføre polititjeneste, men de har også muligheten til å fullføre den treårige utdanningen hvis det er ønskelig.

Jeg vil – for å ta det ennå litt lenger – vise til at man i Nederland har hele etterforskningsteam som er sammensatt uten en eneste utdannet polititjenesteperson. Dette har vist seg å være en suksess, og er noe vi absolutt bør vurdere også her i landet.

Fremskrittspartiet ser for øvrig fram til at den såkalte resultatreformen blir lagt fram for Stortinget, og håper at regjeringen også vil ta med seg de tanker og innspill som har kommet fram i denne saken. Jeg vil minne om at vi alle har som mål å få et så godt, effektivt og tillitskapende politi som mulig, som kan utføre de oppgaver som storting og regjering til enhver tid pålegger dem.

Jeg vil til slutt ta opp de forslag som mindretallet har fremmet i saken.

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Jan Böhler (A) [10:14:32]: Denne saken, som handler om sivil kompetanse i politiet, burde være en sak der Stortinget samlet har en positiv grunnholdning og en positiv innstilling til hva som har skjedd.

Det var jo nesten en sensasjon da regjeringen kom med krisetiltak i januar/februar 2009, og man slo til med 460 nye stillinger knyttet til sivil kompetanse i politiet, dvs. at man i ett jafs tok nesten halvparten av det som var målet innen 2020, nemlig 1 000 sivile stillinger i politiet.

Det sies i forslaget fra representantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp osv., som vi behandler her i dag, at det bærer preg av et krisetiltak, og at man derfor er urolig for om det får samme effekt som om det hadde blitt behandlet på vanlig måte i statsbudsjettet. Til det vil jeg si at dette er innarbeidet i budsjettene for både 2010 og 2011 på normal måte. Når dette nå har blitt en vanlig del av oppbyggingen av politidistriktene, inngått i strukturen der, og føres videre fra år til år framover, og man også vil øke antall sivile stillinger ytterligere, burde det ikke være noen grunn til å uroe seg for at dette ikke vil kunne innar-

beides – og er innarbeidet – på en god måte. Når jeg har snakket med Oslo politidistrikt om denne saken, har de sagt at den effekten de har oppnådd med de ca. 100 sivile stillinger de fikk, er en frigjøring av ca. 70 årsverk med politikraft, og at det i høy grad er i tråd med intensjonen.

Det er klart at det er behov for lokale tilpasninger når det gjelder effekten, slik at det er vanskelig for Stortinget å kunne gå inn i detaljene i det. Men jeg mener at den beskrivelsen som statsråden gir i sitt svarbrev til komiteen, der han viser til at dette er behandlet i forbindelse med rapporten Politiet mot 2020 og en driftsanalyse av politiet, viser at oppgaver som sivile kan få innen politiet, er alt fra ordensoppgaver til oppgaver på operasjonssentrene, publikumsmottak, arrest, grensekontroll, trafikkjeneste, sjø- og miljøtjeneste, beredskapsplanlegging, osv., og på etterforskningssiden kan man ha sivilt ansatte til oppgaver knyttet til kriminalteknikk, analyser, enkle avhør, mottak av anmeldelser, DNA-prøvetaking, og etterforskning av enkle saker, og vi nevner i innstillingen selvsagt IKT-ingeniører i forbindelse med datakriminalitet. Det er behov for ulike typer sivilt ansatte i ulike politidistrikter og i ulike deler av de sentrale leddene i politiet. Her må det utøves fleksibilitet i de enkelte leddene.

Det er positivt å diskutere effekten av dette, men jeg tror viljen til å tenke nytt, viljen til å utvikle satsingen på sivilt ansatte for både å frigjøre politikraft og for å forbedre polititjenesten i dag er til stede på tvers av partiene her på Stortinget.

Det blir imidlertid et litt annet bilde enn det vi hadde i starten da vi diskuterte sivilt ansatte, når vi nå har økt opptaket til Politihøgskolen så mye, altså 720 fra i år av og forhåpentligvis i årene framover. Dette vil få full effekt fra 2013. Da vil man ikke trenge nødløsninger – holdt jeg på å si – med å sette inn sivilt ansatte for å frigjøre politikraft. Da kan man bruke sivilt ansatte på de områdene der de virkelig kan forbedre etaten. Man kan bruke politiutdannede på områder der det er best med en grunnleggende politiutdanning gjennom tre år, og så supplere med ny kompetanse som gjør at de kan ta funksjonene der man kanskje til nød kunne ha brukt sivile. Så vi vil ikke ha det samme presset på oss som før for å finne arbeidskraft når vi øker politiutdanningen så mye. Vi kan dermed i enda større grad bruke sivilt ansatte på de feltene der de virkelig trengs og kan være med og forbedre etaten, og ikke komme inn som midlertidige løsninger.

Disse spørsmålene er viktige for utviklingen av politiet. Dette ligger også i den resultatreformen som det nå skal jobbes med framover, bl.a. i en av de fem rapportene som vil bli sendt ut på høring i løpet av kort tid.

André Oktay Dahl (H) [10:19:48]: Først et spørsmål til statsråden, om sivilt ansatte noen gang har vært en nødløsning. Det var helt nye toner. Så det ber jeg om bekrefteelse på, for det har jeg aldri hørt før. Men det er kanskje en ny politikk.

I siste utgave av Politiforum beskrives en situasjon hvor det skjer en ønsket utvikling – av alle – med flere sivilt ansatte. Høyre var pådriver for flere sivilt ansatte, og til slutt bevilget da regjeringen penger til ansettelse av flere

fordi finanskrisen gjorde at man innså at man også hadde en politikrise. Så denne sensasjonen besto egentlig av at det tok så lang tid. Jeg kan imidlertid ikke skjønne at det er ønskelig at veldig mange av de sivilt ansatte med begrenset politimyndighet nesten ikke får opplæring, som det beskrives i Politiforum, som er en viktig begrunnelse for vårt forslag. For regjeringen har vært veldig prinsipiell når den har avvist at f.eks. vekterselskap kan drive fangetransport, eller for så vidt at GENA i Stavanger kan drive DNA-analyse fordi RMI er i krise. Da har det vanket mange ord om rettssikkerhet.

Høyre synes ikke det er betryggende at arrestforvarere og andre med begrenset politimyndighet kanskje får et tre dagers opplæringskurs avhengig av den enkelte politimesters forgodtbefinnende. Det holder jo ikke at lønnen er betalt av det offentlige for at en jobb skal utføres rettssikkert. Det har vi for så vidt sett eksempler på, enten det gjelder Nav, vedtak med hensyn til psykisk utviklingshemmede eller i forhold til DNA-monopolet.

I dag foreligger det et studium ved Politihøgskolen med navnet studium i begrenset politimyndighet, som gir 15 vekttall. Det studiet er relativt nytt, men kan betegnes som en slags grunnutdanning for sivilt uniformerte. Det har til nå ikke vært obligatorisk, og det medfører at det er opp til hvert enkelt politidistrikt å vurdere om de skal ta kostnadene med å sende folk på det. Det er også opp til hver enkelt å vurdere om man vil søke. Kravet i dag for å få begrenset politimyndighet er et 40 timers kurs i regi av hvert enkelt politidistrikt. Ifølge de opplysninger vi har, er det ikke noe ordentlig definert pensum for kurset, og hver enkelt politimester har i for stor grad frihet til å definere hva kurset skal inneholde. Det viser jo at det hele tiden har vært behov for en klar strategi for hva man vil med de sivilt ansatte, og hva de skal gjøre. Én ting er kompetanse, noe annet er oppgaver.

Høyre mener at det må tenkes nytt – det deles av flertallet. Det må tenkes nytt for å nå målet om flere synlige politifolk. Det er mange muligheter, f.eks. er det et paradoks at arrestforvarere ved tinghuset i Oslo sitter og koker kaffe og spiller kort de dagene det er rettsmøtefri, i stedet for at man får brukt arbeidskraften deres fullt ut ved å tildele dem mulige og flere sekundæroppgaver. Det er noe de ønsker selv, og noe de ved skikkelig kursing etter hvert vil være i stand til å hjelpe til med. Rett utenfor veggen er det altså en mengde tiggere, narkomane og ikke minst turister, som trenger bistand til å finne fram. Det hadde vært bedre om de som er arrestforvarere, med god grunnkursing i begrenset politimyndighet kunne bistå politiet og skape mer politikraft de dagene det ikke er rettsmøter i Oslo tingrett. I det minste bør man vurdere om disse arrestforvarerne og andre ansatte i politiet kan tildeles flere sekundæroppgaver, og slik få utnyttet både menneskelige og økonomiske ressurser bedre for å skape økt trygghet og tilfredshet blant publikum.

Tilsvarende har vi sett på en god del andre tettsteder hvor private vekterselskaper sliter med grupperinger av ungdommer og lommetyver. Patruljerende politi har ikke anledning til å kjøre innom der hele tiden. På Romerike f.eks. har man noen ganger brukt arrestforvarere til å

bistå, men i altfor liten grad. Hadde man hatt en klar strategi og tanke om hva de sivilt ansatte kunne gjøre, fra begynnelsen av, ville man fått brukt de sivilt ansatte, som man ansatte etter press fra Høyre – og fordi det kom en finanskriser – på en enda bedre måte.

Bakgrunnen vår for å fremme dette forslaget er rett og slett å få brukt hvert enkelt årsverk for det det er verdt – ikke som en nødløsning, men som et poeng i seg selv for å skape politikraft. Det har i hvert fall vært Høyres intensjon hele tiden, og jeg håper det fortsatt er regjeringens intensjon inntil vi – forhåpentligvis – får ansatt alle de 720 nyutdannede politifolkene, og at de ikke går over i privat sektor, som de selv beskriver at de nå vurderer med tanke på at det ikke er jobb til dem.

Jenny Klinge (Sp) [10:24:41]: Framleggsstillarane ønskjer ein nasjonal strategi for å auke og betre bruken av sivil kompetanse i politiet. Eg deler målet om at sivil kompetanse skal kunne brukast meir, for det er ingen tvil om at sivilt tilsette i etaten bidreg positivt med å frigjere politiutdanna nettopp til oppgåver som den siste gruppa er utdanna til å utføre. Sivilt tilsette kan bidra endå meir på ulike felt. Dessutan vil sivil kompetanse kunne trekkjast inn utanfrå til ymse oppgåver.

I fjorårets tiltakspakke frå den raud-grøne regjeringa vart 460 sivile årsverk fordelte i politiet. 280 politiårsverk vart såleis frigjorte frå ulike sivile oppgåver. Eg dristar meg i denne samanhengen til å sitere noko som vi politikarar bør leggje oss på minnet, nemleg dette: «Godt gjort er betre enn godt sagt.» Uansett kva vi seier og lover at vi skal gjere, eller kva strategiar vi vedtek, er det handlingane våre som tel. Regjeringa har handla for å auke bruken av sivil kompetanse, og kjem til å halde fram innsatsen med dette framover.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [10:25:57]: Førebygging må vere ein av grunntonane i politikken, ikkje minst er det viktig for å skape eit tryggare samfunn med mindre kriminalitet. Politiet står veldig sentralt i det førebyggjande arbeidet, og for Kristeleg Folkeparti er eit politi som prioriterer førebyggjande arbeid, noko av det viktigaste. Det betyr tidleg innsats overfor unge som er i risikosona. I den samanhengen er nærkontakt mellom samfunn og politi viktig. For Kristeleg Folkeparti er bachelorløpet sjølvsagt utgangspunktet. Det er med på å sikre at Noreg har eit av verdas beste politi.

Satsinga på sivilt tilsette har gjeve positive resultat i form av at eit stort tal politiårsverk er frigjorde frå oppgåver som ikkje krev politiutdanning. I tillegg til å frigjere politikapasitet bidreg òg sivilt tilsette til å heve den samla kompetansen, og på den måten framheve kvaliteten på politiet sine tenester. Derfor meiner eg det er grunn til å rose forslagsstillarane for utolmodet når det gjeld politidekning og betre utnytting av ressursane, for totalen kan bli eit betre samla politi.

Politiets eigen driftsrapport for perioden 2002–2008 konkluderer dessverre med at det er blitt færre tenestemenn i synleg ordensteneste. Det er stikk i strid med Stortingets intensjon med politireforma om eit meir synleg po-

liti. Denne utviklinga må snuast. Politiet må få økonomisk rom til å auke bemanninga og til å styrkje det førebyggjande arbeidet. Dessverre finst ikkje dette rommet i neste års budsjett.

Det er viktig å ha ein løpande dialog med etaten om kva for oppgåver som kan utførast av sivilt tilsette. Med regjeringa si ekstra satsing i tiltakspakka som kom i januar i 2009, blir det ekstra viktig å hauste erfaring med tanke på det spørsmålet. Derfor meiner Kristeleg Folkeparti at det vil vere positivt med ei evaluering.

Det er viktig at ein ikkje avgrensar moglegheitene, men tvert om ser potensialet. Og som representanten Bøhler var inne på i sitt innlegg, har fleire studentar kanskje bidrege til å minske behovet for fleire sivilt tilsette i politiet. For Kristeleg Folkeparti er det viktig at ein sørgjer for ei best mogleg ressursutnytting, og at ein ser viktigheita av at sivil kompetanse kan bidra til å heve den samla kompetansen i politiet.

Eg ønskjer å ta med litt erfaring frå den komiteen eg eigentleg sit i, arbeids- og sosialkomiteen, for eit anna stikkord for å betre ressursutnyttinga og heve kompetansen i politiet meiner eg er ein god seniorpolitikk. Når ein snakkar om tiltak for å få betre den samla kompetansen i politiet, meiner eg at det å få fleire politifolk til å stå lenger i arbeid, òg vil vere eit viktig tiltak. Slik sett, for å sikre at seniorane står i arbeid, bør ein sjå på moglegheita for meir fleksibel arbeidstid, heimekontor, hospiteringsordningar, fritak frå turnusteneste, meir fritid og kompetanseutvikling. Det er viktig at det er strategiar og planar for dei seniorpolitiske tiltaka. Ein god seniorpolitikk skapar ein vinn-vinn-situasjon, som gagnar både etaten og den einskilde arbeidstakaren og kanskje – og ikkje minst – samfunnsøkonomien.

Ei stemmeforklaring til slutt: Kristeleg Folkeparti kjem til å støtte forslag 1 og 2 og stemme mot forslag 3.

Statsråd Knut Storberget [10:29:41]: I forlengelsen av politirolemeldingen, St.meld. nr. 42 for 2004–2005, og på grunnlag av evalueringen av Politireform 2000 fikk Politidirektoratet i oppdrag å utrede politi- og lensmannsetasens utdannings- og bemanningsbehov, både med hensyn til politiutdannet personell og personell med annen utdanning. Utredningen baserer seg på en kriminalitetsanalyse, en analyse av forholdet mellom politi og samfunn både nasjonalt og internasjonalt, samt en oversikt over aktører som påvirker politiets arbeid. Samlet sett ga dette et solid grunnlag for å vurdere politiets framtidige bemannings- og kompetansebehov.

Politidirektoratets bemanningsrapport Politiet mot 2020 ble presentert i 2008. Den ligger til grunn for regjeringas prioritering av økt bemanning og opptak på Politihøgskolen. Ved årsskiftet 2008/2009 fulgte Politidirektoratet opp med en driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten for å få mer kunnskap om ressursfordeling og ressursdisponering. Politidirektoratets sluttrapport ble overlevert departementet i mai 2010. Jeg tar opp dette fordi jeg synes det er viktig å vise, når det nå gjøres krav om nye evalueringer og nye rapporter, at det foreligger ganske mye grundig materiale. Jeg mener regjeringa også

har lagt opp til en god prosess for behandling av dette videre.

Både i bemanningsrapporten og i driftsanalysen utredet Politidirektoratet behovet for personell med annen kompetanse enn politihøgskole. Direktoratet konkluderte med at langt flere oppgaver enn i dag kan utføres av sivilt personell, også på områdene orden og etterforskning. Dette dreier seg i hovedsak om oppgaver som vil supplere og komplettere politiets kompetanse, og i mindre grad oppgaver der sivile tilsatte helt ut erstatter politiutdannet personell. Men sivile tilsatte vil på mange områder kunne frigjøre politikapasitet og bidra til å heve den samlede kompetansen i politiet.

På ordensområdet foreslås økt bruk av sivile, til oppgaver som bl.a. gjelder operasjonssentralene, publikumsmottak, arrest, grensekontroll, trafikkjeneste, sjø- og miljøtjeneste og beredskapsplanlegging. På etterforskningssiden foreslås økt bruk av sivilt tilsatte til oppgaver knyttet til kriminalteknikk, som representanten André Oktay Dahl var inne på, analyser, enkle avhør, mottak av anmeldelser, DNA-personprøvetaking og etterforskning av enkle saker.

Jeg vil i denne sammenheng nevne at regjeringa i forbindelse med den såkalte tiltakspakken i 2009, som flere har vært inne på, sørget for at politi- og lensmannsetaten fikk 460 sivile årsverk. Jeg er ikke så opptatt av hvem som har sagt hva i forkant av dette, og i hvilken sammenheng det kom, men jeg er veldig opptatt av at vi faktisk fikk det på plass. Dermed er vi allerede halvveis til målet om de 1 000 sivile årsverkene som er behovet Politidirektoratet har beregnet i bemanningsrapporten Politiet mot 2020.

Regjeringa vil i perioden 2010–2013 følge opp en rekke av forslagene i bemanningsrapporten og driftsanalysen gjennom en bredt anlagt resultatreform i politiet – den er godt kjent her i Stortinget. Formålet med resultatreformen er en mer effektiv og målrettet utnyttelse av de til enhver tid tilgjengelige ressurser. Reformen skal bidra til å få mer politikraft ut av de tilgjengelige ressursene, og derigjennom bidra til økt oppklaring, et mer nært og sterkt politi og redusert kriminalitet. Oppgaver og kompetansekrav for sivilt tilsatte er et viktig tiltak i denne satsingen.

I tildelingsbrevet for 2010 er Politidirektoratet gitt i oppdrag å utarbeide en strategi for bemanning i politiet basert på bemanningsrapporten, driftsanalysen og den politiske plattformen for flertallsregjeringa. Strategien vil også bygge på analyser av kriminalitetsutvikling, både nasjonalt og internasjonalt, trusselbilde og bemannings- og befolkningsprognoser. Strategien skal beskrive ressursbehovet knyttet til håndtering av utviklingen i kriminalitets- og trusselbildet i perioden fram til 2030 og vil ligge til grunn for departementets forslag til planlegging og oppbemanning av politiet i årene framover. Den omfatter alt personell, også sivilt tilsatte.

Når det gjelder samordning av fangetransporter, som man også berører i forslaget, viser jeg til tidligere prøveprosjekt med fangetransport utført av vektere fra et privat firma i Vestfold, Telemark og Søndre Buskerud, som ble erstattet med et samarbeid mellom tilsatte i politi-, domstols- og kriminalomsorgen i politidistriktene Vestfold, Telemark og Søndre Buskerud. En mulig utvidelse av

prosjektet til andre politidistrikter og kriminalomsorgsregioner vil bli vurdert.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:34:29]: Vi ser fram til politireformen, når den kommer. Som jeg nevnte i mitt innlegg, har Nederland bl.a. sammensatt etterforskningssteam som ikke består av politiutdannet personell i det hele tatt. Og mitt spørsmål til statsråden er: Er det noe som statsråden vil vurdere når politireformen blir framlagt?

Statsråd Knut Storberget [10:34:58]: Det er jo slik at de mest sentrale oppgavene norsk politi har, er faktisk å drive etterforskning. Jeg har umiddelbart ganske store problemer med å se for meg at vi skal overlate etterforskningen totalt – i enkelte saker – til bare sivile. Jeg tror det vil være behov for politimeslig kompetanse og politimeslig – skal jeg si – myndighet inn i etterforskningen. Jeg vet at Fremskrittspartiet har vært veldig opptatt av dette – og kommer sikkert tilbake til det når det gjelder utlendings-sakene. Det er veldig viktig at politiet er på, for å kunne bruke tvangsmidler osv. Det vil være det i de fleste sakene. Men som jeg sa i innlegget mitt, er det oppgaver innenfor etterforskning som man kan overlate til sivile i større grad enn det man gjør i dag. Det er det vi nå ser på, særlig opp mot resultatreformen, hvor vi nettopp ser på hva slags type oppgaver politifaglige gjør i dag, og hvordan vi kan gjøre det mer effektivt. Jeg er overbevist om at der kan sivile spille en viktig rolle.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:36:01]: I rapporten Politiet mot 2020 – og her er de aller fleste av oss veldig enige – blir det bl.a. nevnt at målet er at vi skal ha to politimenn per 1 000 innbyggere. Det er et mål vi som sagt er veldig enige om. Når det gjelder dette målet, tolker statsråden det slik at dette er basert på hele politietaten, inklusiv byråkrater, eller er det tallet basert på operativt politi?

Statsråd Knut Storberget [10:36:36]: Når det gjelder de bemanningsrapportene vi har fått, og den bemanningssatsingen vi har, er det åpenbart at det man trenger, er mer politikraft ut. Og regjeringa har sagt det sånn at vi først og fremst trenger mer politifaglig utdannede folk. De standarder og mål som har ligget i rapportene, knytter seg først og fremst til politifaglig utdannede. I rapporten Politiet mot 2020 anbefalte man – så vidt jeg erindrer – å legge seg på et opptak på 550. Vi har jo sett at utviklingen når det gjelder antall mennesker som bor i dette landet, og hvordan dette utvikler seg, kanskje går raskere enn det som lå til grunn i rapporten. Det er også en av grunnene til at jeg har ment at det har vært særs viktig at vi ikke legger oss på 550, men at vi får til et opptak på Politihøgskolen på 720.

André Oktay Dahl (H) [10:37:40]: Synes statsråden at tre–fire dagers kurs som gir begrenset politimyndighet,

sikrer den nødvendige kompetanse og derigjennom retts-sikkerhet for dem som kommer i befatning med sivilt ansatte, og ser han at ulike politimestre har vidt forskjellig oppfatning av hva innholdet i og kravet til begrenset politimyndighet og opplæring er?

Statsråd Knut Storberget [10:37:59]: Jeg synes nok tre–fire dagers kurs er vel knapt hvis man skal begi seg inn i de oppgaver som vi peker på, og som vi ønsker sivilt ansatte skal gjøre. Jeg har registrert at kursene, i hvert fall de jeg har vært borti, har vært av noe lengre varighet, de har vært på opptil to uker, og noen har også gått over lengre tid. Men det er åpenbart at hvis vi nå skal begi oss inn på, og det skal vi, en fordeling av oppgaver som går på at man i større grad kan gripe inn i forhold til etterforskningsmessige oppgaver, publikumsmessige oppgaver og ordensmessige oppgaver, får det konsekvenser for den opplæring som sivilt ansatte må ha, og det betyr at da vil tre–fire dager ikke være tilstrekkelig.

André Oktay Dahl (H) [10:38:50]: Representanten Bøhler beskrev sivilt ansatte som «nødløsninger» og et midlertidig tiltak, og fikk delvis støtte fra Kristelig Folkeparti her, at når man får flere utdannede politistudenter, er ikke behovet for de sivilt ansatte der lenger. Er det en oppfatning som statsråden deler?

Statsråd Knut Storberget [10:39:12]: Nå satt jo jeg her og hørte på representanten Bøhler og oppfattet egentlig hans innlegg ganske annerledes, for å være helt ærlig, nettopp sett opp mot at i og med at man nå har så stort opptak på Politihøgskolen – et opptak som er tre ganger større enn hva Høyre klarte å få til da man satt i regjering, og en ansettelse av 460 sivile, som er langt mer enn det vi så under den forrige regjering – har vi en mulighet til ikke bare å tenke oss at de sivilt ansatte skal bidra til å holde fortet i forhold til politikraft, men også til å kunne få enda mer politikraft enn det vi hadde bare for noen år siden. Det er en fin ambisjon, og jeg mener at regjeringshåndtering av de sivilt ansatte, når vi har fått videreført det også i de framtidige budsjettene, etter at denne krisepakken kom, viser at det har et veldig lite skjær av midlertidighet over seg.

Presidenten: Replikkordskiftet er slutt.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anders B. Werp (H) [10:40:35]: Høyre er veldig tilfreds med at en samlet justiskomiteé stiller seg bak prinsippet om at politiutdannelsen skal være basert på en bachelorutdanning, en høyskoleutdanning, og at vi skal utdanne generalister til å tjenestegjøre i politiet, fordi man, som det står i innstillingen, skal fylle «ulike roller til ulik tid». Samfunnsutviklingen og dermed også kriminalitetsutviklingen står naturligvis ikke stille, og for å møte dette på politiet som kan møte et bredt og stadig bredere spekter av utfordringer.

Justiskomiteen har hatt god anledning til å se betydningen av de sivilt tilsatte på justisfeltet, bl.a. ved våre besøk og befaringer ved grensekontrollen på Gardermoen, ved besøk hos Kripos og i Oslo politidistrikt. Her ser vi et godt samspill mellom de politifaglige og de sivilt tilsatte. Det er nettopp det som er bakgrunnen for Høyres forslag som vi behandler nå, nemlig å møte utviklingen slik at vi kan utnytte disse ressursene i et bedre samspill.

Flertallet viser til bemanningsplaner når vi skal behandle denne saken her i dag. Det er en underliggende tone basert på at status quo er bra, og at alt dermed er bra. Høyre etterlyser mer dynamikk i denne utviklingen. Bemanningsplaner er vel og bra, men vi hører veldig lite om ansvarsfordeling. Det er det som er viktig for oss. Det vi savner, er en overordnet visjon – på fagspråket heter det strategi – som gjør at vi kan unngå og forebygge profesjonsstrid på justisfeltet, slik at vi i fellesskap kan bruke alle de samlede gode ressursene vi har på justisområdet, for å hindre kriminalitet, for å være enda bedre på forebygging, og for også å legge til rette for enda bedre rehabilitering og bedre tilbakeføring for ferdigsonede. Det er det store bildet vi ser på her, og da er bemanningsplaner vel og bra, men det er også oppgavefordelingen som ligger til grunn som vi ønsker å se i en større sammenheng.

Jan Böhler (A) [10:44:03]: Bare en liten presisering, i og med at representanten Oktay Dahls evne til å misforstå her kanskje var litt i største laget. Jeg vil bare si at det blir en forskjell her. Antall politiutdannede per år lå rundt 2002–2003 på 230–250, altså $\frac{1}{3}$ av det man kommer opp i nå, med 720. Da ble det ikke utdannet nok folk fra Politihøgskolen til at man hadde nok politiutdannede å ansette. Det er klart at det er en annen situasjon enn når vi får nok politiutdannede fra Politihøgskolen å ansette der vi helst vil ha politiutdannede folk i funksjonene, som f.eks. patruljering, der man som nevnt her kunne tenke seg å bruke sivile. Den typen løsninger der vi mest trenger fullt utdannede politifolk, vil vi nå kunne få.

Og så vil jeg gjerne si til det innlegget som representanten Werp holdt, at vi er helt enig i at vi skal satse offensivt på sivilt ansatte i politiet og i våre etater. Vi får nå bedre grunnlag for å satse der de kan forbedre funksjonene, og der de har kompetanse til å gå inn og forbedre. Jeg nevnte en rekke felter, og statsråden nevnte en rekke felter. Det er en viktig del av den resultatreformen som nå kommer. En av rapportene som skal sendes ut på høring, handler jo om dette: hvordan satse på sivil kompetanse framover. Og det ligger i hvert fall en satsing i at vi skal øke antallet sivilt ansatte fram mot 2020 – 1 000 sivilt ansatte – og det kan nok bli flere enn det.

Så her har vi et felles offensivt utgangspunkt, at vi vil bruke flere sivilt ansatte til å forbedre politiet og våre etater – på alle områder der de kan det. Dette burde være en positiv, offensiv debatt i Stortinget, og det vil jeg gjerne understreke til slutt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 839)

Sak nr. 2 [10:46:14]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, André Oktay Dahl, Trond Helleland og Elisabeth Aspaker om behandling av asylsaker (Innst. 73 S (2010–2011), jf. Dokument 8:156 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter, og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti, og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Per Sandberg (FrP) [10:47:01] (komiteens leder og ordfører for saken): Mange saker får et nyansert bilde etter hvert som de skrider frem. Og jeg synes at denne saken kanskje er et bevis på det. Det betyr ikke at Fremskrittspartiet ser bort fra nødvendigheten av at Stortinget burde ha fått seg forelagt en større sak. Jeg viser til at komiteen samlet sier:

«Man ser at dette fagfeltet har vært preget av utvikling uten noen form for effektivitets- og strukturtanke som basis.»

Bedre kunne det ikke ha vært sagt av komiteen. Det har ikke manglet på innspill for å få til en bredere debatt om å bli mer effektiv og å endre strukturer, men det har aldri blitt tatt et initiativ – ikke siden 2001, da man vedtok en omorganisering, der Fremskrittspartiet og Høyre var de eneste partiene som stemte imot.

Siden den gangen har det skjedd veldig mye på dette feltet. Antallet asylsøkere har blitt stabilt meget høyt, og apparatet har dessverre ikke fulgt med. Det ser man ikke minst i debatten som går, og har gått, rundt antall asylmottak, som går opp og ned. Man har også en debatt rundt de ansatte.

Saksbehandlingstiden har vært økende, og som både komiteen og statsråden viser til i sitt brev, er den altså 240 dager. Det er selvfølgelig helt uakseptabelt, og det er et bevis på at det ikke har vært nok fokus på å bli mer effektiv. Når man da i tillegg har ankemuligheter i mange av disse sakene, er det naturlig at man burde ha sett bredere på hele området.

Jeg viser også til innstillingen, der kommunalkomiteen støtter flertallet, altså regjeringen, i å få økt kapasitet. Kanskje burde utgangspunktet for oss alle sammen vært at vi skulle fått redusert kapasitet. Men det betyr at man må gjøre flere grep for å redusere antall asylsøkere som benytter seg av asylinstituttet på en ikke helt riktig måte. Men her bygger man altså opp et apparat og øker kapasiteten, for sannsynligvis da å forholde seg til det tilsiget av asylsøkere man har.

Derfor mener Fremskrittspartiet at det burde ha vært forelagt en større og helhetlig sak for Stortinget, der man hadde koblet inn det som går på grep og tiltak utover det som allerede er gjennomført i forhold til antall asylsøkere. Schengen, Dublin – det er mange problemstillinger som har dukket opp det siste året, som er en utfordring for å bli mer effektiv i saksbehandlingen. Ikke minst gjelder det det som går på å avklare identitet. Vi har fått et ID-senter, men jeg er ikke så sikker på at det er særlig ideelt når det gjelder dem som ikke har ID i det hele tatt. Da får man en problemstilling knyttet til å lete etter ID.

Derfor er heller ikke Fremskrittspartiet like sikker som flertallet når man rett og slett slår fast her at den omorganiseringen som kommer nå, er god nok, og vil gi mer effektivitet og mer treffsikkerhet, ID-senteret til tross.

Jeg vil avslutte med et ønske: Vi burde allerede nå, på dette tidspunkt, hatt klare planer om utvikling av informasjonskanaler. Jeg registrerer at statsråden legger veldig mye vekt på at det nå skal skje i samarbeid mellom to direktorat. Jeg mener at Stortinget i mye større grad burde ha vært på banen der, for også å bidra i så måte.

Til slutt vil jeg fremme det forslaget Fremskrittspartiet står bak. Jeg vil samtidig signalisere at om Fremskrittspartiets forslag eventuelt måtte falle, stemmer vi selvfølgelig for Høyres forslag.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har tatt opp det forslaget han refererte til.

Jan Böhler (A) [10:52:47]: Det forslaget fra Høyre som vi behandler her i dag, om at politiet fortsatt skal ha ansvaret for avklaring av identiteten til asylsøkere og dermed sikres den samme informasjonen som i dag, er jeg enig i – det framgår også av statsrådets svar til komiteen. Dette handler jo om hvordan vi kan få ned saksbehandlingstiden, hvordan samarbeidet mellom Politiets utlendingsenhet og UDI i asylsaker kan effektiviseres, hvordan de kan samordnes på en bedre måte – få en bedre struktur og samspill i sitt arbeid for å få ned saksbehandlingstiden. Men det er ikke noen tvil om at politiet fortsatt skal ha ansvar for å motta og registrere asylsøkere, foreta identitetsamtalen raskest mulig, ha ansvar for alt som angår tvangsmyndighet – altså visitasjon, undersøkelse, fengsling etter utlendingsloven, ansvar for tvangsreturer, osv. UDI har sin del, som er et registreringsintervju, og det er jo de som fatter vedtaket. Men politiets rolle når det gjelder ID-avklaring, vil være på plass, som i dag. Det er åpenbart behov for at politiet kommer inn tidlig, for det kan være viktige ting i bagasjen til dem som kommer – ting de bringer med seg som politiet ved hjelp av sin tvangsmyndighet kan beslaglegge, og som kan gjøre at man kan få slått fast identiteten raskest mulig. Så det som er litt uklart for meg når det gjelder forslaget, er: Hva er egentlig uenigheten i den delen av samordningen mellom UDI og politiet som gjelder asylsaker? Det framgår jo også av det saksordføreren sier i sin innledning; han er opptatt av å belyse dette: Det er en utvikling i saken. Det har nå vært et samarbeid om en arbeidsgruppe knyttet opp mot Politidirektoratet, hvor fagforeningene og de ulike aktørene i det samspillet som

skal være mellom politiet og UDI, har jobbet seg fram til felles konklusjoner og anbefalinger – hvordan denne strukturen kan bli mest mulig effektiv og gi politiet og UDI hver sin mest mulig presise og gode rolle.

Så hvis Høyres forslag om at man når det gjelder identiteten til asylsøkere, skal sikres den samme informasjonen som i dag, osv., kunne oversendes regjeringen, ville det vært en fordel for denne debatten. Regjeringspartiene kan ikke stemme for noe som allerede ligger til grunn for dette arbeidet og som framgår av statsrådets svar, osv. Så jeg håper at man gjennom debatten kan ta dette som en nødvendig og god fordykning – som en kommentar i denne prosessen. Men jeg tror ikke det er noen uenighet om at politiet skal ha sin klare rolle i dette ID-arbeidet.

Anders B. Werp (H) [10:56:24]: Etter Høyres mening er det viktig at vi fra Stortingets side har et kontinuerlig fokus på utlendingsforvaltningen, for det er et felt som berører veldig mange områder som denne sal, og representantene her, jobber med. Førstelinjeprojektet har Høyres støtte i den sammenheng, for det har som mål å gi økt effektivitet i utlendingsforvaltningen: raskere saksbehandling, bedre service med tilfredsstillende kvalitet – ikke minst at det skal ivareta rettssikkerhetsaspektet som jo naturligvis er helt avgjørende i et demokrati og en rettsstat. Høyres hensikt med å fremme dette representantforslaget er altså å støtte førstelinjeprojektet, være positiv til den prosessen. Men vi mener altså at det er elementer i dette som fortsatt trenger, og har rom for, forbedringer.

Jeg vil også understreke at det med rask og god saksbehandling av asylsaker i aller høyeste grad har en human dimensjon, for det er viktig at vi behandler dem som ønsker å komme til Norge og bosette seg her, på en slik måte at de føler seg både ivaretatt og behandlet på en fair måte. I disse prosessene har politiet etter Høyres mening en viktig rolle, derfor har vi fremmet dette forslaget. Etter vår mening er det viktig å verne om asylinstituttet som ordning. Politiet sitter på erfaring, fullmakter og kompetanse om ID-registrering, visitering – ikke minst må politiet sikres nødvendig informasjon på dette feltet. Vi ser en utvikling med grenseoverskridende kriminalitet som vokser, hvor ikke minst dette med menneskesmugling får en stadig større plass, dessverre. Derfor mener Høyre at politiet fortsatt har en viktig rolle i dette bildet. Den 19. oktober ble justiskomiteen invitert til en orientering fra UDI og politiets side – en veldig god orientering som ga mange nyttige avklaringer. En av avklaringene var at politiet fortsatt skulle ha viktige oppgaver på asylfeltet. Det var det betydningsfullt for Høyre å få klarlagt, for det var nemlig ikke slik tidligere i prosessen, slik foregående taler refererte til. Da var det skapt usikkerhet, og den usikkerheten ønsket Høyre å få klarhet i – ikke bare det, men også få gitt et signal om at vi ønsker, og understreker, at politiet skal ha en oppgave knyttet til asylsakene.

Men redegjørelsen den 19. oktober ga altså viktige avklaringer, så vi er tilfreds med det vi fikk høre der. Vi ønsker fortsatt fokus på dette området – som jeg sa innledningsvis. Vi ønsker på ingen måte fra Høyres side å detaljstyre forvaltningen, det tilligger ikke denne sal å

gjøre det. Men det tilligger denne sal å gi tydelige politiske signaler. Det er det Høyre gjør, nemlig at vi ønsker å understreke politiets oppgaver og ansvar.

Jeg merker meg representanten Bøhlers – det jeg opplever som en – invitasjon til Høyre om å oversende vårt forslag til videre behandling. Jeg skal ta en rask konsultasjon med fraksjonen, og så kommer jeg tilbake med et svar på det spørsmålet, men inntil videre tar jeg opp Høyres forslag.

Presidenten: Representanten Anders B. Werp har tatt opp det forslaget han refererte til.

Akhtar Chaudhry (SV) [11:01:04]: Jeg har tidligere fra denne talerstolen framført at det finnes bortimot 42 millioner mennesker rundt omkring i verden som søker en trygg havn. De er forfulgte mennesker, de er mennesker på søk etter trygghet fra tortur, fra voldtekt osv. – 42 millioner mennesker. De aller fleste av dem søker nødhavn enten i sitt eget land eller i naboland. Det er veldig få av dem som klarer å komme og banke på vår dør, og da mener vi – både regjeringen og SV – at de skal behandles med respekt og verdighet. I det ligger det at vi skal gjøre alt vi kan for at det blir en rask, effektiv og grundig behandling av deres søknader. De som har krav på beskyttelse, skal få det raskest mulig, og de som ikke har det, skal også få et klart og raskt svar, slik at de kan forlate landet fortest mulig – igjen for å gi verdighet og plass til dem som trenger beskyttelse. Den reformen som regjeringen nå jobber med, er nettopp tiltenkt dette: å bruke minst mulig tid, bruke færrest mulig hender, færrest mulig pulter, til å gå gjennom én og samme sak. Vi husker at vi for en tid tilbake – under den forrige regjering, mener jeg å huske – hadde en såkalt 15-månedersregel. Det betydde at kapasiteten var så liten at folk satt lenge og ventet på svar på sine søknader, og de som ikke fikk svar innen 15 måneder, fikk bli. Det er ikke sikkert at de hadde krav på det, men siden vi ikke hadde kapasitet, fikk de simpelthen bli fordi de ikke fikk behandlet sakene sine.

Neste poeng som opposisjonen tar opp, er et legitimt poeng. Der tror jeg det er tverrpolitisk enighet i hele Stortinget. Identiteten til dem som kommer til landet, må bli avklart, og være sikker, slik at vi vet hvem som befinner seg på norsk jord, og hvordan vi skal behandle vedkommende. Det kan ikke utelukkes at det kommer folk med urent mel i posen. Der har regjeringen forsikret oss om at den jobben skal gjøres på en minst like god måte som i dag. Politiet skal ha tilgang til opplysninger om alle som kommer til landet. All nødvendig informasjon skal tilflytes politiet, slik at de får gjort jobben sin på en skikkelig og god måte. Da mener jeg at vi i utgangspunktet er enige i intensjonene. Men vi ser at regjeringen allerede gjør den jobben på en god måte, og vi har tillit til den jobben som gjøres. Stortinget har bedt om å bli løpende orientert, og det er jeg sikker på vi kommer til å bli.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:04:44]: For Kristeleg Folkeparti er det viktig å redusere saksbehandlingstida til asylsøkjere. Dette er jo egentlig menneske som har livet

sitt på vent. Derfor ønskjer Kristeleg Folkeparti å sikre at dei menneska som ikkje veit korleis skjebnen deira blir avgjort, skal få kortast mogleg tid å vente. Me ønskjer at det arbeidet som ein gjer med å effektivisere rutinane for særleg å sikre at barn og barnefamiliar raskare kan få beskjed om det er grunnlag for opphald i Noreg, eller om dei skal bli sende heim, må først vidare.

Sånn sett deler me Høgres syn om at politiet framleis skal ha ansvaret for avklaring av identiteten til asylsøkjere og sikre den informasjonen som dei har i dag. Me meiner at det er riktig at politiet skal bruke meir ressursar på politiarbeid og mindre på saksbehandling.

Men ut frå det òg representanten Bøhler og for så vidt representanten Werp var inne på – men særleg Bøhler – oppfatar me det som at intensjonen bak Høgre sitt forslag allereie er ivareteken. Så me deler ikkje den same bekymringa, men eg er glad for representanten Bøhler sitt innlegg og hans imøtekomande haldning. For Kristeleg Folkeparti er det viktig at ein får teke vare på begge behova – både for å få til ei betre saksbehandling og for å sikre at politiet får den informasjonen som dei treng. Det er òg vår oppfatning at ei ny arbeidsdeling mellom politiet og UDI må evaluerast. I ei slik evaluering er det spesielt viktig at både saksbehandlingstid og politiets moglegheit til å kjempe mot kriminell verksemd som undergrev asylinstituttet, må vektleggjast.

Det er jo òg slik at asylinstituttet blir misbrukt i visse tilfelle. Tidlegare debattar i denne salen, bl.a. om organisert kriminalitet, har òg belyst behovet for å sikre at ein ser på den delen, slik at ein held oppe det truverdet asylinstituttet skal ha.

Men eg oppfatar det slik, som eg sa, at det meste av behova er ivaretekne allereie, så for Kristeleg Folkeparti sin del har me ikkje noko behov for å stemme for forslaget, og me støttar innstillinga frå komiteen om at det blir lagt ved protokollen.

Statsråd Knut Storberget [11:07:17]: Jeg er glad for den støtten som denne typen tiltak får av alle partier. Vi snakker jo egentlig om prosess og hva slags hensyn som skal ivaretas. Men jeg har lyst til å understreke: Jeg opplever som den største utfordringen – ved siden av det å få effektivt vedtak som fattes i utlendingsforvaltningen – at vedtakene kommer raskere enn det de gjør i dag. Det er bakgrunnen for at vi gjør de grep som nå er foreslått inn i førstelinjetjenesten, men også det vi gjør på asylfeltet. Jeg vil sterkt avvise representanten Sandbergs framstilling om at dette er noe som liksom bare har ligget på vent. Det er slik at regjeringen siden 2007 har drevet godt arbeid opp mot det å gjøre forvaltningen mer effektiv, satt i gang gode prosjekter, og det er dét som nå ligger til grunn for de reformer som vi er i ferd med å gå inn i.

UDI og Politidirektoratet har – på oppdrag fra Justisdepartementet – sammen utredet og foreslått omorganisering av behandlingen av oppholdssaker, altså førstelinjeprojektet, og foreslått endringer i den innledende asylsaksbehandlingen, og det er to forskjellige prosesser.

Så til oppholdssakene: Når det gjelder omorganisering av søknadsbehandlingen av oppholdssaker, er ikke disse

vurderingene ferdigstilt ennå, men det er like rundt hjørnet. Formålet er en raskere og mer effektiv saksbehandling av oppholdssakene, og bedre service. Jeg er helt enig med representanten Werp: Dette handler om humanisme.

De fleste søknader om oppholdstillatelse fremmes fra utenriksstasjonene. Politiet kan innvilge enkelte sakstyper hvor det kan søkes fra Norge, og en stor grad av søknadsbehandlingen består av fornyelse av søknader.

Jeg ønsker at politiet skal konsentrere seg om sine kjerneoppgaver, som er kriminalitetsbekjempelse og -forebygging. UDI skal behandle og avgjøre søknader. I Europa er Norge ett av få land hvor politiet er inne i selve søknadsbehandlingen av oppholdssakene, og i politiet er det i stor grad sivilt ansatte som behandler oppholdssøknader. Politiet fikk i sin tid ansvaret for behandlingen av sakene fordi politiet holder til på mange steder i landet; det var ikke som ledd i en samlet strategi eller plan. Nye teknologiske løsninger og færre krav til personlig oppmøte gjør at det ikke lenger er nødvendig med den samme fysiske tilstedeværelsen. Politiet skal fortsatt ha oppgaver i tilknytning til sine kjerneoppgaver, som å behandle bortvisningssaker, opprette utvisningssaker, territorialkontroll og oppgaver som krever tvangsmyndighet.

Identitetsvurderinger er vanligvis ikke et stort problem i oppholdssakene. De fleste framlegger dokumentasjon på identitet når de søker om en oppholdstillatelse.

Det har også blitt tatt opp som en bekymring at politiet vil miste muligheten til å oppklare straffesaker og bekjempe den tiltakende organiserte kriminaliteten hvis politiet ikke lenger skal ha ansvaret for å motta og behandle oppholdssøknader.

Jeg mener at kriminalitetsforebygging og -bekjempelse må skje på andre måter enn gjennom søknadsbehandling av oppholdssakene. Det vil være viktig å sikre gode rutiner og hjemler for at politiet får opplysninger fra utlendingssaker som er nødvendige for kriminalitetsbekjempelsen. Politiutdannede personer som frigjøres som følge av omorganiseringen, skal ikke overføres til UDI, men vil bli brukt til å styrke det øvrige politiarbeidet, altså en vinnvinn-situasjon for begge sektorer.

Så til den innledende asylsaksbehandlingen, som egentlig er gjenstand for debatten her: Når det gjelder den innledende saksbehandlingen for asylsøkere, så har POD og UDI utredet en ny modell som regjeringa har gitt sin tilslutning til. Organisasjonene har vært involvert i denne prosessen – og så langt vi har sett, også sluttet seg til. Regjeringa har besluttet å følge anbefalingene i den innledende asylsaksbehandlingen. Med «den innledende asylsaksbehandlingen» menes mottak og registrering av asylsøkere. Vedtak i sakene er det UDI som fatter.

Politiet skal fortsatt motta og registrere asylsøkere og foreta en identitetssamtale. Politiet skal også utføre oppgaver som krever tvangsmyndighet, slik som visitasjon, undersøkelse og fengsling etter utlendingsloven, og politiet har selvfølgelig ansvaret for tvangsreturer av dem som ikke har lovlig opphold. UDI vil foreta et kort registreringsintervju i den innledende fasen, slik at enkle saker kan avgjøres umiddelbart. Jeg finner grunn til å understre-

ke at identitetsarbeidet i forbindelse med asylsaker fortsatt skal ligge hos politiet, og at politiet sikres den informasjonen de får i dag. Forslaget fra representantene er derfor etter mitt skjønn godt ivaretatt med den nye modellen, men det er grunnlag for å være oppmerksom på det, og derfor støtter jeg anmodningen om at det gjøres om til et oversendelsesforslag.

Opprettelsen av nytt Nasjonalt identitets- og dokumentasjonssenter, NID, vil bidra til å styrke identitetsarbeidet. Det er nå bestemt at senteret skal være underlagt Politidirektoratet og ikke politiets utlendingsenhet. Senteret åpnet formelt 15. november 2010, altså for ikke så mange dager siden.

Presidenten: Det blir replikkordskifte, på inntil fem replikker. Første replikant er representanten Per Sandberg, som så vidt presidenten forstår, har bedt om én replikk.

Per Sandberg (FrP) [11:12:30]: I hvert fall foreløpig.

Jeg registrerer at statsråden igjen avviser hva representanten Sandberg sier i sitt innlegg. Men jeg kan gjerne sitere fra innstillingen. Det er en enstemmig komité som uttaler følgende:

«Man ser at dette fagfeltet har vært preget av utvikling uten noen form for effektivitets- og strukturtanke som basis.»

Komiteen, samlet, sier videre:

«Dette har medført et sendrektig system med enkeltpersoner som tapere i form av lang saksbehandlingstid. Også det faktum at man har saksbehandlet fra hvert lensmannskontor og hver politistasjon rundt i landet, har sannsynligvis ført til ulik saksbehandling, noe som i sin tur skader rettssikkerheten.»

Det er en samlet komité som står bak dette, og da er mitt spørsmål: Er statsråden fortsatt uenig?

Statsråd Knut Storberget [11:13:27]: En av grunnene til at vi faktisk har gått inn i dette – å skape reform og at vi legger om systemet – er jo mye den beskrivelsen som Per Sandberg siterer fra komitéinnstillingen. Det at man har hatt veldig mange enheter i politiet som behandler disse sakene, og ulik praksis, skaper en rettssikkerhetsutfordring, men det skaper ikke minst en utfordring med hensyn til det å kunne få avgjort sakene raskt. Det er jo derfor jeg mener at det må være bra at man faktisk gjør det grepet man nå gjør i forhold til asylsaksbehandling, som *alle* er enige om, til og med organisasjonene. Da er det mitt håp – når vi har såpass bred enighet også om det – at reformen blir vellykket, slik at vi klarer å få ned saksbehandlingstida i asylsakene, noe vi allerede ser at vi er i ferd med å kunne klare.

Per Sandberg (FrP) [11:14:30]: Det var et ganske enkelt spørsmål. Jeg reagerte litt på det at statsråden i sitt innlegg tok avstand fra undertegnede innlegg der jeg siterer fra innstillingen. Og jeg prøver igjen: Er statsråden enig i det en samlet komité sier i sin innstilling og den beskrivelsen som er gitt – uavhengig av hva undertegnede, altså representanten Sandberg, sa på talerstolen?

Statsråd Knut Storberget [11:15:03]: Jeg får gjenta det: Jeg syns at beskrivelsen fra komiteen er dekkende, først og fremst fordi man ser at saksbehandlingstida er for lang, og at man får forskjellige resultater. Samtidig betyr ikke det at verken Justisdepartementet eller daværende Arbeidsdepartementet, da man hadde ansvaret for disse sakene i 2007 og 2008, ikke tok grep for å gjøre noe med dette. Hele bakgrunnsarbeidet for førstelinjeprosjektet og også asylsaksbehandlingen startet opp med grundige utredninger og grundig arbeid for å kunne gjøre reform i 2007. Og det er også kvalitetssikret etter Finansdepartementets regimer om kvalitetssikring, noe som har bidratt til at vi i dag er ved et tidspunkt hvor man kan fatte beslutning, og det er det vi er i ferd med å gjøre.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anders B. Werp (H) [11:16:22]: Jeg skal være veldig kort: Høyre gjør om sitt forslag til et oversendelsesforslag.

Presidenten: Det er notert.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 840)

Sak nr. 3 [11:16:40]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland, Sylvi Graham og Lars Myraune om bevaring av nærpolitimodellen og gjennomføring av en bredt anlagt politistudie (Innst. 52 S (2010–2011), jf. Dokument 8:157 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jenny Klinge (Sp) [11:17:43] (ordfører for saka): Heile justiskomiteen står attom målet om størst mogleg politidekning, uansett om det vil vere meiningsforskjellar om kva dette inneber og korleis ein skal nå målet. I denne saka blir det fremja fem ulike framlegg til vedtak frå representantane frå Høgre. Eg skal som saksordfører kort referere og kommentere nokre av desse ut frå det komiteen er einig om. Sidan vil eg gå inn på kommentarar til representantframlegget på vegner av regjeringspartia og Senterpartiet.

I representantframlegget blir det peika på eit behov for ein breitt utforma politistudie, der målet er at politiet skal bli i stand til å handtere utviklinga i kriminaliteten framover. Vidare ber framleggsstillarane om at det blir lagt fram ei sak om den såkalla resultatreforma, at politidekninga blir styrkt fram mot 2020, og at det blir teke ein kritisk gjennomgang av Politidirektoratet si rolle for å kunne styrkje den faglege styringa av politietaten.

Det er opplagt viktig at ressursbruken i politiet blir nøye gjennomgått. Dei midlane ein til kvar tid har tilgjengeleg, må brukast på best mogleg vis for å oppnå at folk i heile landet skal kunne kjenne seg trygge og vite at politiet er der når det trengst. Derfor vil gjennomgangar av ressursbruken vere viktige. Og nettopp derfor har Politidirektoratet allereie gjennomført ein grundig driftsanalyse og ei utgreiing av bemanninga i politietaten.

POD har nyleg levert ulike rapportar til Justisdepartementet som m.a. omhandlar distriktsstrukturen i politi- og lensmannsetaten, interne administrative funksjonar og auka bruk av sivilt tilsette. Spørsmålet no er om det er fleire analysar som trengst, eller om tida er inne for å handle. Eg meiner det er det siste. Allereie utførte analysar vil vere ein del av grunnlaget for den varsla resultatreforma.

Det er eit langsiktig og målretta arbeid som må gjerast for å sikre ei god politidekning. Innsatsen den raud-grøne regjeringa har gjort dei siste fem åra, har vore nettopp langsiktig og målretta. Vi har lagt grunnlaget for ein vesentleg auke i talet på uteksaminerte politistudentar – over ei dobling sidan førre regjering rådde over justispolitikken, noko som er ein føresetnad for å kunne tilsetje fleire i etaten. Vidare har vi auka løyvingane til politiet med 3,3 mrd. kr i regjeringsperioden.

Så skal ein ikkje påstå at dette er nok. Innsatsen må halde fram. Målet vi alle deler, er betre bruk av ressursane i politi- og lensmannsetaten.

Til slutt ein kommentar til framlegget om at det skal gjerast ein kritisk gjennomgang av POD si rolle, deira mandat og fullmakter. I Senterpartiet er vi generelt positive til at ein ser på dei ulike statlege direktorata si rolle og deira funksjon med eit kritisk blick.

Framleggsstillarane peikar på at gjennomgangen skal ta sikte på auka fagleg styring av politietaten, noko som jo opplagt er viktig. Men eg vil understreke at det for oss i Senterpartiet er eit mål at det som det ligg politikk i, skal ha størst mogleg grad av politisk styring, og at dette òg er eit ønskt resultat av dei gjennomgangane som måtte kome av dei ulike direktorata si rolle.

Komiteen går inn for at representantframlegget blir lagt ved protokollen.

Jan Böhler (A) [11:21:32]: Representantforslaget gir en god anledning her i Stortinget til å gå igjennom hvordan det arbeides med planleggingen av politiets kapasitet, mange spørsmål om strategier i årene framover. Det er en systematikk i det arbeidet som drives fra regjeringens side, som jeg vil framheve. Etter at politirølemeldingen, som den forrige regjeringen la fram, ble behandlet her på Stortinget, satte den nye regjeringen i gang arbeidet med det som ble kalt Politidirektoratets rapport om bemanning

og kompetanse i politiet fram mot 2020. Den het Politiet mot 2020, ble lagt fram i 2008, og trakk opp planer bl.a. om 2 700 nye politifolk og 1 000 flere sivilt ansatte innen 2020, som vi var inne på her tidligere i dag.

I forlengelsen av arbeidet med Politiet mot 2020 satte Politidirektoratet og departementet i gang arbeidet med en driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten. Driftsanalysen brakte fram mye viktig kunnskap om ressursutnyttelse og ressursfordeling – hvordan man prioriterer og disponerer ressursene rundt i politidistriktene. Det ble fra direktoratets side fremmet en rekke forslag i forlengelsen av driftsanalysen, som ble lagt til grunn for neste fase i arbeidet, nemlig arbeidet med resultatreformen, som nå er i gang, og der det vil bli sendt dokumenter ut på høring i løpet av kort tid.

Resultatreformen vil handle om grunnleggende spørsmål når det gjelder hvordan vi utnytter ressursene vi nå setter inn i politiet, hvordan vi bruker oppbyggingen og utviklingen av politiet når det gjelder struktur – lensmannskontorene, distriktene – til å få størst mulig effektivitet, best mulige resultater for befolkningen, i bekjempelsen av kriminalitet, og hvordan vi bl.a. bruker sivilt ansatte, som vi var inne på her tidligere i dag. Strategier når det gjelder personell, har Politidirektoratet et eget arbeid med som en del av resultatreformen.

Viktige ting som Stortinget har vært inne på her, gjelder f.eks. målekriterier for politiet. Vi har sett at det er noen typer målekriterier som kan være for snevre til å fange opp en bred politiinnsats, f.eks. hvordan ulike politidistrikter skal samhandle bedre når det gjelder organisert kriminalitet. Det kan bli forstyrret av snevre målekriterier hvor innsatsen bare kommer det ene eller det andre politidistrikt til gode. Vi mangler gode målekriterier for forebygging, og vi har pekt på en rekke svakheter ved den måten man i dag bygger opp resultatrapporteringen fra politidistriktene på. Den delen er også et viktig ledd i arbeidet med resultatreformen.

Det samme er arbeidet med IKT-systemene i politiet, som vi er avhengige av å få fart i forbedringen av hvis vi skal innfri de målene vi har i sektoren.

Den stortingsmeldingen som kommer før jul om organisert kriminalitet, vil også være et veldig viktig bidrag til analysen, studiene, strategien for Politi-Norge, for hvordan vi håndterer en så viktig og tung del av kriminaliteten – bl.a. hvordan samspillet mellom politidistriktene skal utløses, være effektivt og settes i gang raskt når det oppstår behov for dette samspillet i bekjempelsen av den organiserte kriminaliteten, som er landsomfattende og internasjonal.

Det er et spørsmål i saken hvordan Stortinget vil bli informert, hvordan resultatreformen vil komme opp på Stortinget underveis. Det har regjeringen varslet at den vil komme tilbake til. Dette er et grunnleggende arbeid når det gjelder politiet i årene framover, og jeg er sikker på at regjeringen vil ha gode opplegg etter hvert for hvordan Stortinget skal få diskutert de spørsmålene. Her er det en omfattende prosess i gang med det som forslaget omhandler, og jeg synes det er en god anledning til å få utdypet disse prosessene her i stortings salen.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:26:18]: Generalistene innen politiet er viktige, og nærpolitimodellen med generalistene er basisen for hvordan politiet i dag skal løse sitt oppdrag og ikke minst morgendagens oppdrag.

Ved behandling av en tidligere sak uttalte jeg at innovasjonen innen det kriminelle miljøet er stor. Kreativitet og evner har nesten ingen grenser på dette området. Det er derfor viktig at også politiet og de myndigheter som styrer politiets oppdrag, evner å tenke nytt og framtidrettet. Det er i denne sammenheng viktig å gjøre analyser både av gårldagens og dagens kriminalitetsutvikling, samtidig som man med bakgrunn i dette evner å se framover.

Det kan være vanskelig å spå hvordan kriminaliteten utvikler seg i framtiden, men basert på både den kunnskap vi har i Norge og, ikke minst, internasjonalt, vil det være mulig å se trender for deretter å kunne ta de riktige skrittene for å bekjempe framtidens kriminalitet. Både politiet og forskningsmiljøene i Norge og internasjonalt besitter mye materiale om kriminalitet. Disse rapportene, analysene og undersøkelsene er viktige enkelttiltak, men det er viktig å samle alt materialet for å kunne gi en samlet vurdering, for deretter å kunne treffe de riktige tiltakene og spisse de mest effektive satsingsområdene samt å gi politiet de riktige verktøyene for å bekjempe framtidens kriminalitet.

Skal man ha mulighet til å planlegge og tilrettelegge politiets arbeid, vil en slik studie med en samlet vurdering være en viktig faktor. Vi må se på hva slags kriminalitet vi har, og når og hvor vi har den, for deretter å se hva som kan bli utviklingen i årene framover.

Dette vil også være et godt grunnlag for å se på organiseringen av politietaten. Først vurderer man hvilke oppgaver politiet skal ha – skal de ha de samme oppgavene som i dag, skal de ha flere eller færre oppgaver? Så kan en vurdere antall politidistrikter og lensmannskontorer, bemanning, utstyr osv. Et godt og fornuftig organisert politi gjør at ressursene kan brukes mest mulig effektivt. Dette gjelder både person- og kompetanseressurser og de økonomiske ressursene.

En studie bør også fokusere på rekruttering til politiet. Det er viktig med godt kvalifiserte søkere som vil jobbe som politi og gjøre en karriere innen dette yrket. Samtidig er det like viktig å beholde dem som allerede jobber som politi. Det er viktig å beholde den erfaringen og kompetansen de har. Vi vet at den kompetansen som polititjenestemenn har, er ettertraktet også i sivile yrker. Arbeidsmiljø, trivsel, er viktig for at politiet skal kunne trives, og for at de skal kunne stå i sine jobber.

Men det er en annen faktor som er minst like viktig, og det er lønn, sammen med arbeidsmiljø og trivsel. Jeg håper at det blir gjort en grundig vurdering av også disse sidene i en politistudie, slik at vi kan beholde den kompetansen vi har innen politiet, og slik at vi kan få tilført ny kompetanse av personer som er villige til å jobbe som politi, gjerne hele sin yrkesmessige karriere. Den kompetansen som sitter inne blant erfarne politifolk, ønsker vi ikke å miste. Arbeidsmiljø og lønn er viktige faktorer for å beholde disse.

Presidenten: Ønsker representanten Morten Ørsal Johansen å ta opp de forslagene som er på side 3 i innstillingen?

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:30:15]: Ja.

Presidenten: Da har representanten Morten Ørsal Johansen tatt opp de nevnte forslagene.

André Oktay Dahl (H) [11:30:29]: Høyres forslag om en politistudie er noe helt annet det regjeringspartiene og statsråden står for. Politidirektoratets bemanningsstudie har ikke det tilsvarende lange og brede perspektivet og ser ikke politiets totale oppgaver i sammenheng med andre aktørers oppgaver og ansvar på samme måte. Det er derfor behov for en politistudie som har et 20–25 års perspektiv for å sikre god planlegging.

Sentrale utviklingstrekk innen grenseoverskridende kriminalitet, terrortrusler i Norges interesseområder, politiets oppgaver og sider ved kriminalitets- og samfunnsutviklingen i Norge vil legge viktige premisser for størrelsen på det norske politikorpset i de neste tiårene, og det totale ressursbehovet må ses i denne sammenheng. Kunnskap og analyse i et langsiktig perspektiv er viktig både av hensyn til investeringer, metodeutvikling, organisering, mannskapssituasjon og politiets evne til å løse pålagte oppgaver. En politistudie bør også, ikke minst etter det vi har sett nylig, innebære en gjennomgang av Politiets sikkerhetstjenestes organisering, arbeidsoppgaver og ressurstildeling knyttet opp mot utviklingstrekkene på de områdene som PST har ansvar for. Samarbeid med Sivilforsvaret og tilgang til relevant forsvarsmateriell er sentralt for at politiet skal kunne løse sine oppgaver på en effektiv og betryggende måte. Det er også samfunnsøkonomisk gode grunner til at man bør se slike ressurser i en sammenheng. En slik studie bør danne grunnlaget for en langtidsplan for politiet som muliggjør stabilitet i politiets planlegging og er bærekraftig over tid.

Riksrevisjonens ganske så krasse rapporter fra 2009 og våren 2010 demonstrerte jo egentlig at en slik politistudie har vært, og fortsatt er, nødvendig. Måten vi nå skal oppgradere helt nødvendig IKT-utstyr på, er jo et eksempel. Det fremsto som et paradoks at man brukte mange timer og mange sider på å vise hvor mye man detaljstyrer en økning på inntil to eller fire tjenestemenn til ulike politidistrikt med spesifikke arbeidsoppgaver, samtidig som Stortinget i fjor ikke var kjent med summen som da skulle trekkes inn for å omdisponere fra driftsbudsjettene til en sentral IKT-investering. Den er riktignok nødvendig, men det er noe som Stortinget burde ha visst. I år er det antakeligvis 250 mill. kr. Men det er ganske lite tilfredsstillende at Stortinget bærer preg av å delta i en slags quiz hvor vi må gjette oss til hva som skjer, og jeg viser derfor til det forslaget om egen sak til Stortinget om IKT-satsingen som Høyre har fremmet.

Høyre er åpen for strukturdebatt og vil selvfølgelig alltid være villig til å se på organiseringen av politiet og lensmannsetaten. Men forutsetningen for det er klar: Jeg oppfatter det slik at statssekretæren på landsmøtet til Politiets

Fellesforbund i Alta også var klar på det: Målet, i likhet med Høyres mål, er at eventuelle endringer skal bidra til å bringe mer politikraft ut til befolkningen, ikke mindre. I Politi-Norge mangler det en norm for bemanning i hvert enkelt politidistrikt. For det er en betydelig utfordring at vaktlister ikke kan sammenlignes med det som på forhånd er definert som det reelle behovet for politikraft på hvert enkelt sted til enhver tid. Slike svar ville man kunne få gjennom en bredt anlagt politistudie.

Når det gjelder punktet om gjennomgang av PODs oppgaver og ansvar, skal man ikke tro på alt som står i VG, men det er ganske nyttig å titte på det, fordi karakterene som er gitt både politidirektøren og enkelte politimestre, viser at det er rom for å styrke ledelseskompetansen både i POD og i de enkelte politidistrikt, i tillegg til ressursituasjonen.

Så skal jeg avslutte med å si noe jeg ikke fikk sagt under den forrige saken på grunn av dette fantastisk fine, nye voteringsanlegget som man trykker og trykker på, men ikke får ordet likevel. Derfor gjør jeg det nå. Nå har man allerede vært inne på hvor fantastisk stor opptrapping man har fått til på Politihøgskolen – ja, der har Høyre og alle opposisjonspartier vært med – men det man desto mindre har snakket om, er jo at det i løpet av årene 2001–2005 ikke kom ett eneste forslag fra statsråden, Arbeiderpartiet eller SV når det gjelder å øke opptaket. Det startet i 2003, under en sentrum–Høyre-regjering, med støtte fra Fremskrittspartiet. Så kan man jo lure på hva grunnen til det er. Hvis man visste så veldig mye i perioden 2001–2005, hvorfor foreslo man da ikke mer, og hvorfor ventet man til etter at man selv kom i regjeringskontorene, helt til 2007, med å videreføre det opptaket som Fremskrittspartiet og sentrum–Høyre-regjeringen startet i 2003? Nå er utfordringen å få jobber til dem vi utdanner mange av. De varsler nå at de søker private arbeidsgivere, har egne messer hvor de prøver å gjøre seg lekke for private. Det er greit nok, det, men vi vil aller helst at de skal jobbe i et godt, kompetent politi, og derfor trenger vi også en politistudie.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [11:35:45]: Kristeleg Folkeparti støtter kravet om ein breitt utforma politistudie. Me meiner at erfaringane viser at me treng breiare utforma studiar og analysar for å utvikle vidare og styrkje politiet for framtidens utfordringar. Eg skjønner på representanten Bøhler og på regjeringspartia at dei er såre nøgde med det arbeidet som er sett i gang på dette området, men det er ikkje Kristeleg Folkeparti.

For eksempel konkluderer politiets eigen driftsrapport for perioden 2002–2008 med at det har blitt færre tenestemenn i synleg ordensteneste. Det viser manglande evne til å følge opp og gjennomføre dei mest eintydige og klare signala frå Stortinget. For dette er stikk i strid med Stortingets intensjonar med politireforma om eit nærare og meir synleg politi.

Riksrevisjonens nylege undersøking av politiets innsats mot organisert kriminalitet er eit anna eksempel. Riksrevisjonen er dels krass i sin kritikk av innsatsen på dette feltet, eit felt som Stortinget gang på gang har streka under skal prioriterast både nasjonalt og gjennom internasjonalt arbeid. Det blir blant anna peikt på at det manglar ein heil-

skapleg og overordna strategi for arbeidet. Styringsdialogen med politiet er mangelfull, og regjeringa får kritikk for at det ikkje i større grad ligg føre mål og resultat for politiets innsats på området. Den akutte situasjonen når det gjeld politiets IKT-løysing, blei òg teken opp her. Det er eit kritisk punkt for at politiet skal lykkast i kampen mot kriminalitet generelt og organisert kriminalitet spesielt. Justisministeren medgav sjølv i høyringa at IKT har vore nedprioritert gjennom fleire år.

Ein heilskapleg og brei politianalyse kan vere med på å hindre at Stortingets klare prioriteringar ikkje blir følgde opp, og at den typen fatale nedprioriteringar som det er ikkje å ruste opp IKT-systemet, ikkje får skje.

Kristeleg Folkeparti støttar òg forslagsstillaranes intensjon om ei styrking av politidekninga. Det er heilt klart nødvendig for at statens evne til å møte utfordringar innan førebygging og at kampen mot kriminalitet skal styrkjast. Dagens situasjon i politiet gjer at ein føretekk prioriteringar som går på folks rettskjensle laus, som f.eks. gjentekne bortleggingar av saker med kjend gjerningsmann, nedprioritering av vinningskriminalitet, noko som vil gjere Noreg til ein enda meir ettertrakta stad for kriminelle bandar frå utlandet, og å la vere å rydde opp i synleg narkotikasal i enkelte område i dei største byane. For å møte dette har Kristeleg Folkeparti i kvart einaste alternative budsjett me har lagt fram under den raud-grøne regjeringa, prioritert større løyvingar til politiets driftsbudsjett.

Noreg har i dag den dårlegaste politibemanninga i Skandinavia, og politidistrikta har varsla at deira økonomiske situasjon gjer det nødvendig å kutte i stillingar framover. Me treng heilt klart ein meir offensiv politikk for å styrkje rekrutteringa, sørgje for at nyutdanna kjem ut i jobb, få inn fleire sivile i avlastande roller og få seniorane til å stå lenger i arbeid. Særleg er det viktig å leggje betre til rette for ein aktiv seniorpolitikk i politiet ved å gi den enkelte politimeisteren betre verkemiddel for å halde på dei mest erfarne arbeidarane i nokre år til.

Når Kristeleg Folkeparti likevel stemmer mot forslag nr. 3, frå Høgre og Framstegspartiet, om å styrkje politidekninga opp til svensk nivå innan 2020, er det fordi me ikkje ser at det som til kvar tid er svensk nivå, er ei god og stabil målsetjing å styre norsk politikk etter.

Kristeleg Folkeparti reknar det òg som sjølvsagt at regjeringa vil leggje fram ei sak for Stortinget om resultatreforma, og ser ingen grunn til at Stortinget skal gi noko pålegg i så måte.

Kristeleg Folkeparti vil altså stemme for forslaga nr. 1 og 4, men mot forslaga nr. 2 og 3.

Statsråd Knut Storberget [11:40:08]: Jeg skal være så kort som mulig, fordi jeg står ved det samme standpunktet som jeg presenterte for Stortinget i 2008 da et parallelt forslag var oppe.

Dette er en debatt om hva man trenger av faktum for å fatte politiske vedtak. Så kan man lage en debatt ut av det, slik representanten Ropstad nå gjorde et forsøk på, om politiressurser, om antall stillinger og om hvordan kriminaliteten utvikler seg, som kan bli svært omfattende. Jeg må bare si at jeg er svært uenig i den beskrivelsen av krimi-

nalitetsutviklingen og politiets innsats som representanten Ropstad ga uttrykk for.

At man f.eks. nedprioriterer innsatsen mot vinningskriminelle som reiser rundt omkring i Norge, kom en samlet kontroll- og konstitusjonskomité fram til at man ikke gjorde; man valgte nettopp å gi honnør til norsk politi i en veldig positiv høring etter Riksrevisjonens rapport om organisert kriminalitet. Så hvor Kristelig Folkeparti får det fra at man har nedprioritert denne innsatsen, stiller jeg meg svært undrende til. Da burde man ha kjent sin besøkslestid i kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det vi har sett i løpet av det siste året, er en massiv innsats, en massiv koordinering og heldigvis også en betydelig nedgang i vinningskriminaliteten, begått av en del omreisende vinningskriminelle. Så jeg vil anbefale at man også i denne debatten viser en viss edruelighet og ikke kaster seg på bølger og inntrykk som skapes i media, for politiet fortjener også positiv oppmerksomhet når man virkelig klarer å få til så gode resultater som man har fått til.

Når det gjelder spørsmålet om resultatreformen og det analysegrunnlaget som nå ligger forut, er regjeringas oppfatning at nå har vi nok for å kunne skride til verket og gjøre ferdig denne reformen. Jeg registrerer at Høyre gjør gjenbruk av sitt forslag om en politistudie, men vi mener fra regjeringas side at vi har nok. Vi har brukt noen av debattene i forkant i dag også til å peke på hva slags analyser som faktisk er foretatt når det gjelder bemanning – bemanningsrapporten og driftsanalyser. Vi har beskrivelser av kriminalitetsutviklingen på flere områder, både organisert kriminalitet, den kriminaliteten Politiet sikkerhetstjeneste skal håndtere og annen type kriminalitet, som er mer enn tilstrekkelig, etter mitt skjønn, for å kunne fatte gode politiske vedtak knyttet til å gjøre politiet enda mer effektivt. Det er også slik når det gjelder organisert kriminalitet, at Stortinget har blitt varslet om at nå kommer stortingsmeldinga om organisert kriminalitet i løpet av kort tid, nettopp for å trekke opp det bildet i større grad. Og det å begynne å sette i gang en bredt anlagt studie, slik man nå ber om, som nesten inneholder alt, er etter mitt skjønn ikke fornuftig bruk av ressurser verken i departementet eller ute i Politi-Norge.

Jeg ser fram til å kunne diskutere også med Stortinget de konklusjonene man kommer fram til i resultatreformen. Jeg har sagt at det skal vi informere Stortinget om på egnet måte. Jeg legger opp til at i løpet av 2011 skal dette arbeidet slutføres. Vi vil få rik anledning til også å diskutere struktur og effektivitet i forbindelse med stortingsmeldinga om organisert kriminalitet, selvfølgelig.

Presidenten: Det blir åpnet for replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [11:43:55]: Statsråden sier at vi utdanner flere og flere politifolk, og at vi ønsker å få to politiutdannede per 1 000 innbyggere.

I en tidligere sak stilte jeg spørsmålet om dette var tallet for et samlet politikorps eller om det var for operativt politi. Svaret var da at vi utdanner flere, at det blir ansatt flere politifolk, og at vi antar at vi skal nå det målet.

Jeg må gjenta spørsmålet mitt, for det er litt viktig å få

vite om dette er et samlet politikorps inklusiv byråkrater, det som enkelte kaller papirflyttere, og ledere, eller om det er operativt politi når vi snakker om at vi skal ha to politimenn per 1 000 innbyggere. Det er faktisk avgjørende hvor mange politifolk som er ute i gaten og som gjør et operativt arbeid både med patruljering, etterforskning osv. Så mitt spørsmål er: Er det et samlet politikorps som går inn under disse to per 1000, eller er det operativt politi?

Statsråd Knut Storberget [11:45:01]: Så vidt jeg erindrer – men nå skal jeg gå tilbake i dokumentene – står det klart definert i bemanningsrapporten og bemanningsplanen fram mot 2020 hva man ønsker å utvikle når det gjelder antall politiutdannede, og hva man ønsker når det gjelder antall sivile.

Så er det jo sånn at hvis man med «operativt politi» mener politifolk som er ute i gatene, har man ikke definert det i den rapporten, og jeg mener at det ville være en farlig utvikling å begi seg inn på. Vi vet at mye av det arbeidet som politiutdannede gjør for å bekjempe kriminalitet, kan skje på skoler, det kan skje i forbindelse med en familievoldssak, det kan være etterforskning og det kan være analyse osv. Jeg må bare vise til den rapporten, men siden jeg ikke har den hånden her, skal jeg være varsom med nå å ta på sparket hva som er det konkrete sitatet. Men jeg mener det er knyttet til antall politiutdannede og antall sivile.

Så må jeg bare si at jeg gleder meg over at vi nå er i ferd med å få ansatt så mange av de nyutdannede, i motsetning til hva Fremskrittspartiet har gitt uttrykk for gjennom hele sommeren.

André Oktay Dahl (H) [11:46:14]: Statsråden er opptatt av faktagrunnlag. Det er Høyre også. Statistisk sentralbyrås siste tall viser at politidekningen nå er 1,6 per 1 000 innbyggere i snitt – det samme som det var i 2005. Tar SSB feil når det gjelder virkelighetsbeskrivelsen, at det ikke har økt? Politistudentene opplyste at 11. november var det ni ledige stillinger pluss tre vikariater å søke på. Tar de også feil?

Statsråd Knut Storberget [11:46:42]: De tallene Dahl bruker når det gjelder politihøgskolestudenter, er brukt av representanten gjennom hele sommeren og i høst. Hvis man skulle lagt dem til grunn, altså at det bare er elleve ledige stillinger for politihøgskolestudentene, er det jo underlig at per i dag er altså 311 ansatt i politiet. Hvordan kan det ha seg at 311 politihøgskolestudenter har fått seg jobb når bl.a. representanten Oktay Dahl har markert at det bare er ti–elleve og opp mot 20 ledige stillinger? Slik vi har fått rapporter om, og det tror jeg må være riktig, er det i dag 207 ledige politistillinger i Norge. Vi har også ansatt 311 av de 371 som har bestått eksamen. Her er det altså godt rom for at vi også skal klare å ansette dem som nå gjenstår.

André Oktay Dahl (H) [11:47:48]: Jeg tillater meg å gjenta spørsmålet: Tar Statistisk sentralbyrå og studentene feil?

Statsråd Knut Storberget [11:47:56]: Jeg må bare gjenta mitt svar.

Når det gjelder Statistisk sentralbyrå, har jeg ingen grunn til å tvile på deres beskrivelse, og det er jo derfor det er så viktig at vi øker opptaket utover det som står i rapporten Politiet mot 2020.

Når det gjelder spørsmålet om antall ledige politistillinger, må jeg bare vise til det jeg sier. Jeg har også hørt at politihøgskolestudenter har sagt at det bare er ti–elleve stillinger ledig til enhver tid. Jeg registrerer at 311 har fått seg jobb. Så skjønner jo jeg at en del av de 200 ledige stillingene ikke vil passe for politihøgskolestudenter. Men da er det sånn at når en som har lang erfaring rykker opp, får vi nye ledige stillinger i bunnen. Det er det som er årsaken til at man syns det er relevant å bringe fram det totale antallet ledige politistillinger i Politi-Norge når man vurderer muligheten for å få seg jobb.

Jeg vil stille spørsmålet tilbake: Bestriker representanten André Oktay Dahl at 311 av 371 politihøgskolestudenter har fått seg jobb?

Presidenten: Presidenten ser det kanskje som noe uvanlig at representanten blir stilt spørsmål. Men det er anledning til én replikk til hvis representanten ønsker å svare på spørsmålet fra statsråden.

André Oktay Dahl (H) [11:49:07]: Det gjør jeg selvfølgelig med glede.

Jeg registrerer at statsråden vil fortsette dette pingpongspillet om hvem som har rett. Altså: Når vi tar opp dette, er det fordi det er veldig mange studenter som er bekymret, og de sier konkret at per 11. november var det ni pluss tre stillinger å søke på. Da er jo spørsmålet: Har de misforstått helt?

Når det gjelder Statistisk sentralbyrå: Det er altså sånn at politidekningen har stått stille siden 2005: 1,6 per 1 000 innbyggere. Da rimer ikke det med å si at politidekningen har blitt bedre, som man gjør i media.

Statsråd Knut Storberget [11:49:49]: Uansett er det vel sånn at Høyre etter hvert har innsett at det har blitt flere politifolk, det skulle bare mangle når vi har hatt så høye opptak. Når man måler det per capita, eller per antall innbyggere, mener jeg at der må man legge Statistisk sentralbyrås analyse til grunn, men at man har økt opptaket for å få flere politifolk ut. Dette er jo da en utvikling som også bare vil bli bedre, i den forstand at når vi har så store opptak og kjører 720 studenter, tre ganger mer enn det Høyre tok opp, er det gode muligheter for at dekningen vil bli enda bedre.

Men så må jeg bare si at jeg syns alle har et ansvar, også overfor politihøgskolestudentene, med å forklare at når det er 207 ledige stillinger – ikke alle passer for dem – vil det også bli stillinger som er egnet som start- og innrekrutteringsstillinger, når man får et opprykk. Det vil kanskje ta noe tid. Men det er jo gledelig at 311 av 371 studenter nå er i arbeid.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Anders B. Werp (H) [11:51:13]: Jeg vil særlig berøre vårt forslag nr. 1, om en bredt anlagt politistudie.

I løpet av denne høsten har Stortinget behandlet en ganske lang rekke av representantforslag fra Høyre. Jeg nevner forebyggende tiltak for å hindre unges inngang i kriminalitet, kampen mot organisert kriminalitet og saken vi har debattert tidligere i dag knyttet til sivilt ansatte i politiet. Jeg nevner også politiets arbeid med asylsaker. Dette er enkeltsaker som hver for seg er veldig viktige.

Vi kan på mange måter si at disse forslagene er en del av oppbyggingen til akkurat det vi skal debattere nå, politistudien. Her etterlyser Høyre et grunnleggende dokument som beskriver hva slags politi vi skal ha, som vil kunne danne grunnlag for nettopp det å nærme seg alle de enkeltsakene som hver for seg er viktige – som jeg har nevnt – men som også gir en mer grunnleggende strategisk tilnærming, slik at man fra politisk side, og også fra Stortingets side, kan samle seg om hvilken innsats, hvilke ressurser, hvilken ansvarsfordeling og hvilke tiltak politiet og justisvesenet har behov for i framtiden. Det er det forslaget om en politistudie dreier seg om.

Svaret også i denne saken og på dette forslaget knytter regjeringspartiene i all hovedsak til enkelttiltak, enkeltprosjekter, driftsanalyse og resultatreform.

Høyre anerkjenner at alt som skjer, og som nevnes av regjeringspartiene, hver for seg er viktige punkter for å bekjempe kriminalitet. Det deler vi, det er vi sammen om. Det vi ønsker i tillegg, er noe å bygge alt dette arbeidet på, slik at vi fra Stortingets side i større grad kan diskutere overordnede justispolitiske prioriteringer på justisfeltet. Vi skal også bruke tid på enkelttilfeller, det er en viktig del av det politiske håndverket, men det at vi fra Stortingets side i større grad kan diskutere overordnede temaer, ligger i dette.

André Oktay Dahl (H) [11:54:30]: Jeg blir nå en møteplager, men jeg skal slutte nå – hvis det ikke kommer noe mer. Jeg får jo bare 1 minutt til.

Det var et lite angrep også på våre venner i Kristelig Folkeparti da man snakket om gjenbruk og å kaste seg på bølger. Da må jeg si at jeg synes statsråden er en ekspert i så måte.

Når det blir vist til vinningskriminalitet, må jeg si at det er jo varslet at vinningskriminalitet er noe man skal nedprioritere, slik at man kan prioritere noe annet opp. Det ble varslet i et bredt anlagt NTB-intervju i sommer. Det må bety at den positive effekt man har hatt, som statsråden viser til, er noe statsråden har tenkt å bygge ned.

Så har vi fått avklart en veldig viktig ting i løpet av debatten. I løpet av fem år har regjeringen ikke økt politidekningen. Den har stått stille. Det er erkjent av statsråden. Den er på 1,6 per 1000 innbyggere, slik det var i 2005. Selv om vi har fått flere politiårsverk, er det altså ikke blitt mer politi i forhold til befolkningen. Da har vi et faktagrunnlag på plass.

Så har ikke statsråden respondert på hvorfor man fra

2001 til 2005 ikke hadde et eneste forslag om å øke antall plasser på Politihøgskolen. Hvorfor ventet man til 2007 med å videreføre den opptrappingen som ble påbegynt i 2003? Man tok seg en pause, på samme måte som med forskningen. Jeg synes det er litt greit, når vi skal diskutere dette, at historieskrivingen er rett.

Vi har felles interesse av at det skal bli flere politifolk, flere politiårsverk, og at vi skal nå målene i «Politiet mot 2020». Høyre vil helst nå dem innen 2015. Derfor foreslår vi i vårt alternative budsjett ekstra midler for å kompensere for IKT. Vi kommer ikke utenom de tallene vi er enige om, at vi skal ha 720 politihøgskolestudenter. Hvis vi ikke greier å løse den situasjonen som disse kullene er i slik at de faktisk får en jobb og ikke søker seg til private istedenfor å bli i politiet, får vi dem ikke inn i politiet og når ikke de målene som vi, ifølge Statistisk sentralbyrås egne tall, ligger på etterskudd med. Når politidekningen er på 1,6 per 1 000 når vi snart skriver 2011, ligger vi etter målene i bemanningsrapporten, og vi ligger etter målene alle i denne salen har sluttet seg til. Da synes jeg vi skal erkjenne at vi har et problem.

Så kan vi fortsette i brevs form å diskutere hvor mange stillinger de kan søke på, osv., men det er ikke veldig mange av de 200 stillingene det vises til, som de kan søke på. Og når man sier at man bare kan flytte litt på seg, så er det jo slik at det også er en del voksne politistudenter, med familie, med barn. Det er ikke nødvendigvis slik at de bare kan flytte til Nord-Norge, f.eks., hvor det uansett ikke er stillinger å søke på. Utfordringen er at det ikke er stillinger å søke på i de største politidistriktene, som jo skulle tatt av for de økte kullene. Og den utviklingen kommer til å fortsette også neste år, hvis man ikke kompenserer for de kostnadene som en sentralisert IKT-investering kommer til å trekke ut av disse budsjettene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 840)

Sak nr. 4 [11:57:45]

Innstilling fra justiskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp og Elisabeth Aspaker om bekjempelse av aggressiv tigging via skjerpede politivedtekter mv. (Innst. 53 S (2010–2011), jf. Dokument 8:158 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Jenny Klinge (Sp) [11:58:45] (ordfører for saka): Representantforslaget om korleis ein kan kjempe mot aggressiv tigging, er i tråd med det eg trur er ei allmenn oppfatning, at fenomenet tigging har utvikla seg mykje dei siste åra, og at ulike tiltak mot dette bør vurderast. Den såkalla lausjengarparagrafen, der det var eit forbod mot tigging, vart oppheva i 2005, før tilstrøyminga av tiggjarar frå EØS-landa i Aust-Europa tok til.

No held vi oss altså til eit lovverk der tigging er lovleg. Dette kan det vere ulike meininger om. Uansett er det viktig å understreke at tigging har komplekse årsaker, og at det i høgste grad er sosialpolitiske verkemiddel meir enn kriminalpolitiske som vil kunne bidra til å redusere tigginga.

Dette gjeld både for norske og for utanlandske tiggjarar, men dei siste er det ikkje staten Noreg som kan hjelpe, anna enn ved å støtte prosjekt i andre land som kan minske fattigdom.

Samtidig kan ein ikkje stikke under stol at ein del av tiggjarane ser ut til å tilhøyre nettverk av organiserte kriminelle. Straffelova har no heimel for at straffefølgjinga kan rettast mot bakmenn i staden for mot tiggaren. Det er det gode grunnar til.

Når det gjeld framlegget til representantane frå Høgre, om lovendingar for at kommunane i politivedtektena kan innføre skjerpa reglar mot aggressiv eller sjenerande tigging og sal, meiner fleirtalet at regelverket i dag gir tilstrekkeleg høve til å vise bort tiggjarar som utgjer eit ordensproblem eller er til såkalla kvalifisert sjananse.

Vidare er det allereie høve til å innføre meldeplikt for sal, pengeinnsamling og tigging gjennom lokale politivedtekter. Dette vil kunne fungere for å redusere tigginga, saman med andre lokale tiltak.

Eg vil elles vise til svarbrevet frå justisministeren, der det blir vist til at dei erfaringane som kommunane og lokalt politi gjer, vil brukast for å vurdere om det er behov for lovendingar.

Komiteen rår til at representantframlegget blir lagt ved protokollen.

Jan Böhler (A) [12:01:13]: Bakgrunnen for denne saken er at Stortinget i 2006 vedtok å avkriminalisere tigging. Så vidt jeg forstår, gikk et samlet storting den gangen inn for at man skulle legge vekt på sosialpolitiske virkemidler og gå bort fra kriminalisering.

I de senere årene har vi sett en annen utvikling i bildet når det gjelder tigging, i retning av at det har kommet mange flere med utenlandsk bakgrunn som tigger, i retning av at tiggingen har virket mer organisert, og det har vært skapt nye utfordringer knyttet til det.

Jeg er nok ikke enig i det som beskrives i representantforslaget, at det har blitt mye mer aggressiv tigging. I Oslo preges ikke gatebildet av at de med utenlandsk bakgrunn som tigger, opptrer aggressivt. De sitter på sine poster, men det har blitt langt flere som tigger nå enn tidligere. Derfor har det oppstått andre typer problemer. For eksempel der hvor de oppholder seg når de ikke tigger, er det problemer i Oslos bybilde med forsøpling, og på steder hvor de overnatter, oppstår det utfordringer for det

lokale miljøet, lokalsamfunnet. Det har også vært mistanker om at noen av de samme miljøene bedriver kriminalitet i tillegg til tigging. Så det har oppstått nye utfordringer.

Når det gjelder de gamle utfordringene som tas opp i representantforslaget, om å kunne avvise aggressiv tigging osv., mener vi, som saksordføreren gjorde rede for, at det fins gode hjemler i dag.

Et nytt redskap som har vært tatt i bruk, først og fremst kjent fra Bergen, er å bruke muligheten for å innføre meldeplikt for dem som tigger. Man forplikter seg, sånn som det er praktisert i Bergen, hvis man skal tigge, til å melde fra til politiet. Hvis man ikke gjør det, gir politiet dem en mulighet til å gjøre det før de blir tatt en gang til, slik at man får oversikt over hvem de er. De må identifisere seg, og politiet kan få kontakt med dem som tigger.

I Bergen har det vært en aktiv innsats i forbindelse med det arbeidet fra politiets side. De har fått kontakt med tiggerne og satt inn forskjellige tiltak lokalt. Hvis man sammenligner sommeren 2009 med sommeren 2010, var antallet tiggere i Bergen omtrent en tredjedel av hva det var året før. Så de erfaringene er gode, og de har brukt eksisterende lovhjemler for å sette dette i system. Det er antakeligvis sånn at de, jeg holdt på å si, som tigger på en normal måte som er innenfor det norske regelverket osv., vil melde seg til politiet. De vil ikke ha noen problemer med det. Da har det også vist seg at antallet er blitt redusert.

Statsråden varsler i brevet til komiteen at han vil vurdere erfaringene med meldepliktbestemmelsene, se hvordan de fungerer, om det er behov for lovendinger for å forbedre deres funksjon, men det virker som om det å bruke hjemmelen har gitt gode resultater til nå.

Statsråden varsler også at han vil foreta en gjennomgang av adgangen til å bortvise utenlandske tiggere fra EØS-området, uten at han kan varsle klart om det fins hjemler for det. Han vil se på forskjellige spørsmål om oppholdsrett, om det kan være former for menneskehandel som ligger bak visse deler av tiggermiljøene, som kan gi utgangspunkt for en sterkere strategi når det gjelder å bekjempe organisert tigging. Men de resultatene vi har sett, bl.a. med bruk av dagens hjemler i Bergen, er oppmuntrende med tanke på at vi kan oppnå resultater også med de redskapene vi har.

Den innsatsen som er gjort i forbindelse med spørsmål om forsøpling, spørsmål om oppholdsstedene bl.a. i Oslo kommune i samarbeid med etatene der, har også vist seg å gi effekt når det gjelder opprydding, når det gjelder å gi pålegg i den forbindelse. Så der fins det også virkemidler.

Det tas også opp i representantforslaget om en kan bruke politireserven. Det virker i denne sammenheng litt uklart for meg hvorfor man ser dette som en så ekstraordinær situasjon at man skal utkalle politireserven, og det er heller ikke videre begrunnet i innstillingen. Vi ser det vel som et litt spesielt og unødvendig tiltak og en unødvendig tankemåte i denne sammenhengen, men temaet er viktig, og med dette har vi gitt våre kommentarer.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [12:06:35]: Som det har vært nevnt her, ble tigging avkriminalisert gjennom løsgjengerloven i 2006, men tiggingen har mange aspekter. Noen i samfunnet sliter og prøver gjennom tigging å brødfø seg. De fleste – jeg vil nesten si alle – som tigger, trenger både mat og klær, men så er det noen som trenger de pengene de tigger seg til, til rusmidler. Det er mange triste skjebner blant dem som tigger.

Som jeg sa, har tiggingen endret seg noe de senere årene. Blant annet har vi fått en del utenlandske tiggere, utenlandske bander, som viser seg å være godt organisert, og som ikke tigger bare på vegne av seg selv, men som tigger på vegne av noen som står bak og høster de store gevinstene. Disse har også blitt mer aggressive og pågående i sin måte å tigge på, selv om det er slik som representanten Bøhler sa, at de fleste sitter og spiller og har sine lapper og prøver å få penger på den måten. Men vi opplever også stadig at en del av dem som er der ute, er mer pågående og mer aggressive i sin måte å utføre tiggingen på. Samtidig er det en del av dem som bikker over til å bruke tiggingen mer som et skalkeskjul for å drive med lommetyveri.

Det er viktig at en reduserer dette, at en kommer dette problemet til livs. Politiet må ha de virkemidlene de trenger for å kunne avverge dette. Da er det viktig at vi som storting og som oppdragsgivere gir dem de verktøyene de skal ha.

Når regjeringen nå sier at politiet har verktøyene til å gjøre dette, stemmer det sikkert i noen grad, men så sier politiet at de ikke har disse verktøyene. Da vil det være en fordel om kanskje regjeringen og politiet setter seg ned og prater sammen. Det blir ofte sagt at prat ikke hjelper, det må handling til. Men når det er uenighet om slike ting, hjelper det faktisk noen ganger å prate sammen for å prøve å finne ut om politiet har de verktøyene de skal ha. Hvis de ikke har dem, får vi prøve å gi dem det, og hvis de har dem, får de utnytte de verktøyene som ligger der.

Jeg tror at uansett hvordan vi ser det, og hvordan de verktøyene er og ikke er, ønsker vi å komme en del av disse problemene til livs, slik at vi kan få tryggere gater, både i Oslo og i andre byer.

Til slutt vil jeg ta opp de forslag som mindretallet har fremmet i saken.

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen har tatt opp de forslagene han refererte til.

André Oktay Dahl (H) [12:09:34]: Denne debatten har vi hatt før. Det er ikke akkurat noen ønskereprise, enten det er med eller uten trekkspill – som spiller den ene sangen som enkelte tiggere kan.

Siden 2006 har man vært på hælene i forhold til den utviklingen vi ser. Vi er et lite og rikt land, med åpne grenser, som selvfølgelig er attraktivt for flere enn dem vi ønsker skal komme hit.

I 2010 skjønte man plutselig litt mer, men man har altså brukt fire år på å skjønne at dette er en utfordring.

Paradokset i dette er jo at det er ganske mange kommuner som ligger rundt Oslo, så det blir litt rart å se hvordan de har virket uforberedt på at tiggerne f.eks. kan være så

dristige at de tar toget i 10 minutter til Lillestrøm. Det er altså kommuner rundt Oslo som plutselig fant ut at de må lage et regelverk. Det sier noe om at dialogen mellom departement og kommuner om det som faktisk rammer lokalsamfunnene, ikke har vært god – på samme måte som da vi diskuterte organisert kriminalitet i forrige uke. Veldig mange kommuner har opplevd at departement og sentrale myndigheter ikke har vært til stede for å bistå, for å orientere, for å vise hvilken strategi man har for å bekjempe noe som rammer lokalt. Det var jo et eksempel som ble tatt opp her, at Oslo kommune hadde det forferdelig tungt med å jobbe for trygghet og sikkerhet i sin egen by. I flere år måtte man slåss for å prøve å få Politidirektoratet og Justisdepartementet til å skjønne at man hadde behov for et hjemmelsgrunnlag som ga mulighet til å bortvise, slik Oslo kommune så behovet for.

Mye av dette er EU- og EØS-relatert. Jeg håper at statsråden sier noe om hvilke tanker man i det organet vi dessverre ikke er medlem av, nemlig EU, gjør seg om hvordan Norge kan være en aktiv bidragsyter.

Når det gjelder politireserven, kan det sikkert virke så smått at det er unødvendig, men Høyre, med støtte fra Fremskrittspartiet, har siden 2005 bedt regjeringen om å sørge for at politireserven får adgang til å øve og trene og få avklart hjemmelsgrunnlaget. Det holdt vi på med i flere år. Det har vært en slags seigpining av hele politireserven, som dessverre er i ferd med å forvitne. Det synes vi er trist. Vi synes det burde være mer fornuftig om man brukte dem aktivt, og lot dem få lov til å øve og delta i utfordrende situasjoner, f.eks. om sommeren. Det er jo det samme politiet som skal håndheve regelverket slik som det er – eller aller helst skjerpet – når det gjelder å bortvise aggressive tiggere, samtidig som de skal løse stadig flere vinningsforbrytelser når man har sommerrushet med andre utlendinger, med eller uten trekkspill, som bruker sommeren til å begå kriminalitet på åpen gate i Oslo.

Så har jeg et spørsmål som jeg håper statsråden kan svare på i sitt innlegg. Det vises fra flertallets side til at tigging også kan være en del av organisert menneskehandel. Da er spørsmålet: Når vil handlingsplanen om menneskehandel bli ferdigstilt, og når kan eventuelt Stortinget inviteres til å diskutere nye tiltak med dette som tema, som absolutt burde drøftes i en bredere sammenheng?

Når vi diskuterer dette, tror jeg det er viktig å ha to tanker i hodet på samme tid. Det ene er at en del tiggere har en vanskelig livssituasjon. Det er viktig å tenke på debatten litt som den vi hadde da vi skulle kriminalisere sexkjøp – mange av de samme mekanismene er ute og går – slik at vi ikke risikerer å ramme folk som er i en sårbar posisjon, samtidig som vi er nødt til å sette noen grenser for hva som er greit kan skje i det offentlige rom.

Riktignok er det ikke slik at alle er veldig aggressive, som tidligere er sagt her, men det er flere måter å utøve aggresjon på. Det er ganske mange som tar kontakt, som opplever at det er ganske mange som f.eks. langs Akerselva kombinerer tigging med narkotikasalg. Det vil jeg for så vidt regne som en rimelig aggressiv form for tiggervirksomhet – om det er med eller uten stoff den ene eller den andre gangen, er ikke interessant. Poenget er at vi har

en situasjon spesielt i denne byen – og det har bredt seg over hele landet – som gjør at vi trenger et langt mer aktivt departement og overordnede myndigheter som er villig til å ta kommunene med på råd og utforme strategier for hvordan man i fellesskap skal bekjempe noe som det ikke kommer til å bli mindre av i årene som kommer.

Akhtar Chaudhry (SV) [12:14:12]: Flere av de tidligere talerne har vært innom at denne saken har en forhistorie – og jeg vil si en stolt forhistorie.

Bondevik-regjeringen foreslo å avkriminalisere tigging. Det var i erkjennelsen av at dette er en sosial utfordring, og at det å tigge ikke nødvendigvis er noe kriminelt. Dette har avstedkommet to konsekvenser. Det ene – veldig naturlig – er at det er flere som, så lenge det ikke er en kriminell handling, står der og tigger fordi de trenger penger for å spe på de inntektene som de måtte ha, bl.a. for å kjøpe rusmidler.

Det andre er en ikke-ønsket konsekvens, nemlig at utenlandske tiggere sitter der og tigger. Noen av dem gjør det for sin egen skyld. De ser at dette er et rikt land. De ser at nordmenn har et varmt hjerte, og de gir gjerne noe til dem som trenger det. Så vet vi at det er noen andre som blir misbrukt, som blir tvunget til å sitte og tigge av bakmenn. Det er en utvikling som vi må ta på alvor. Det er en utvikling som ikke er villet. Vi har snakket om dette flere ganger, og fra regjeringens og SVs side har vi ment at det finnes hjemler i loven i dag som kan brukes, bør brukes, for å ta dem som utgjør et ordensproblem, og dem som er kriminelle. La meg nevne noen av dem. Det ene er menneskehandelsbestemmelsen i straffeloven § 224. Den kan utnyttes. Det andre er adgangen til å bruke bortvisningshjemmelen i politiloven overfor personer som tigger og prostituerer seg, og samtidig begår straffbare handlinger f.eks. ved å oppføre seg truende. Der kan også straffeloven § 227 brukes. Vi kan også bruke straffeloven § 350 i tilfeller der noen forstyrrer den alminnelige fred og ro eller ferdsel. Videre kan vi bruke straffeloven § 390 a i tilfeller der noen skremmer eller er plagsomme overfor andre mennesker. I medhold av politiloven § 7 punkt 1 kan politiet også pågripe eller gripe inn for å

«stanse forstyrrelser av den offentlige ro og orden eller når omstendighetene gir grunn til frykt for slike forstyrrelser».

Så det finnes hjemler i dagens lov.

Så vet vi at Bergen og en del andre kommuner er kommuner som bruker disse hjemlene ganske aktivt. På torsdag skal jeg ha et møte med Bergen politi nettopp for å lære litt mer om hva de gjør, og hvordan de mener at de har lyktes i å ta kontroll over dem som forstyrrer ro og orden, og dem som misbruker og utnytter mennesker i en sårbar situasjon. Jeg vil også gå i byen sammen med Bergen politi for å lære hvordan de i praksis bruker dette.

Spørsmålet mitt da er: Hvordan kan det ha seg at Bergen politikammer klarer å gjøre en god jobb, mens andre politikammer ikke gjør det? Vi har tidligere bedt om at andre politikammer bør dra på erfaringer fra Bergen politikammer, og vi mener, som jeg tidligere var innom, at det å tigge ikke i utgangspunktet er noe kriminelt, men det å

misbruke noen eller å misbruke tiggingen til å forstyrre ro og orden er et problem, og vi mener at det finnes hjemler i loven for å ta nettopp dette problemet.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:18:46]: Eg vil fyrst begynne med å kommentere Chaudhry sitt innlegg, som eg langt på veg er einig i. Som Chaudhry nemnde, og som fleire andre har vore inne på, fjerna jo eit samla storting lausgjengarlova under Bondevik II-regjeringa. Bakgrunnen var, som Chaudhry var inne på, at ein såg på tigging på ein annan måte, men ikkje minst fordi ein såg at ein trong sosiale tiltak retta mot den gruppa som tigga. I stor grad var jo det rusmisbrukarar.

I dag er det ein heilt annan situasjon, og då må me ikkje tvihalde på litt utdaterte løysingar, men få på plass tiltak som møter situasjonen me har i dag. Derfor støttar Kristeleg Folkeparti forslaget om lovendring sånn at kommunane kan innføre skjerpa reglar om bortvising av personar som driv aggressiv tigging.

Kristeleg Folkeparti har lenge teke til orde for nye tiltak mot organisert tigging der ein gir politiet betre moglegheit til å gripe inn mot tigginga. Me har òg teke til orde for å vurdere eit generelt forbod mot tigging. Bakgrunnen for Kristeleg Folkeparti si haldning er klare råd frå politiet. Dei ser ei klar kopling mellom den organiserte tigginga og den organiserte vinningskriminaliteten. Me må gi politiet betre moglegheit til å bryte akkurat den linken, og me må gi politiet betre moglegheit til å gripe inn mot tigging.

Dersom ein ser til Oslo politidistrikt, tok dei åleine rundt 200 utlendingar for vinningskriminalitet berre på tre månader i fjor sommar. 80 pst. av den kriminaliteten blei gjort av rumenarar. Dei er godt organiserte, og det heng saman med den organiserte tigginga. Så seint som i går kveld, på TV-nyheitene, hørte me om nye tjuveriraid i nye område av landet.

Me kan ikkje la det skli ut vidare. Lat det vere klart at Kristeleg Folkeparti ser at tigging er både eit sosialt og eit ordensmessig problem. Me må setje inn ei rekkje breie tiltak, ikkje berre ordensmessig, men òg sosialt. Det er ein viktig bit av det. Men me treng å gi politiet betre verkemiddel i kampen mot den typen kriminalitet som stel frå folk ikkje berre eigedelar, men det som er enda viktigare, tryggleiken i kvar dagen.

I tillegg må me styrkje ressursane til politiet for å få betre tak på dette problemet. Derfor meiner Kristeleg Folkeparti at forslaget om ein nasjonal strategi for å kjempe mot organisert tigging kan vere eit godt bidrag.

I dag har kommunane, som fleire har vore inne på, moglegheit til å innføre meldeplikt for dei som skal samle inn pengar, inklusiv tiggjarar. Kristeleg Folkeparti meiner at ein fyrst og fremst bør sjå på verknadene av tiltaket og evaluere det, før me eventuelt vurderer å opne for ei registreringsplikt for sals- og innsamlingsverksemd.

Når det gjeld politireserven, opnar lova for bruk av han i hastesituasjonar som f.eks. terror- og sabotasjehandlingar eller ved massopptøyar av eit slikt omfang at politiet reint talmessig ikkje kan handtere oppgåvene. Ordensstyringar knytte til tigging har heldigvis ikkje nådd det nivået. Kristeleg Folkeparti meiner politireserven ikkje

må brukast som erstatning for dei manglande økonomiske ressursane til drift av politiet.

Kristeleg Folkeparti vil derfor stemme for forslaga nr. 2 og 3 og mot forslaga nr. 1 og 4.

Statsråd Knut Storberget [12:22:19]: Jeg må medgi at jeg hadde stor sans for den forrige regjeringas politikk når det gjaldt tiggerproblematikken, hvor Høyre også deltok aktivt. Jeg opplevde det som å være et sosialliberalt og sosialkonservativt innslag, som jeg er litt usikker på om representanten Oktay Dahl står ved fortsatt, og hvor man, når man valgte å innstille overfor Stortinget at man skulle oppheve forbudet, pekte på de dilemmaer som vi møtes med når vi står overfor denne type problematikk. Det reiser også flere andre utfordringer for oss, om det er riktig at vi skal bruke politi- og justissektoren inn mot denne type virksomhet, som for de fleste av oss er uønsket. Vi ønsker jo ikke å se tiggerne, men vi ønsker heller ikke at folk skal være i en slik situasjon som gjør det nødvendig at de må sette seg ned på gata for å få til sitt livsopphold.

Vi har, etter mitt skjønn, en stor utfordring når det gjelder å kunne konstatere om de utenlandske tiggerne som kommer, er en del av de vinningskriminelle som reiser rundt. Vi har snarere tvert imot indikasjoner på at svært få av dem som nå er pågrepet for mobil, omreisende vinningskriminalitet, er de samme som sitter på gata og tigger. Det vi ser ofte, er jo at det er kvinner, barn og andre grupper som bidrar bl.a. til å finansiere livsoppholdet hjemme, enten det er i Romania eller i andre land. Det er klart at et viktig spørsmål for oss når pressen raser og folk ønsker å få fjernet dette, er: Er det disse menneskene vi skal bruke politiresurser på?

Jeg mener at den debatten som går nå, er fin med tanke på det arbeidet som regjeringa faktisk gjør. Vi har altså regler som helt klart sier at det er straffbart å organisere tigging, og det er klare bestemmelser i lovverket mot aggressiv, truende og sjenerende atferd. Det er det ingen tvil om. Vi mener også at det er hjemmel – det har bl.a. Bergen politidistrikt brukt, og også en del andre – for å innføre meldeplikt. Jeg tar på alvor de signaler som nå kommer, om at dette må alle i politiet få vite om. Vi har jo hatt en dialog med de største politidistriktene om dette, og politidirektøren har også i brev form redegjort for den muligheten man har til å kunne innføre meldeplikt. Det er gode resultater av en slik meldeplikt, særlig i Bergen. Det må være som ledd i en bred og helhetlig tilnærming, hvor kommunene har dialog med politiet, og at man sammen definerer problemet. Det er jo mennesker det dreier seg om – med sine variasjoner. Dessuten foretar vi nå en gjennomgang av regelverket knyttet til vilkårene for oppholdsrett og adgangen til bort- og utvisning av EØS-borgere. Det er utfordrende – helt åpenbart! Men vi ser på det – vi har ikke konkludert ennå, og vi vil komme tilbake til Stortinget i egnet form. Det er for tidlig å fastslå nå om det er adgang og grunnlag for regelendringer, men jeg tar med meg signalene fra denne debatten.

Jeg har lyst til å si noe om Bergen. I Bergen har de altså siden årsskiftet gjennomført et prosjekt som gjelder gateaktivitet, bl.a. på bakgrunn av mange meldinger fra

publikum i 2009 om uønsket gateaktivitet som omfattet pågående og aggressiv tigging – kjernen av hva dette forslaget dreier seg om. Blant forutsetningene for prosjektet var at tigging er en lovlig virksomhet, og at politiet ikke skulle diskriminere borgere ved håndhevelsen av regelverket, og at man ikke skulle begrense det kulturelle mangfoldet. Etter å ha avklart mulighetene og begrensningene i det eksisterende regelverket samt innført en meldeplikt i politivedtekten for tiggere, ble det gjennomført målrettede informasjonstiltak og kontroll opp mot aktuelle personer. En nyopprettet mangfoldspatrolje oppnådde kontakt med tiggerne og formidlet de krav og rammer for virksomheten som gjaldt. Innsatsen medførte at det ikke lenger kom melding fra publikum om aggressiv tigging i Bergen sentrum. Politiet fikk oversikt over de personene som opptrådte i gatebildet med tigging og annen virksomhet, og kunne reagere på uønsket oppførsel. Mens det sommeren 2009 var anslagsvis 20–30 aktive tiggere i sentrumsgatene i Bergen, var det sommeren 2010 ca. fem–åtte aktive tiggere.

Disse erfaringene tror jeg er verdifulle å ta med seg, fordi det viser at det går an å gjøre noe med dette. Men det viser også at man kan sette i verk tiltak som bidrar til lettere å kunne få øye på kriminalitet – i den grad det er det – og det viser at man ved bredt anlagt samarbeid mellom kommunene også kan få fart på de sosiale tiltak som man må ha for å kunne hjelpe de menneskene som setter seg ned på gata for å få penger til livsopphold og hus og heim.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åse Michaelsen (FrP) [12:27:34]: Komiteen var på reise til Romania, og da stilte jeg et spørsmål til politiets ledelse i forbindelse med barn som ble dradd med til Norge for å tigge. Så kan en si at i Norge er jo det lovlig. Jeg spurte direkte om det var slik at denne virksomheten, som rumenerne mente var kriminell fordi mange av disse barna ble dradd ut av landet mot sin vilje, la Norge med sin åpne rolle til rette for. Det ble da bekreftet. Mange av disse barna blir dradd med på en slags turné, vekk fra skole, vekk fra hjemmemiljø osv. Jeg vil egentlig si at disse barna blir misbrukt – selv om det kanskje er en onkel de reiser rundt med for å bedrive tigging. Da tenker jeg: Bør vi kanskje innføre en aldersgrense – når en ser alle disse barna som sitter og fryser på et hjørne her – for å demme opp for at barn blir misbrukt?

Statsråd Knut Storberget [12:28:40]: Jeg deler spørserens bekymring for barna.

Når det gjelder spørsmålet om kriminalisering, om man der skulle tenke seg en aldersgrense, er jeg noe betenkt. Vi ønsker jo ikke å kriminalisere barna. Da måtte det i så fall være de voksne, og inn mot den bestemmelsen vi har, og organiseringen. Men så er det slik at det å stå bak organiseringa er definert som menneskehandel. Jeg mener at når man har den hjemmelen, særlig i de tilfellene hvor barn er med i bussen eller med på flyet, er det absolutt grunn for politiet til å gripe inn, sjøl om det kan være vanskelig

saker å håndtere. Folk kommer på turistvisum. Vi vet ikke hva de skal når de står på flyplassen, men vi ser fort hva de gjør når de havner i byens gater.

Jeg har tro på den gjennomgangen vi nå har i forbindelse med muligheten for å bortvise, til også å kunne få til noen returopplegg, særlig der hvor barn er inne i bildet. Vi er helt avhengige av at vi har en dialog om det, bl.a. med rumenske myndigheter. Det er jo bakgrunnen for at vi har hatt såpass hyppige reiser til Bucuresti. Så jeg håper jo at bl.a. bruk av EØS-midler kan bidra til å lette situasjonen for barna.

Åse Michaelsen (FrP) [12:29:59]: Jeg tror vi er tverrpolitisk enige på akkurat dette feltet, og om hvordan vi skal prøve å ordne opp i det. Vil det da si – hvis jeg leser justisministeren rett – at hvis det sitter noen med et barn, fire–fem år gammelt, vil en da automatisk be om at det barnet blir bortvist? Det høres veldig hardt ut, men sier en da at dette ikke er den type tigging som en offentlig har godkjent i forhold til løsgjengerloven?

Statsråd Knut Storberget [12:30:35]: Det kan jeg ikke gi svar på nå, for vi har en gjennomgang av disse reglene. Det er komplisert med bortvisning av EØS-borgere i utgangspunktet, men jeg synes det er nærliggende å se på mulighetene for å få til ordninger der det er barn inne i bildet.

Det er jo slik at mange av disse reiser fram og tilbake innenfor helt legale rammer – visumfriheten gjelder, og de reiser nærmest som turister og har lov til å være her i en periode. Men da er vi helt avhengige av at vi har god kommunikasjon med hjemlandets myndigheter. Jeg må få lov til å komme tilbake til avklaringen rundt EØS-situasjonen når det gjelder disse, men vi skal ta med oss innspillene når det gjelder barna.

André Oktay Dahl (H) [12:31:27]: Først kan jeg fjerne den eventuelle usikkerheten som statsråden har i forhold til Høyres sosiale sinnelag. Hadde statsråden lyttet til mitt innlegg, og ikke minst fulgt Høyre når det gjelder kriminalisering av sexkjøp, som jeg vet at statsråden egentlig var mot, men partiet tvang ham til å støtte noe han egentlig var mot, hadde han visst at Høyre er for en sosial politikk som ikke rammer ofre.

Spørsmålet mitt er: Hvordan forklarer statsråden at såpass mange kommuner virker som å bli tatt helt på senga og er veldig usikre på hvordan regelverket skal forstås, og hvilke muligheter det gir, mens regjeringspartiene mener at regelverket er veldig klart og brukes veldig ofte?

Statsråd Knut Storberget [12:32:09]: Jeg har sagt at jeg oppfatter regelverket for å være klart. Men at det brukes veldig ofte, særlig når det gjelder meldeplikt, tror jeg ikke jeg skal tas til inntekt for. Det var jo en av grunnene til at vi valgte å informere politidistriktene om dette.

Så tror jeg også det er viktig å ha med seg at denne type aktivitet – altså tigging – har noe varierende omfang utover landet. Vi har sett noen utenlandske tiggere i andre kommuner også, men det er først og fremst i Oslo,

Bergen og de største byene det har vært noe volum på dette.

Vi går nå forhåpentligvis snart en ny sommer i møte, når vi er gjennom en kald vinter, og jeg håper jo at vår avklaring om regelverket, særlig når det gjelder EØS-situasjonen, men også det arbeidet vi gjør innenfor politirådene, kan bidra til at det til neste sommer ikke hersker uklarhet om hva som er regeltilstanden.

André Oktay Dahl (H) [12:33:06]: Jeg stilte også et spørsmål i mitt åpningsinnlegg. Handlingsplanen i forhold til menneskehandel er utsatt. Når forventes den å bli ferdigstilt? Hvordan vil Stortinget bli orientert? Kan statsråden varsle noen konkrete tiltak, litt i forkant, som vil komme i handlingsplanen, og som vil virke godt i forhold til de problemstillingene vi tar opp i vårt forslag?

Statsråd Knut Storberget [12:33:30]: Jeg kan ikke varsle noen tiltak. Handlingsplanen er ikke behandlet i regjeringa ennå, men vi tar sikte på at den skal fremmes i løpet av våren 2011.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [12:33:47]: Ut frå debatten har eg ønske om å stille eit spørsmål. Som fleire har vore inne på, ser ein jo at biletet av tigginga har forandra seg. Sidan den gongen det var fleire rusmisbrukarar og ein var einig om at ein trong meir sosiale tiltak, ser ein no at det er mykje meir organisert kriminalitet. Replikkvexlinga med Åse Michaelsen viste at her er det snakk om barn som blir misbrukte, men det er òg snakk om menneske som blir henta inn for kynisk utnytting av bakmenn. I førre replikkvexling var ein inne på prostitusjon, og eg er veldig glad for at statsråden innførte den loven han gjorde. Men ein ser òg at det er fleireprostituerte som går rundt i gatene, og dei aller fleste er av utanlandsk opphav, som ein veit blir misbrukte av kyniske bakmenn.

Så totalen er eit nytt bilete. Derfor undrar det meg litt at ikkje statsråden er litt meir «på hugget» med å setje i gang nye verkemiddel. Kan statsråden kommentere om han er villig til å ta i bruk nye verkemiddel når han ser at biletet har forandra seg så mykje?

Statsråd Knut Storberget [12:34:50]: Vi har ikke satt i gang det arbeidet bl.a. med bortvisningsadgang og det å se på regelverket rundt tigging generelt som vi har gjort, uten å ha ambisjoner om å se på om det er mer vi kan gjøre opp mot det.

Samtidig har jeg lyst til å si når det påstås også nå fra spøreren at det er en stor sammenheng mellom tigging og organisert kriminalitet, at jeg avviser ikke, og det står også i brevet til komiteen, at det i noen av tilfellene kan være en slik sammenheng, men vi har liten dekning for å si at det gjelder generelt for alle tiggere, selv når de kommer fra utlandet. Slik sett kan en kvinne fra Romania som sitter i Oslos gater og tigger med en kopp nå i kalde førjulsdager, ha like stort behov for sosial bistand som en norsk rusmisbruker – som Kristelig Folkeparti ofte slår arme- ne rundt, heldigvis. Mennesker som kommer, lever ofte i bunnløs fattigdom, og noen av dem er også utenom orga-

nisert virksomhet. Tilknytningen til organisert kriminalitet kan jeg ikke si er så tydelig som mange påpeker.

Presidenten: Replikordskiftet er omme. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 841)

Sak nr. 5 [12:36:13]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i bustadoppføringslova og avhendingslova (skjerpning av garanti-reglar og regulering av videresal) (Innst. 74 L (2010–2011), jf. Prop. 130 L (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Thor Lillehovde (A) [12:37:11] (ordfører for saken): For de fleste av oss er kjøp av bolig den aller største investeringen vi gjør i livet. En normal bolig koster gjerne 2–4 mill. kr i dagens Norge, og store mangler ved en nyinnkjøpt bolig blir fort veldig kostbart å rette opp. Det er derfor viktig at vi har lovregler som ivaretar boligkjøperes interesser på en god måte.

Når vi nå i dag har til behandling et forslag til endringer i bustadoppføringslova og avhendingslova, er det med det mål å tilpasse dagens garantiregler og regulering i forhold til videresalg på en slik måte at forbrukernes rettigheter blir styrket. Derfor er dette en god dag for landets boligkjøpere.

En annen viktig årsak til at saken er under behandling, er at vi nå får en oppfølging av tilrådingene fra Bygningslovutvalget i NOU 2005:12, der Bygningslovutvalget anbefalte at man skulle styrke garantiordningen i bustadoppføringslova.

I høringsdokumentet til den nevnte NOU-en ble det gjort framlegg om en utvidelse av størrelsen på garantien og garantitidens lengde. Justisdepartementets lovproposisjon inneholder forslag om utvidelse av både garantiene og garantitiden. I dagens innstilling støtter justiskomiteen en utvidelse i garantitiden fra to til fem år. Dette utgjør mer enn en fordobling av garantitiden, og det er bra.

Ved rene byggeoppdrag foreslås en utvidelse fra 5 til 10 pst. av vederlaget for krav som blir gjort gjeldende før eller i forbindelse med overtakelsen, og en utvidelse fra 3 til 5 pst. av vederlaget etter overtakelse avhengig av om avtalen omfatter grunnen eller ikke. I de tilfeller hvor avtalen også omfatter grunnen til bygget, blir det foreslått en

økning i garantisummen fra 2 til 3 pst. av vederlaget for krav som blir gjort gjeldende før overtaking av bygget.

Videre er det også reist spørsmål om en bør presisere i hvilken grad garantien skal omfatte krav som en rettsetterfølger av kjøperen fremmer mot entreprenøren. Til sist er det også ønskelig med en avklaring av hva slags lovregler som skal gjelde for avtaler om videresalg av boliger i boligprosjekter før ferdigstilling. Det er bra at dette nå blir avklart lovmessig.

I denne saken er det, som i mange andre saker, en avveining mellom interessene til flere parter. Dette er en typisk forbrukersak hvor det vil være lett å stille seg ensidig på forbrukernes side. Men det er også viktig å ivareta hensynet til entreprenører og boligprodusenter i denne sammenhengen. En ytterligere styrking av forbrukerrettighetene kunne også ført til en betydelig økning av boligprodusentenes byggekostnader, noe som i neste omgang kunne blitt veltet over på boligkjøperne. Jeg mener at den innstillingen vi i dag behandler, balanserer interessene til boligkjøpere og boligprodusenter på en god måte.

En samlet komité stiller seg i stor grad bak regjeringens forslag til forbedringer. Jeg er fornøyd med den enigheten. Riktignok er Høyre kritisk til at flertallet ikke har imøtøkket Forbrukerrådets innspill i større grad, men partiet har allikevel ikke mannet seg opp til å fremme konkrete forslag til endringer. Da blir dette et spill for galleriet.

Komiteen har registrert de synspunktene vedrørende garantiordningen som er framkommet i høringsrunden til saken og etter at lovproposisjonen ble lagt fram. Med dette som bakgrunn går en samlet komité inn for at utviklingen skal følges nøye med hensyn til omfanget av de tilfeller som ikke får tilstrekkelig dekning når byggefeil blir avdekket.

Det ønskes god kontakt med både forbrukere og byggenæringen for å innhente erfaringer om virkningene av de endringene som blir vedtatt her i dag. Komiteen mener det vil være viktig at det innen fem år blir gjennomført en uavhengig vurdering av disse lovendringene.

Anders B. Werp (H) [12:42:19]: Det er behov for å styrke beskyttelsen av forbrukere ved salg av bolig under oppføring. Forslagene fra regjeringen er en god start. Dessverre har forslagene noen svakheter. Ved salg fra næringsdrivende til privatpersoner er det privatpersonen som avtalerettslig er den svake part i forholdet. Reglene for salg av bolig under oppføring må derfor utformes slik at de tar hensyn til dette.

Høyre mener at regjeringens forslag ikke i tilstrekkelig grad er tilpasset de utfordringene som private møter. Reklamasjonstiden er for kort og kravene til sikkerhetsstilling ikke gode nok. Det er helt sentralt at de som blir utsatt for feil eller mangler ved sin nyoppførte bolig, har mulighet til å få dekket sitt økonomiske tap.

Et viktig hensyn for Stortinget når vi behandler regler om boligsalg, må være behovet for å redusere antallet rettsvister. Dette gjelder ved salg av både nye og brukte boliger. Høyre mener vi må tørre å tenke nytt for å redusere konfliktnivået i slike saker. Derfor har Høyre fremmet et eget representantforslag om nettopp dette. Denne debatten kommer vi tilbake til.

En liten kommentar til saksordføreren, som hadde ordet før meg i sakens anledning, som karakteriserte Høyre negativt. Mitt svar til saksordføreren er at vedkommende representant følger med på de forslag som blir fremmet i denne sal. Ett av de forslagene er altså nettopp det som representanten etterlyste.

Jenny Klinge (Sp) [12:44:19]: Hovudmålet med forbrukarpolitikken er å ivareta forbrukarane sine rettar, interesser og sikkerheit. Desse rettane skal ivaretakast gjennom gode klageordningar, innsyn og offentlegheit. Det er viktig for forbrukarane at det offentlege regulerer konkurransen der marknadslover basert på tilbod og etterspørsel ikkje fungerer.

Forbrukarpolitikken rører ved ei rekkje ulike område, deriblant bustadkjøp. Det å kjøpe bustad er ei av dei største investeringane ein gjer som forbrukar, og eg syntest at saksordførar Lillehovde beskrev det godt i sitt innlegg. Målet må vere at risikoen ved slike kjøp blir minst mogleg, noko som forlenginga av garantitida frå to til fem år bidreg til. Forbrukarane sine rettar blir vidare styrkte av at storleiken på garantiane blir auka.

Reguleringane i marknaden må også ta omsyn til dei næringsdrivande. Eg er glad for at lovendingane ser ut til å balansere godt mellom byggenæringa sine behov og meir føreseielege reglar, som kjem forbrukarane til gode. Det er velkjent at ikkje alle aktørar i næringa leverer like god kvalitet, dessverre. Og det er særst frustrerande for bustadkjøparar å få både praktiske og økonomiske problem av feil som blir gjorde av entreprenørane. Forhåpentlegvis vil desse lovendingane, i tillegg til å sikre bustadkjøparane betre, stimulere til ein betre kvalitet og til at dei seriøse aktørane i byggenæringa klarer seg betre enn dei useriøse.

Eg viser elles til innlegget frå saksordføreren.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Håkon Haugli (A) [12:45:57]: Saken vi behandler i dag, er den andre viktige forbrukersaken på boligområdet Stortinget har behandlet på et halvt år. I juni vedtok et bredt flertall, alle partier unntatt Høyre, til sammen 24 mindre lovendinger i sju forskjellige lover. Hensikten var å stanse spekulasjon i borettslagsformen, å verne om borettslag som en trygg boform, og å sikre boligkjøpere mer informasjon og større forutsigbarhet.

I statsbudsjettet for 2010 ble det også tatt et annet viktig forbrukergrep. Ordningen med husleietvistutvalg ble utvidet til Bergen og Trondheim. Mange leietakere og utleiere unngår nå å bruke tid og penger på ordinær domstolsbehandling. I dag utvider vi garantitiden ved kjøp av ny bolig fra to til fem år, og garantisatsen økes fra 3 til 5 pst.

Det er viktig at det er trygt å kjøpe og eie bolig. Forbrukerrettigheter ved boligkjøp er en viktig del av dette. Regjeringen og det rød-grønne flertallet har tatt viktige grep, men det er fortsatt rom for forbedring.

Nylig kunne vi lese om Inger Spangen, som kjøpte leilighet i nærheten av Årvoll skytebane i Oslo. Hun gjør

de alt som var mulig for å forstå støyforholdene: Hun kontaktet kommunen og utbygger, satte seg inn i reguleringsplanen og støymålingene som var foretatt. Spangen stolte på støyberegningene som kommunen hadde lagt til grunn – maksimalt 40 desibel. Etter innflytting viste det seg at støynivået var mye høyere – det var 60 desibel. Spangen gikk til sak, men tapte og ble idømt saksomkostninger på 700 000 kr. Retten mente hun burde ha forstått at støyberegningene var usikre. Slik saken er framstilt i media, har Inger Spangen gjort alt som kan forventes av en boligkjøper. Dommen tyder på at det stilles urealistiske krav til hva en boligkjøper skal klare å finne ut.

Som saksordføreren har redegjort for, er dagens lovforslag et resultat av hensynet til å verne om forbrukerne avveid mot behovet for å unngå vesentlige økninger i byggekostnadene. Det er viktig at det bygges nye boliger. I 2. kvartal 2010 ble det ifølge Statistisk sentralbyrå igangsatt bygging av 4 309 nye boliger. Det er det laveste antallet på mer enn ti år. Det er urovekkende. Å sikre forbrukerrettigheter ved boligkjøp er et viktig politisk mål. Samtidig er det viktig at byggenæringen får rammebetingelser som gjør at det bygges nye boliger. Lovforslaget vi behandler i dag, ivaretar denne balansen på en god måte.

Frank Bakke-Jensen (H) [12:48:47]: At byggefeil er et utbredt problem, ser det ut til å være bred politisk enighet om. Altfor mange familier sitter med ubrukkelige hus og store regninger etter boligkjøp. At vi nå har en serie som heter Bygg & Bedrag på TV3, sier noe om at tilfellene som burde vært ekstremt sjeldne, dessverre er hverdagen for altfor mange mennesker i Bolig-Norge.

Høyre mener det er grunn til å mene at forbrukerrettighetene ved boligkjøp er for svake. Det har vi tatt konsekvensene av, og fremmet et forslag i Stortinget om styrkede forbrukerrettigheter ved kjøp av bolig.

Her foreslår vi for det første at regjeringen skal legge fram en sak for Stortinget om å innføre ti års reklamasjonsfrist og obligatorisk byggeforsikring eller garantistillelse ved kjøp av ny bolig.

For det andre foreslår vi at regjeringen skal legge fram en sak for Stortinget som drøfter bruken og konsekvensene av som-den-er-forbehold ved avhendingskjøp. Å koble vekk intensjonene ved lovverk ved en slik formulering kan være en betenkelig utvikling.

For det tredje vil vi at det i denne saken tas stilling til innføring av obligatorisk tilstandsrapport ved avhendingskjøp.

Og endelig foreslår vi at det legges fram en sak for Stortinget med en utredning av frivillig servicehefte for bolig.

Forbrukerrådet hevder å motta mellom 10 000 og 20 000 henvendelser om boligproblemer. I gjennomsnitt utgjør byggefeil 4 pst. av verdien av en nybygd bolig etter overtagelse. For et boligkjøp på 3 mill. kr utgjør dette i gjennomsnitt rundt 120 000 kr i opprettingskostnader.

Boligkjøp er også uten sammenligning det største kjøpet de fleste forbrukere foretar i løpet av sitt liv, og det må gjenspeile seg i den trygghet som regelverket da skal gi dem.

Vi har i dag en garantiordning som skal forhindre at boligkjøper blir sittende med regningen ved feil og mangler ved nye boliger. Til tross for det har vi kunnet lese om to kvinner fra Sykkylven som kjøpte hver sin leilighet i en tomannsbolig, hver til 1,1 mill. kr. Leilighetene hadde store mangler, og de mest nødvendige utbedringene vil koste 300 000 kr. Utbygger gikk konkurs. Det utløste garantiordningen, men utbetalingen var ikke på mer enn vel 30 000 til hver av dem. Regjeringen har fremmet forslag om å utvide garantiordningen noe, og dette forslaget debatterer vi her i dag.

I Høyre mener vi at på kort sikt er det en akseptabel vei å øke garantiordningen noe, men det løser ikke problemet i saker med store mangler. Vi er også bekymret over følgen utvidelsen av garantiordningen vil få for næringsaktørene i byggebransjen, fordi det kan skape egenkapital- og lånevanskeligheter. Når Høyre likevel støtter forslaget nå, så er det fordi vi vet at våre forslag ikke vil kunne innføres umiddelbart. Men det må ikke være tvil om at med Høyres forslag om en byggeforsikring etter dansk modell ville forbrukere, som de to kvinnene fra Sykkylven f.eks., sluppet økonomisk ruin.

Også ved kjøp av bolig i annen hånd er regelverket lite i tråd med virkeligheten. Leser man eksemplene fra rettspraksis som gjengis i media, ser praksisen for erstatning ved mangler ut til å variere i stor grad fra domstol til domstol. Dette kan vi ikke leve med.

Jeg tror politikere fra mange partier er opptatt av forbrukerrettighetene. Jeg våger derfor å uttrykke håp om at forslaget fra Høyre vil bli møtt med stor velvilje i Stortinget når det kommer til behandling.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 5. (Votering, se side 841)

Sak nr. 6 [12:52:02]

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i panteloven mv. (Innst. 56 L (2010–2011), jf. Prop. 136 L (2009–2010))

Anders B. Werp (H) [12:52:33] (ordfører for saken): Denne saken dreier seg om endringsforslag i tre lover, for det første i panteloven, knyttet til panterett i egne kunders innskudd. For det andre er det forslag om endring i luftfartsloven som tilpasser loven til internasjonale konvensjoner. Og for det tredje dreier det seg om et forslag til endringer i inkassoloven som gir en forskriftshjemmel knyttet til utveksling av informasjon innen EØS-området.

Det er særlig forslaget knyttet til endringer i panteloven som har engasjert høringsinstansene. Justiskomiteen har gått grundig inn i disse og kommer i en enstemmig innstilling til at departementets forslag på en god måte balanserer de innspill som har kommet fra høringsinstansene i det tilfellet. Videre er det en enstemmig justiskomit  som slutter seg til endringene både i luftfartsloven og i inkassoloven, så hele innstillingen er da enstemmig.

Sigvald Oppebøen Hansen (A) [12:54:06]: Eg vil starte med å gj  ros til saksordføreren for eit godt samarbeid, som har ført til ei samrøystes og felles innstilling til proposisjonen.

Denne saka handlar om endringar i pantelova, men  g om mindre endringar i luftfartslova og inkassolova. Når det gjeld pantelova, er det omdiskutert om det ved pantsetjing av eit enkelt krav der skyldnaren og panthavaren er same person, er mogleg å etablere rettsvern og dermed om det gjeld ein alminneleg tilgang til å pantsetje kravet.

Dagens lovendring opnar for at kredittinstitusjonane får tilgang til å etablere og avtale panterett i eigne kundars innskot på konto. Dermed får me no ei avklaring i lova som alt  ofte har vore litt vanskeleg å tolke.

Eg er kjend med at Lovavdelinga i Justisdepartementet  g har vurdert dette spørsmålet og konkludert med tvil når det gjeld forholdet mellom reglane om pant i enkle krav og motrekningsforbotet i finansavtalelova   29 første ledd – dette er vanskelege område. No skulle denne tvilen ikkje lenger vere til stades. No f r me klare og tydelege reglar.

Når det gjeld høyringsinstansane, som det har vore veldig mange av, har det vore ulike syn på denne endringa og presiseringa i lova. Enkelte ser ikkje behov for denne endringa, medan andre høyringsinstansar helsar denne lovendringa velkomen av gode og praktiske årsaker.

Forbrukarane blir betre tekne vare på, og slik me ser dette, er det heilt nødvendig å få ei klar juridisk avklaring på denne tvilen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6. (Votering, se side 842)

Sak nr. 7 [12:56:29]

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ingjerd Schou, Lars Myraune og Svein Harberg om handlingsplan for kryssningsspor og tiltak for økt kapasitet av gods på norsk jernbane (Innst. 62 S (2010–2011), jf. Dokument 8:153 S (2009–2010))

Presidenten: Etter ønske fra transport- og kommunikasjonskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, f r en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette debattopplegget anses vedtatt.

Første taler burde normalt v rt sakens ordfører, og da er det viktig at sakens ordfører også er til stede når saken behandles. – Det er han nå! Da har jeg gleden av å invitere Arne Sortevik til å innta talerstolen.

Arne Sortevik (FrP) [12:57:55] (ordfører for saken): Det er ikke alltid at heistransporten i bygningene er like påregnelig.

Vi skal nå behandle innstilling vedrørende Representantforslag 8:153 S for 2009–2010, fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ingjerd Schou, Lars Myraune og Svein Harberg om handlingsplan for kryssningsspor og tiltak for økt kapasitet av gods på norsk jernbane.

Komiteens tilråding fremmes av Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti og lyder:

«Stortinget ber regjeringen raskt, og innen utgangen av vårsesjonen 2011, ha utarbeidet og fremlagt en egen handlingsplan for bygging av kryssningsspor på 600 meters lengde på egnede strekninger, og andre tiltak som kan bedre godskapasiteten på jernbanen.»

Det foreligger forslag fra mindretallet i transportkomiteen. Det er regjeringspartiene – Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet – som selv vil redegjøre for sitt syn.

Det foreligger to vedlegg i saken. Vedlegg 1 er kommentaren fra Samferdselsdepartementet til selve forslaget, og vedlegg 2 er svar på spørsmål fra komiteen.

Spørsmålet var hvilke prosjekter innenfor området Kapasitetsøkende tiltak som er planlagt i andre del av Nasjonal transportplan, men som kan gjennomføres i perioden 2011–2013 dersom rammene for denne perioden økes.

I sitt svar peker Samferdselsdepartementet på en rekke prosjekter som helt eller delvis er planlagt i perioden 2014–2019, og som kunne være aktuelle for tidligere oppstart og gjennomføring. Riktignok avslutter Samferdselsdepartementet med påstanden om at mulighetene i praksis er begrenset – altså til å fremskynde gjennomføring. Det smaker både av politisk motvilje og byråkratisk uvilje. Ingen av delene bør forhindre arbeidet med forsering av gode tiltak som kan øke kapasiteten på jernbanenettet. Derfor ønsker flertallet innen utgangen av vårsesjonen 2011 å få utarbeidet en egen handlingsplan for bygging av kryssningsspor og andre tiltak som kan bedre godskapasiteten på jernbanen.

Så litt om Fremskrittspartiets syn. I vår alternative nasjonale transportplan er det foreslått en investeringsramme for Jernbaneverket på 60 mrd. kr i tillegg til regjeringens forslag. Jeg minner om at Fremskrittspartiet hadde et forslag i forbindelse med trontaledebatten tidligere i høst der vi ba om å få omdannet etater til statlige foretak, og at disse foretakene fikk anledning til å ta opp statlige lån med lav rente for å gjennomføre nødvendige investeringer i infrastruktur. Det forslaget fikk kun tilslutning fra Kristelig Folkeparti.

Når jeg peker på disse to forholdene, er det for å understreke at det trengs kraftig satsing på investering i jernbanenettet. For å få det til må vi sikre finansiering av investeringene. Derfor må forslag om økte investeringsrammer følges av verktøy som kan gi finansiering. Bruk av Avinor-modellen på Jernbaneverket er et godt verktøy, selv om Fremskrittspartiet vil legge som en viktig premiss at ikke bare en omgjøring av Jernbaneverket til foretak, men også et betydelig arbeid for å modernisere og effektivisere etaten må til. Jernbaneverket fremstår i dagens situasjon som lite fornyingsvillig.

Med en politisk ledelse innenfor samferdsel som fremstår som dørstopper istedenfor døråpner for fornyelse, er det åpenbart at mye må gjøres – og bør gjøres – for å få fart på moderniseringen av dagens jernbanenett, også når det gjelder å bygge flere kryssningsspor.

Når Fremskrittspartiet slutter seg til forslaget om handlingsplan for kryssningsspor, legger vi til grunn at en slik plan også omfatter avklart finansiering. Jeg ser vi står alene om den forutsetningen. Det peker jo på et paradoks, nemlig at partier som gjerne bruker 50 mill. kr på utredning av høyhastighetstog og hundrevis av milliarder på bygging av slike tog, har lite ekstramidler til forbedring av dagens jernbane. Hvis jeg husker riktig, hadde vel Kristelig Folkeparti et tillegg på jernbanesektoren på 100 mill. kr i planperioden. Det skulle bli ca. 10 mill. kr årlig. Det rekker vel knapt til et eneste kryssningsspor. Man må være særdeles sterk i troen om man tror det skal rekke til mange. Jeg har heller ikke funnet midler til økt jernbanesatsing i Høyres alternative budsjett, som nylig er fremlagt. Fremskrittspartiet derimot vil ha handlingsplan for bygging av kryssningsspor, men vi vil ha en avklart finansiering knyttet til en slik handlingsplan.

Gorm Kjernli (A) [13:03:23]: I Nasjonal transportplan slår regjeringen fast at målet er å doble godskapasiteten på bane innen 2020. Det er et ambisiøst, men et helt riktig og nødvendig mål. Jernbanens konkurransefortrinn for godstransport er velkjent. Det er mer miljøvennlig enn godstransport på vei. Det er mer effektivt, det er mindre arealkrevende, og det kan redusere antall ulykker på veiene.

Forslagsstillerne ønsker en handlingsplan for kryssningsspor. I Nasjonal transportplan ligger regjeringens godsstrategi. I tillegg til målet om tilnærmet dobling av godskapasiteten inneholder den at det skal legges til rette for framføring av godstog på 600 meter, økt kapasitet for containertransport har hovedprioritet, og det skal være balanse mellom kapasitet i endepunktsterminalene og på strekningene mellom – for å nevne noe. Disse prioriteringene er fulgt opp i Jernbaneverkets handlingsplan.

I dag går en for liten andel av godstransporten på jernbane. I forrige uke var jeg i Sverige. De ligger langt foran oss med godstransport på bane. Vi må bli bedre, og vi er i gang.

«As we speak» foregår det byggearbeid for kryssningsspor på over 600 meters lengde på Ualand og Nodeland på Sørlandsbanen vest for Kristiansand, på Jensrud på Gjøvikbanen, Vålåsjø på Dovrebanen og Straumsnes på Ofotbanen – fem nye kryssningsspor som alle vil tas i bruk i løpet av neste år.

Det foregår planleggingsarbeid for nye kryssningsspor på Vigrestad, Ognå, Nærbø og Bryne på Sørlandsbanen, Ygre–Vieren på Bergensbanen, Movatn og Harestua på Gjøvikbanen, Frogner på hovedbanen mellom Oslo og Eidsvoll, et kryssningsspor på Nordlandsbanen og et kryssningsspor på Østfoldbanen – ti nye kryssningsspor som er under planlegging. I tillegg kommer forlengelse av flere eksisterende kryssningsspor, i tråd med den godsstrategien som er lagt.

Fram til vi får sammenhengende dobbeltspor på fjernstrekningene, er krysningsspor av avgjørende betydning for all togframførelse, ikke minst også for godstransporten. Men krysningsspor er ikke alt eller det eneste saliggjørende. Som all annen togtrafikk er også godstransporten avhengig av at infrastrukturen som allerede er der, er i god stand. Da handler det om vedlikehold og fornyelse og bytte av sviller og sporvekslere, signalanlegg og annet arbeid på skinnene. Godstransporten har også betalt prisen for tiårs forsømmelser på jernbanen. Her er vi i ferd med å snu utviklingen. Arbeiderpartiet og regjeringen er i gang med en storstilt opprustning av jernbanen, som også kommer godstransporten til gode. Vedlikeholdsbudsjettene har økt kraftig og vil fortsette å øke. Det er stas med snorklipping, men det systematiske arbeidet med det vi har, er det som får togene til å gå.

For litt over et år siden var jeg så heldig at jeg fikk være med et godstog fra Dombås til Alnabru for å lære. Behovet for krysningsspor var veldig tydelig. Flere krysningsspor vil bety kortere krysningstid og mer effektiv kjøretid. Men behovet for vedlikehold og sporfornyelse var vel så tydelig. På turen for ca. et år siden var vi gjennom 20 av det lokførerene kaller saktekjøringer, begrensninger på hastighet på grunn av tilstanden på skinnegangen – kanskje bare små ting, men det gjør at toget må bremse helt ned og så gasse opp igjen etterpå. Det er lite effektivt. Tidligere i dag snakket jeg med den samme lokføreren. Tre–fire saktekjøringer er det på den samme strekningen nå. Vi ser resultatene av økt systematisk vedlikeholdsarbeid, sier han. Arbeidet på skinnene gir resultater.

Arbeiderpartiet ser at mye fortsatt må gjøres for at vi skal nå målet om doubling av godskapasiteten på bane fram mot 2020. Men mye er på gang. Det bygges og forlenges krysningsspor, og vedlikeholds- og fornyelsestakten på jernbanen øker. Så vil noen forsere utbyggingen av krysningsspor. Jeg har to ting jeg vil si til det. For det første har vi en plan for utbygging av krysningsspor, og for det andre har vi også andre mål for jernbanen. Tiltak for snarest mulig å få på plass en ny grunnrutemodell på Østlandet og de investeringene som må gjøres der, er trolig mer presserende enn det å forsere den allerede offensive planen for økt godskapasitet på jernbanen.

Jeg vil på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet få ta opp forslag nr. 1.

Presidenten: Representanten Gorm Kjernli har tatt opp det forslaget han refererte til.

Ingjerd Schou (H) [13:08:18]: I dag har statsråden og jeg, sammen med mange hundre andre, vært med på åpning av 8 km ny vei på E18, strekningen Askim–Spydeberg–Hobøl. Det er en vei som bærer mye gods på sine skuldre, og sånn sett blir veien gild, god og fin, men målet må også være at vi får mer gods vekk fra den veien og over på jernbane.

De siste fem årene har CargoNet og andre godsaktører rapportert om økt etterspørsel etter transport nettopp av gods med jernbane. Kapasiteten på sporet har vært den største begrensningen for økte andeler gods på bane til

fordel for veitransporten. Statistisk sentralbyrås nøkkeltall for 2008 viser at i 2008 transporterte jernbanen 7,3 pst. av den totale mengden fastlandstransport, mens andelen gods på vei var på 48 pst.

Kapasiteten i sporet har vært brukt av Jernbaneverket og statsråden som en av de viktigste forklaringene på de store problemene på jernbanen i vinter. Punktligheten til norsk jernbane har vært jevnt synkende gjennom de siste fem årene, fra over 90 pst. punktlighet på langdistansetog i 2005 til nærmere 72 pst. hittil i år.

Kvalitet er avgjørende i en tid der norsk næringslivs konkurransekraft sterkt avhenger av å få levert varene til kundene i rett tid. Punktlighetsproblemene i norsk jernbane toppet seg i vinter da både Posten og Schenker sa opp sine avtaler med CargoNet. De frakter nå varene på veien. Jernbanen kan og har potensial for nettopp å ta disse og mange flere.

De store innen sektoren vil gjerne frakte gods på bane. Det krever for det første at man får mer kapasitet, men også større punktlighet enn nå. Skal jernbanen være fremtidsrettet, må det større investeringer til.

Det krever langt flere krysningsspor på 600 m lengde. Regjeringen Bondevik II gjennomførte en historisk satsning på jernbane. Det ble tatt grep som har bidratt til at godstrafikken på Bergensbanen har økt med ca. 80 pst. de siste fire år, dvs. nærmere 100 000 færre vogntog på veiene per år. Dette er viktig for trafikksikkerheten og for miljøet.

På strekningen Oslo–Bergen har mer enn 60 pst. av alt gods blitt fraktet med tog, syv godstog hver dag i hver retning.

CargoNet har ønsket en økning på ti–tolv tog hver dag hver vei, og at lengden på hvert tog blir 600 m, mot dagens 400 m. Da må godstransporten få høyere prioritet på sporene, og det må flere krysningsspor til.

Det ønsker ikke regjeringen. Den ønsker ikke å være med på vårt forslag om å legge fram en handlingsplan. Vårt forslag faller til jorden, og en regjering som ønsker å satse på miljø, jernbane og trafikksikkerhet, vil ikke være med på det i en handlingsplan.

Nå har også statsråden nettopp på ubestemt tid utsatt Ruteplan 2012. Det er nok en nedprioritering av jernbanen – av gods så vel som av persontrafikken.

Jernbane er det klokeste vi kan satse på for å redusere miljøutslipp. Det er miljøpolitikk i praksis.

Å få gods fra vei til bane er trafikksikkerhet. Det er en nasjonal oppgave regjeringen svikter når man ikke vil være med på en handlingsplan. Klimaforliket settes sånn sett på vent med regjeringen i førersetet.

Jernbaneverket har nylig mottatt en rapport hvor det når det gjelder krysningsspor, pekes på at de tre viktigste transportkorridorene som trenger krysningsspor for å øke kapasiteten på tømmertransporten, er Hovedbanen, Østfoldbanen og Kongsvingerbanen.

Nye krysningsspor på de to førstnevnte er allerede prioritert i Jernbaneverkets handlingsprogram, mens det ikke er funnet økonomiske rammer for nye tiltak på Kongsvingerbanen. For oss som kjenner området, er det mye skog og stor grad av tømmertransport og annen gods virksomhet.

Basert på erfaringstall fra andre utbygginger vil kryssningssporet på Kongsvingerbanen koste omtrent 100 mill. kr. Arbeidsgruppen som har levert rapporten til Jernbaneverket, anbefaler at Jernbaneverket prioriterer nytt kryssningsspor på Kongsvingerbanen, og at det bevilges 100 mill. kr til denne utbyggingen.

Høyre vil ha dobbeltspor i hele intercitytriangleret. Det vil også hjelpe på situasjonen for dem som skal fraktes. På en del av strekningene, f.eks. Østfoldbanen, vil det også være aktuelt med fire nye kryssningsspor, som vil være god hjelp for dem som transporterer gods. Men det krever også at man har vedlikeholdsfond, åpner for nye finansieringsordninger og har en handlingsplan nettopp for kryssningsspor.

Hallgeir H. Langeland (SV) [13:13:28]: Slik eg forstå Høgres Dokument 8-forslag, er det sannsynlegvis lagt fram for å få fokus på jernbane og viktige løysingar for jernbanen, altså kryssingsspor, som eit viktig tiltak. Då tenkte eg, som SV-ar og medlem av regjeringspartiet SV, at om ein legg fram eit Dokument 8-forslag, er det fordi ein prioriterer dette i sine budsjett. I og med at engasjementet for dette er så stort, måtte eg inn og sjekka dette i Høgres budsjett. Når ein foreslår at regjeringa skal satsa meir på kryssingsspor, må ein i alle fall begynna med seg sjølv. Men det viste seg at det har ein ikkje gjort. I Høgres budsjettforslag for 2011 er det ingenting om kryssingsspor. Det synest eg er merkeleg, når me i dag diskuterer det som ei viktig sak for Høgre. Det det er pengar til, er sjølv sagt veg. Så der er Høgre til å kjenna igjen. Men dermed blir det noko holt når Høgre ser ut til å prioritera tog, men i realiteten ikkje gjer det med dei ramene dei jobbar innanfor.

Så skal sjølv sagt også eg delta i gratulasjonen når det gjeld den nye vegen som blei opna. Transportkomiteen har vore og sett på den vegen, og det var m.a. ei flott bru der, som til og med eg, som ikkje likar såne raske vegar, syntest var fin.

Men det er veg – og det blir satsa på veg. Men, som representanten Kjernli var inne på, regjeringas innsats på jernbanen er formidabel i forhold til den innsatsen som ein hadde då dei borgarlege partia var i regjering.

Til Framstegspartiet kan eg òg seia at eg ikkje kan hugsa at dei i dei budsjetta som dei forhandla fram med Bondevik II, nokon gong prioriterte jernbane. Men så har jo Framstegspartiet sin politikk på dette området gjennomgått ein revolusjon – frå å kutta har dei no begynt å plussa på milliardar på milliardar, og dermed klarer dei å halda seg inne både med jernbanefolk og med vegfolk i det partiet.

Problemstillinga som Høgre reiser, er veldig viktig. Det er ikkje tvil om at om SV hadde fått viljen sin, hadde me brukt endå meir pengar på jernbanen. Men det er ikkje sånn at me skal bruka pengar på å laga ein plan når me faktisk har ein plan som me held på å realisera. Det ville vera misbruk av byråkratiet tid. Då må me heller la byråkratiet jobba for å realisera det me allereie har, og ikkje gjera som Høgre, å bruka meir tid på utgreiingar. Då må me heller handla.

Heilt til slutt: Eg kjørte sjølv godstog med CargoNet, frå Trondheim til Stavanger. Eg vil seia at følelsen av å kjøra med 30 vogntog bak, som ikkje er på vegen og skapar trafikkfarlege situasjonar, som ikkje er på vegen og lagar mykje støy, og som ikkje er på vegen og forureinar ved å sleppa ut klimagassar, er ein stor følelse. Så det å sørgja for meir gods på bane, som er forslagsstillaranes utgangspunkt, er kjempeviktig. Men då vil eg anbefala alle som vil jobbe for å få det til, faktisk å bruka pengar på det i sine budsjett. Då har Høgre tydelegvis noko å læra av SV: Skal ein satsa på toget, må ein ha pengar til toget.

Presidenten: Presidenten merker seg at representantene nå går som gods på norsk jernbane, med de innsparende muligheter dette gir for Stortingets budsjetter i tiden fremover.

Fra spøk til alvor: Jeg gir ordet til Janne Sjelmo Nordås.

Janne Sjelmo Nordås (Sp) [13:17:42]: Jeg synes det er fantastisk at et så samstemt storting er opptatt av jernbane. Grunnen til at vi er der i dag, er at Stortinget ikke har vært samstemt om det i mange tiår. Det er det som er grunnen til at det er behov for å gjøre en ekstra vedlikeholdsinnsats. Det er det som er grunnen til at det tar tid å få gjort de opprustningene som skal til. Når det er sagt, er det en nasjonal oppgave å sikre en konkurransedyktig jernbane som tar med miljø- og ressursbesparende tiltak på gods- og persontrafikken i sitt ansvarsområde.

Det er en godsstrategi på det norske jernbanenettet i dag. Den ble vedtatt av Stortinget ved rullering av Nasjonal transportplan, den perioden som vi nå er inne i, med ett år bak oss. Det er en godsstrategi som ivaretar en rekke transportkapasitetsøkende tiltak på jernbanen – ikke bare kryssingsspor, men også terminalstruktur, terminalkapasitet og strømforsyning. Det er fortsatt en rekke banestrekninger som mangler strømforsyning, og som vi er nødt til å ha en tenkning rundt hvis vi skal øke godskapasiteten framover. Det er også sånn at det er kryssingsspor under bygging – noen er ferdigbygde, men mangler godkjenning på grunn av signalsystemet Merkur. Så her jobbes det nå for å få på plass en enda bedre kapasitet på den norske jernbanen.

Vedlikehold må forseres, det er tilbakemeldingene landet rundt. Man peker på behovet for å få gjort grunnleggende ting med banelegemet, med tunneler og med å sikre at man unngår ras, slik man bl.a. fikk i vår, på vei- og jernbanenettet. Da er vedlikehold viktig. Selv om vi alle er utålmodige – og skal være utålmodige – er det, som sagt, mange års forsømmelser her, som man ikke greier å få tatt igjen på fem år. Det må systematisk arbeid til, og det gir resultater. Denne regjeringen satser ekstra sterkt på vedlikehold i kommende års budsjett, både til vei og bane, nettopp for å ta igjen det etterslepet som har vært over så mange år.

Nasjonal transportplan, som ble vedtatt i 2009, innebærer hundre milliarder kroner mer til vei og bane enn den forrige nasjonale transportplanen – som ble overoppfylt. Da forslaget om økning kom, ble det oppfattet som veldig stort fra daværende regjerende partier. Den neste na-

sjonale transportplanen er under arbeid. Det jobbes i alle fagetater med å legge fram grunnlaget. Og det er i denne sammenhengen, når Stortinget skal ta tak i denne jobben, som man er i gang med, at vi skal debattere nye handlingsplaner. Vi har en handlingsplan for økt godstransport på jernbanen som ligger fast inntil noe annet er vedtatt. Det er med det utgangspunktet regjeringsflertallet mener at vi har de dokumentene som skal til for å løse situasjonen. Nå kreves det nitid arbeid fra dag til dag, som man er i gang med.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:21:47] (leiar i komiteen): Eg har lyst til å starte med å takke forslagstillarane for eit veldig godt forslag. Kryssingsspor er av dei tinga som gjer at me kan få til betydelege forbetringar.

Så har eg òg lyst til å seie at det er viktig å sjå på gods og tog i eit perspektiv. Det har vore veldig mykje negativt knytt til situasjonen rundt toga i Noreg. Da synest eg det er viktig at når det gjeld gods, har me faktisk, om me ser i eit 20-års perspektiv, ei veldig positiv utvikling. Eg synest ikkje me skal gløyme det i denne debatten.

Så må me ta nye steg vidare, og da vil nettopp kryssingsspor vere særdeles viktig. Men òg terminalkapasitet og tilgjengelegheit på vogner er viktig å sjå i den heilskapen, fordi dette er eit spørsmål som særleg gjeld klimautfordringa. Ein tredel av klimautsleppa i Noreg kjem frå transportsektoren, og skal vi lukkast med å løyse det problemet, er vi nøydde til å få til ei sterkare satsing på gods. Derfor stiller Kristeleg Folkeparti seg heilhjarta bak forslaget som blir fremja i dag.

Eg må likevel få lov til å kommentere saksordføraren sitt innlegg her i dag. Saksordføraren kritiserer både Høgre og Kristeleg Folkeparti for deira satsingar. Det synest eg er litt spesielt, når me kjenner Framstegspartiet sitt budsjett, og eg har lyst til å sitere sjefredaktør i Nettavisen, som i sin artikkel seier at Framstegspartiet er «på sin egen planet». Vidare seier Gunnar Stavrum:

«Fremskrittspartiets budsjett er like realistisk som å vedta pent vær og oppheve tyngdeloven. (...) Mens andre partier lager budsjettforslag som kan settes ut i livet, er Frp-budsjettet i beste fall en illustrasjon (...).»

Eg skal ikkje lage ein «fordebatt» på budsjettdebatten, den skal me ta når den tid kjem. Men det er viktig at Framstegspartiet kan vere realistiske. Og vi i Kristeleg Folkeparti, som må vere realistiske, har for vår del valt å prioritere jernbane enda meir i vårt alternative forslag. Me synest at det Meltveit Kleppa kom med i budsjettet, var relativt godt. Me har likevel funne plass til litt ekstra midlar, men me meiner at hovudutfordringa no er å få ein sektor som skal fungere. Der har me omstrukturingsforslag. Det å gjere Jernbaneverket om til eit statleg føretak gjer at dei kan få lov til å gå i gang med investeringane sine når dei meiner det er optimalt å gå i gang, noko me kjem til å prioritere.

Men i denne sammenhengen vil eg nøye meg med å seie at eg synest det er eit veldig godt forslag frå Høgre-representantane. Det vil vere med og bringe godstrafikken nye steg framover, og derfor er det viktig at me får ein handlingsplan som nettopp fokuserer på kryssingsspor,

600 meter lange. Det er heilt avgjerande for å forbetre godstrafikken.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:25:37]: Jernbane er ei rasjonell og miljøvenleg transportform. Eg er einig i intensjonane bak dette forslaget, som eg oppfatar å vera å leggja til rette for ein meir konkurransedyktig godstransport på jernbane.

Fleirtalet peiker i innstillinga på at utbygging av konkurransedyktig jernbane for miljøvenleg og ressursparande gods- og persontrafikk må vera ei viktig nasjonal oppgåve dei komande åra. Det er eg òg heilt einig i.

Gjeldande Nasjonal transportplan har større fokus på godstransport samanlikna med persontransport enn nokon av dei tidlegare. På jernbanesida er det presentert ein eigen godsstrategi nettopp for å møte utfordringane og leggja til rette for vekst.

Regjeringa ynskjer at ein størst mogleg del av veksten i dei lange godstransportane skal skje på bane og sjø. Føremålet er å tilby ein transportkapasitet for kombitransportar på bane, der jernbanen har sine særlege fortrinn, som dekkjer etterspurnaden i marknaden på kort og lang sikt. I NTP 2010–2019 vart det lagt fram ein godsstrategi som har som mål å leggja til rette for ei tilnærma dobling av godskapasiteten innan utløpet av planperioden. Eit av måla i strategien er nettopp å leggja til rette for 600 meter lange tog, slik det blir spurt etter i Dokument 8-forslaget.

Eg er oppteken av at satsinga på auka godstransportkapasitet skal skje i ein heilskapleg plan. Det inneber at både kryssingsspor, terminalstruktur og terminalkapasitet og straumforsyning blir sett i samanheng. Det er ikkje minst viktig å sikra balanse mellom kapasiteten i endepunktsterminalane og på strekninga mellom desse.

For tida blir det utført anleggsarbeid på fleire kryssingsspor, bl.a. på Sørlandsbanen og Dovrebanen. I tillegg skjer det planlegging av ei rekkje nye kryssingsspor og forlenging av andre. Når det gjeld terminalkapasitet, er Alnabru det store prosjektet i inneverande NTP-periode. Målet er at Alnabru skal vera eit nasjonalt logistikknutepunkt. Dette prosjektet har vist seg å vera langt meir kostbart enn rekna med i NTP. Difor har eg i samband med forslaget til statsbudsjett for 2011 valt å setja i gang ein KVV/KS1-prosess – konseptvalutgreiing, ekstern kvalitetssikring i tidleg fase – av alternative utbyggingskonsept på Alnabru. Det er òg sett i gang utgreiingsprosessar knytte til framtidig lokalisering av godsterminalar i Drammen, i Trondheim og i Bergen. I tillegg blir det gjennomført fleire ulike tiltak på mindre stasjonar og terminalar som er med på å leggja til rette for auka kapasitet på dei einskilde strekningane. Samstundes er det eit faktum at mangelen på kompetanse innan signal- og sikringsanlegg per i dag er avgrensande for Jernbaneverket sin kapasitet til å planleggja og gjennomføra nye investeringsprosjekt. For å kunna ta i bruk nye kryssingsspor må signal- og sikringsanlegget vera godkjent. Dette krev bruk av knappe signalressursar.

Jernbaneverket arbeider no med ei vidareutvikling av strategiane og tiltaksplanane som ledd i forarbeidet til Nasjonal transportplan 2014–2023. Utgangspunktet er strek-

ningsvise utviklingsplanar, der fornyings- og vedlikehaldsbehov for å møte marknaden blir sett i samanheng.

Lat meg slå fast: Det er eit viktig mål å få meir gods over på bane. Difor finst det allereie ein strategi for å leggja til rette for auka kapasitet for godstransport på det norske jernbanenettet. Denne strategien vart handsama av Stortinget i samband med Nasjonal transportplan 2010–2019. Eg ser difor ikkje behov for å setja i gang eit arbeid med ein eigen handlingsplan for kryssingsspor og tiltak for auka gods på jernbane no – skilt frå oppfølginga av NTP 2010–2019 og utarbeidinga av NTP 2014–2023. Arbeidet med å vidareutvikla strategiar og program for kapasitetsaukande tiltak for godstransport vil inngå som del av arbeidet med NTP 2014–2023, med vidare detaljering i Jernbaneverket sitt handlingsprogram.

Eg viser elles til mine svar til komiteen av 24. august og 19. oktober 2010, som er refererte i innstillinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Arne Sortevik (FrP) [13:30:40]: Det er jo faktisk slik at mangel på kryssingsspor virker som en flaskehals på kapasiteten for jernbanetransport. Derfor har komiteen spurt om det er mulig å flytte noen av de planlagte prosjektene i slutten av planperioden fremover i planperioden. Til det er det et delt svar. Svaret er delvis at det er mulig, men at det har en del praktiske problemer:

«En eventuell forsering avhenger ikke minst av etasens plankapasitet og kapasitet innenfor jernbanefag.»
Jeg siterer her fra svarbrevet fra statsråden.

Men er det da sånn at man ser helt bort fra å få tak i kapasitet utenfor Jernbaneverkets eget ansvarsområde og egen organisasjon? Finnes det ikke ekstra kapasitet å kjøpe? Med andre ord: Er det ikke mulig, med en viss grad av ekstrabevilgning her, faktisk å forsere byggingen, og derved få bort litt av flaskehalsen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:31:49]: Det er slik i dag at Jernbaneverket i svært mange av dei oppdraga dei har, både i samsvar med Nasjonal transportplan og i dei årlege budsjetta, innhentar kompetanse utanfrå. Det gjer dei på utgreiingsarbeid, det gjer dei på planarbeid, og det gjer dei på signalkompetanse, der det finst. Og dersom representanten Sortevik, slik eg gjorde i vinter, hadde forvill seg ned i Oslotunnelen, ville han òg der, i det vedlikehalds- og fornyingsarbeidet som der går føre seg, ha funne ein utstrekkt bruk av ulike andre selskap, men i regi av Jernbaneverket. Så svaret er: Ja, det blir gjort.

Ingjerd Schou (H) [13:33:05]: Jeg står her med en rapport som heter «Økt virkestransport på jernbane», som er laget på oppdrag av Landbruks- og matdepartementet og Samferdselsdepartementet. Prosjektet er ledet av Statens landbruksforvaltning og Jernbaneverket. Rapporten er datert nå i november 2010.

I rapporten pekes det på behovet for kryssingsspor. Arbeidsgruppen anbefaler at Jernbaneverket prioriterer nytt kryssingsspor på Kongsvingerbanen, og at det bevilges 100 mill. kr til denne utbyggingen. Vil statsråden

i den strategien som statsråden omtaler, prioritere denne entydige anbefalingen i utredningen?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:33:52]: Det er jo slik at i 2010 blir det ferdigstilt kryssingsspor, og i 2011 blir det både påbegynt og ferdigstilt kryssingsspor. Det ligg ein strategi der, så eg synest det er vanskeleg no, og det vil berre komplisera anna arbeid, å flytta på dei kryssingsspora som allereie er planlagde. For som eg sa i mitt innlegg: Det tek jo ei viss tid både å planleggja og å utføra.

Men så vil eg invitera både fylkeskommunane og Stortinget, næringsliv og mange andre til ein debatt når det gjeld prioriteringar framover. Det skjer gjennom den rulleringa av Nasjonal transportplan som vi allereie skal drøfta med fylkeskommunane no i februar, og som Stortinget òg får seg førelagd våren 2013. Og der kan det bli endringar.

Knut Arild Hareide (KrF) [13:35:03]: I ein tidlegare debatt i Stortinget om kryssingsspor var dette med miljøegenskapar ved ulike transportmiddel oppe i debatten. Og da gjaldt det kva statistikk me har for å seie kva som er ein god miljøtransport, og kva som er ein dårlegare. Da sa Liv Signe Navarsete, som da var samferdselsminister, følgjande:

«Men gode offisielle samanlikningar av dei ulike transportmidla sine absolutte og relative miljøegenskapar har i mange samanhengar vore ein mangel. Dette gjeld både person- og godstrafikk. Eg vil difor sjå nærare på kva som kan gjerast med dette.»

Altså: Me har mykje statistikk, men me har dårleg statistikk på kva transportmiddel som er godt for miljøet, og kva som ikkje er så godt for miljøet. Det er jo særdeles viktig når me i dag diskuterer godstrafikk på tog.

Er dette noko som ministeren vil sjå nærare på?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:36:03]: Svaret er ja. Som eg sa i mitt innlegg: Jernbanen er ei rasjonell og miljømessig god transportform. Det viktigaste er sjølv sagt å leggja til rette for at endå meir av både person- og godstransporten kan gå på jernbane.

Så kan eg ikkje seia her og no kva Liv Signe Navarsete allereie har sett i gang, i lys av det ho då sa, men det skal eg sjekka, for det er klart at i forhold til dei prioriteringar som skal gjerast ikkje minst i samband med rulleringa av Nasjonal transportplan, er tal viktig. Så der skal eg få lov å gje ei tilbakemelding.

Der tog er eit alternativ, er det eit godt og miljøvenleg alternativ. Men det er dessverre slik at i store delar av Noreg må vi arbeida med andre former for transport.

Bård Hoksrud (FrP) [13:37:20]: Det var godt å høre representanten Kjernli fortelle om alle de fem strekningene man skulle få i 2011, for de var det i hvert fall ikke lett å finne igjen i statsbudsjettet. Det var egentlig det jeg hadde tenkt å utfordre statsråden på. Men statsråden sier at man bruker alle ressursene, og det er knappe ressurser i Jernbaneverket, både når det gjelder signalressurser og annen planleggingskapasitet. Men man har altså funnet ressurser til å

utrede høyhastighetstog og andre ting, i stedet for å ta tak i noen av de nære utfordringene. På spørsmålet fra representanten Sortevik svarer statsråden at det ikke finnes kapasitet, og at det er vanskelig å få tak i mer kapasitet. Mener statsråden virkelig at det ikke finnes kapasitet i Europa, eller er det egentlig bare politisk vilje som mangler?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:38:04]: Lat meg der svare tredelt: For det første var vel spørsmålet frå Sortevik, slik eg hugsar det, om vi ville bruka annan kapasitet enn Jernbaneverket sin eigen. Der var mitt svar: Ja, det vil vi, og det blir gjort.

Så forstår eg at utgreiing når det gjeld høgfaststog, stadig plagar Hoksrud. Eg synest Hoksrud skal halda seg til at det er ei utgreiing som er i gang, og som er ferdig 1. januar 2012. Det er ei utgreiing som eit breitt stortingsfleirtal har stilt seg bak, så det er lite han kan få gjort med det her og no.

Så var det det tredje, som eg då i forfjamsinga dessverre har gløymt. Men når det gjeld svaret til Sortevik, og Hoksruks spørsmål, står altså hovudsvaret fast: Annan kompetanse enn Jernbaneverkets eigen blir brukt.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed avsluttet.

Bård Hoksrud (FrP) [13:39:24]: Dette er en kjempeviktig debatt. Jeg er glad for at den kommer opp.

Jeg registrerte at representanten Hareide siterer redaktøren i Nettavisen, Stavrum, om at Fremskrittspartiet er på sin egen planet. Jeg tror vi er på den samme planeten som Kristelig Folkeparti og alle de andre partiene i denne salen, for Kristelig Folkeparti forholder seg til den virkeligheten at man har tenkt å bruke opp mot 600 mrd. kr på et høyhastighetstog. Vi er på den planeten at vi prater om at vi ønsker å bruke 580 mrd. kr mer på samferdselsinvesteringer totalt sett de ti neste årene. Da tror jeg man er på den samme planeten – og det er faktisk de samme pengene man ønsker å bruke, men man ønsker å bruke pengene forskjellig. Det er en vesentlig forskjell.

Jeg synes det er viktig å få på plass flere kryssningsspor. Spesielt de siste årene har godstransporten økt noe. Men utfordringen er på mange måter at annen transport har økt enda mer, sånn at reelt sett er det nesten samme prosentvise andel gods som går med jernbane som gods som går med annen transport. Transporten på vei har faktisk økt enda mer. Jeg registrerte at statsråden sa at man prøver å finne kapasitet hvor som helst og der det er mulig. Da håper jeg, når nye utenlandske selskaper ønsker å komme inn, at også døra i Jernbaneverket blir slått opp, sånn at nye selskaper får mulighet til å være med – komme med den kompetansen og den planleggingsressursen de har. Jeg vet at det er utenlandske selskaper som ønsker å komme til Norge og ta del i dette.

Så er det godt å være revolusjonær. Ifølge representanten Langeland har Fremskrittspartiet gjennomgått en revolusjon når det gjelder ønsket om å satse på jernbane. Jeg tror kanskje jeg skal ta på meg noe av dette, så da er jeg kanskje en revolusjonær person. Jeg er litt stolt når representanten Langeland tar i bruk den type ord, for det

er faktisk sånn at Fremskrittspartiet har gjort endringer i hva vi mener, også i forhold til jernbanepolitikken. Det har vi gjort over flere år, og bare sånn at representanten ikke glemmer det: Det var et forlik i forbindelse med forrige Nasjonal transportplan, hvor Fremskrittspartiet, sammen med de tre regjeringspartiene, bevilget 1 mrd. kr mer til vei og jernbane enn det den borgerlige regjeringen, Bondevik-regjeringen, foreslo. Jeg synes det er trist at man nå ikke vil finne dette.

Jeg registrerer Senterpartiets halleluja til alt man overoppfyller og hva man gjør. Men samtidig sier man at man ikke klarer å rette opp alt på fem år. Jeg synes at når man har sittet og styrt i fem år, må man snart begynne å ta konsekvensen av den politikken man har ført, og begynne å ta ansvar for den politikken som blir ført.

Ingjerd Schou (H) [13:42:47]: Til diskusjonen om planer og hvor vi er, må jeg nøye meg med å si at jeg er meget fornøyd med at Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet er sammen med Høyre i forslaget som ligger i saken. Det er i grunnen det som teller nå for meg og for oss. Da tar jeg også opp forslaget – det tror jeg ikke jeg gjorde i mitt første innlegg.

Jeg har et par kommentarer til det som er sagt i salen. Til Langeland vil jeg først bare si at historieskrivningen og fremstillingen hans i dag er, som tidligere, like gal. Jeg går ikke videre inn på det, for politikerforakt skal jeg i hvert fall prøve ikke å medvirke til ved å skyldre mer på andre enn å ta ansvar selv.

Jeg tror det er sånn at pendlere og reisende med tog og næringsliv som frakter gods på tog, nok opplever små forbedringer på jernbane. Men det storstilte nasjonale lederskapet med en satsing på jernbane, i stort, er vel ikke det jeg tror verken pendlere eller næringsliv vil stå opp og si at de har opplevd de siste årene. For Høyres del er det viktig at vi tenker nytt om jernbane. Kryssningsspor, dobbeltspor, vil gagne næringsliv og persontrafikk, og ikke minst miljø, og da er nye finansieringsformer, som prosjektfinansiering og Offentlig Privat Samarbeid – ikke bare i seg selv det å bruke pengene annerledes – også en metode for å bygge fortløpende, forutsigbart og i lange strekk, og sånn sett både gjøre det billigere og innenfor budsjett. Vi har også satt av 50 mrd. kr, som ville gitt en avrissing på bortimot 1/2 mrd. kr på jernbane, og det ville vært nesten dobbelt så mye som det man har på vedlikeholdssiden til jernbane i dag. Det ville også ha gagnet jernbanen stort i forhold til næringslivet og behovet der.

Det er en viktig debatt som er reist. Hver gang vi har en debatt i salen om jernbane, vil vi være med på både å presse oss selv og å presse regjeringen til fortsatt å ha dette på dagsordenen, slik at vi kommer videre. Jeg synes det er beklagelig at vi ikke får en forpliktelse med en handlingsplan som viser hvor vi skal bygge kryssningsspor, og hvor mye, og at vi sånn sett vil mer for norsk næringsliv, for jernbanen og for miljøet.

Presidenten: Presidenten vil ikke referere til noe forslag, fordi det antas at representanten står bak komiteens innstilling. Det er en viss forskjell, foreløpig.

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [13:45:50]: Det var eit spørsmål frå Hoksrud i replikkvekslinga som vart ståande utan svar, og det var om Jernbaneverket søkjer etter signalkompetanse utanom Noreg. Der er svaret ja. Han spurde om vi har søkt òg i ulike europeiske land. Det har vi gjort. Men det som er eit faktum, er jo at vi slit med ein signalkompetanse som er spesiell i Noreg. Vi prøver oss på ein europeisk meir standardvariant som heiter ERTMS, og vi har no varsla at den etter kvart kjem til utprøving på austre linje på Østfoldbanen.

Så skal vi heller ikkje gløyma det som skjedde under den førre regjeringa. Sjølv om vi kvar dag vil sjå framover i staden for bakover, er det jo slik at akkurat når det gjeld kompetanse, blir vi minte om den konkurranseutsetjinga som skjedde under den førre regjeringa, og som gjorde at Jernbaneverket vart slanka, for ikkje å bruka eit meir farga ord, for kompetanse som gjekk inn i privat augeméd, der nokre av dei lét seg hyra tilbake, og der andre for lengst har fått andre oppgåver.

Så hadde vi heldigvis i den førre stortingsperioden ein veldig god start på den nasjonale transportplanen som då var vedteken, som nokon kalla for luftpengar – dei to milliardane ekstra per år – men som det viste seg vart overoppfyllt. Så er vi no inne i det fyrste året av ti år framover, samtidig som vi òg skal rullera den planen som vi no er inne i.

Forslagsstillarane har heilt rett i kva kryssingsspor betyr. På f.eks. Straumsnes på Ofotbanen er godskapasiteten auka som følgje av det kryssingssporet. Liknande planar er det andre stader, men eg synest det verkeleg er å underkommunisera det som skjer, å framstilla det som om det no ikkje er utbygging av kryssingsspor. Eg viser der til brevet mitt til komiteen, som i det forslaget til innstilling som eg har fått, står referert på sidene 7 og 8, som det vil føra altfor langt å lesa opp no. Det skjer jo mykje viktig arbeid på dette området. Her er det nye prosjekt som er sette i gang. Både Barkåker–Tønsberg, Gevingåsen og Lysaker–Sandvika blir ferdigstilte i 2011. Og det er bra, for meir jernbane trengst.

Presidenten: Presidenten tør ikke blande seg bort i debatten, men vil bare peke på at kampen om hvem som er mest revolusjonær, nok kan finne sted i andre og senere debatter.

Arne Sortevik (FrP) [13:49:21]: Ikke minst gjelder det både finansdebatten på torsdag og sikkert også debatten om fagproposisjonen for denne komiteen.

Til statsråden: Det bygges – det bygges på jernbane, og det bygges kryssingsspor. Det er bra. Også Fremskrittspartiet ser at det bygges. Vi gleder oss selvfølgelig over det, og det er mye bra.

Det som ligger bak flertallets innstilling her, er et ønske om å gjøre enda litt til, og en tro på at man kan forsere mer enn det statsråden opplyser i svaret sitt, hvor hun konkluderer med at det i praksis er begrenset. Vi tror det er mer kapasitet å hente ute i Europa, og vi tror at litt penger kanskje kan gjøre det mulig å få litt ekstra fart og flytte noen

prosjekter fra siste del av planperioden for inneværende Nasjonal transportplan til den første delen.

Så er det slik at noen av oss er opptatt av å peke på at det er sammenheng mellom plan og penger – penger henger sammen med planlegging – slik at vi fra Fremskrittspartiets side derfor understreker at skal vi ha en forsering, er det basert på en forutsetning om at det også finnes penger. Det er viktig i mange sammenhenger, også i Nasjonal transportplan-sammenheng. Men derfor har det vært naturlig for oss å ta et lite tilbakeblikk både på vedtak om gjeldende plan og vedtak om forrige plan. For at historien skal være helt riktig, var det slik at da den forrige nasjonale transportplan ble vedtatt, var det et kompromiss mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, SV og Fremskrittspartiet, som løftet jernbanesatsingen med 10 mrd. kr i tiårsperioden – altså med 1 mrd. kr hvert år.

Så kan man selvfølgelig diskutere hvor noens grenser går for å være på andre planeter, om det er på 22 mrd. kr, eller om det er på 580 mrd. kr, som Fremskrittspartiet har foreslått i sin alternative nasjonale transportplan for inneværende periode. Vi i Fremskrittspartiet føler iallfall at det er trygt forankret i en økonomisk virkelighet, men den diskusjonen skal vi altså komme tilbake til.

Men vi har naturligvis sett på de planforutsetninger som flere partier har, knyttet til satsing både på vei og jernbane. Her snakker vi om jernbane. Derfor er det naturlig å se på hva som ligger i alternative nasjonale transportplaner fra ulike partier, knyttet til dette. Derfor blir min avslutning til representanten Hareide, som må finne seg i at det er relativt lite jernbanebanepenger i Kristelig Folkepartis alternative nasjonale transportplan for perioden 2010–2019: Det er faktisk der bare 100 mill. kr, og deler vi det på ti år, blir det litt lite til å få fart på byggingen av kryssingsspor.

Hallgeir H. Langeland (SV) [13:52:32]: Eg skal prøva å unngå å driva med revolusjonstaler her! Eg tok kanskje litt hardt i, men hovudpoenget var at Framstegspartiet tidleg i 2000 og framover alltid kutta i jernbanebudsjettet og overførte det til veg. Grunnen var sjølvsagt at dei frykta at toget skulle stikka av med alle bilsjåførane, som dei gjerne ville ha på vegane i staden, og alle dei trafikkulykkene osv., men så har dei funne ut at det er lurt å vera for begge delar: «Ja, takk, begge delar»-strategien er den som Framstegspartiet har no. Men når ein høyrer dei snakkar om meir framtidsretta løysingar, som lyntog, så forstår me at det er framleis ein del ting dei har igjen å læra i Framstegspartiet.

Så til slutt: Forslagsstillaren frå Høgre representanten Schou må ha misforstått SV sin kritikk, for det var ikkje snakk om historieskrivinga til SV i forhold til Høgre, det var snakk om det som faktisk skjer no. Eg hadde trudd, sa eg, at dersom ein var veldig for kryssingsspor, som SV er, så ville ein faktisk gjort endringar på budsjettet til Høgre når det gjeld dette, frå 2011. Men når ein går inn og les Høgre sitt budsjett, ser ein at dei ikkje har eit einaste øre meir i sitt budsjett til kryssingsspor enn det regjeringa har. Då lurar ein, etter SV si meining, veljarane litt ved å fram-

stå som om ein skal ha ein handlingsplan, når ein ikkje sjølv set av pengar til denne handlingsplanen og faktisk viser at det ein prioriterer i budsjett, er veg. Så frå mi side var det meir som ei saksopplysning til forslagsstillarane om kva som faktisk står i Høgre sitt budsjett.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 7. (Votering, se side 843)

Sak nr. 8 [13:54:30]

Debatt om barne-, likestillings- og inkluderingsministerens redegjørelse om situasjonen i barnevernet
(Redegjørelsen holdt i Stortingets møte 19. november 2010)

Presidenten: Etter ønske fra familie- og kulturkomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 125 minutter, og at taletiden fordeles slik:

Arbeiderpartiet 45 minutter, Fremskrittspartiet 30 minutter, Høyre 20 minutter, Sosialistisk Venstreparti 10 minutter, Senterpartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 5 minutter og Venstre 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talarlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gunn Karin Gjøl (A) [13:55:38] (komiteens leder): Hver søndag kveld sitter barna våre plantet foran TV-skjermen og ser på Emil fra Lønneberget, som springer som en gal til snekkerboden.

Hvis Emil hadde levd i dag, ville han sikkert ha blitt reddet av barnevernet. Emil sprang jo ikke til snekkerboden for ingenting, men fordi han hadde en rasende far i hælene som ikke klarte å styre sinnet sitt. Men mange barn har ingen snekkerbod å springe til. De lever med voldelige fedre, og med mødre som blir slått av sine ektefeller. Tidligere registrerte politiet dette som husbråk; nå har hvert eneste politidistrikt egen familievoldskoordinator, og dette blir nå registrert som familievold.

Familievold blir nå tatt på alvor, men fremdeles er dette et svært tabubelagt område. Mor ønsker ikke å anmelde ektefellen, og barna er jo glad i faren sin.

Veldig mange av de barna som får hjelp av barnevernet eller det kommunale hjelpeapparatet, har vært utsatt for vold og overgrep. Mange får god hjelp, andre får aldri hjelp. Nylig hadde Adresseavisen en stor artikkel om ei jente som ikke fikk hjelp. Hun skrev en skolestil om sine opplevelser med en voldelig far, uten at lærer og skolen tok affære. Hun tok gjentatte ganger kontakt med helse-søster, uten at det ble tatt affære, og hun tok kontakt med lege, uten at det ble reagert.

Jeg tror ikke dette er et enestående tilfelle. Skal vi lyk-

kes med å hjelpe flere barn, trenger vi i tillegg til et godt barnevern ansatte i skole, barnehage og på helsestasjonene som har kompetanse til å se disse barna.

Vi vet at stadig flere barn får hjelp av barnevernet. I 2009 mottok over 46 000 barn hjelp fra barnevernet. Det er en økning på over 46 pst. de siste ti årene. Man kan stille seg spørsmål om dette skyldes en negativ samfunnsutvikling med stadig mer omsorgssvikt. Jeg har ikke tall som dokumenterer det. Heller er det slik at barnevernet er blitt bedre og greier å fange opp flere barn som trenger hjelp. I tillegg har befolkningens holdning til barnevernet endret seg betydelig. Tidligere var lokalavisene spekkfulle av artikler om fortvilte foreldre som hadde opplevd såkalte overgrep fra barnevernet. Nå skriver avisene om barn som ikke får hjelp og hvor barnevernet griper for sent inn.

Og problemet er at mange barn ikke får hjelp. Fylkesmennenes tilsyn avdekker at mange barnevernssaker blir henlagt på grunn av ressursmangel. Vi er i ferd med å få en ny type mappebarn. Derfor får vi nå den største innsatsen i det kommunale barnevernet siden Sandman-midlene på 1990-tallet. Vi har en regjering som offensivt satser på barnevernet, som går systematisk til verks for å bedre hele tiltaksapparatet, som satser på å bedre tilsynsordningene, på å styrke fylkesnemndsordningene og sikre at behandlingstida går ned der, som sikrer at vi får bedre fosterhjem og klargjør flere fosterhjem for barn på et tidligere tidspunkt.

I budsjettet for 2011 legges det opp til 400 nye stillinger i det kommunale barnevernet. Disse blir øremerket for å sikre at pengene blir brukt på de barna som trenger hjelp. I første omgang vil behovet være flere ansatte i barnevernet. Disse skal sørge for at bekymringsmeldinger blir fulgt opp, og at de barna som trenger hjelp, følges opp videre. I stedet for å smøre disse stillingene tynt utover til alle landets kommuner har vi valgt å la fylkesmannen tildele midler etter søknad fra kommunene. Kommuner som allerede har god bemanning, kan søke om penger til andre tiltak som vil styrke barnevernet i deres kommune. Dessuten vil kommuner som velger å samarbeide om barnevernet, bli prioritert.

Over 80 pst. av barna får hjelp av det kommunale barnevernet. Den store majoriteten av disse barna får hjelp i eget hjem gjennom ulike tiltak. Det kan være økonomisk støtte, det kan være barnehage, eller det kan være støttekontakt. For å gå tilbake til Emil fra Lønneberget: Kanskje var gårdsgutten Alfred på mange måter Emils støttekontakt. Han var den som alltid stilte opp, og som hadde de gode samtalene med Emil.

I noen tilfeller må barna få hjelp utenfor hjemmet, enten ved fosterhjems plassering eller på barnevernsinstitusjon. Den rød-grønne regjeringen har de siste årene vridd bruken over til enda mer fosterhjems plassering i stedet for institusjon. Vi tror de aller fleste ungene best hjelpes i en familiesituasjon, men for noen vil institusjon være det beste.

Vridningen over til mer bruk av fosterhjem i stedet for institusjon har ført til en liten nedgang i bruken av private institusjonsplasser. Vi mener det er fornuftig å kjøpe færre private institusjonsplasser heller enn å la egne statlige stå

tomme. Skal vi hjelpe flest mulig unger på en god måte, er det viktig å utnytte ressursene maksimalt.

Vi blir beskyldt av høyresida for å føre en ideologisk kamp mot det private barnevernet. Det er en merkelig beskyldning i en situasjon hvor over halvparten av alle barnevernsinstitusjoner er på private hender.

I budsjettet for 2011 foreslår Fremskrittspartiet kutt i det statlige barnevernet på en halv milliard kroner. Høyre kutter ikke like mye, men begge budsjettene ville ført til en massiv nedleggelse av statlige barnevernsinstitusjoner. Dette er virkelig et ideologisk korstog mot alt som lukter statlig, men det verste av alt er at vi vil få et både dyrere og dårligere barnevern.

Skal vi lykkes i å vri bruken over til mer bruk av fosterhjem, fordrer dette en bedre rekruttering av fosterfamilier. I dag venter ungene for lenge før de blir tildelt familie. Ikke å vite hvor man skal bo eller hvilken skole man skal gå på, er ille for alle barn. For disse barna, som allerede er hardt prøvet, er stabilitet og trygghet enda viktigere.

Jeg er derfor glad for at regjeringen har iverksatt mange tiltak de siste årene for å rekruttere nye fosterhjem. Økt bruk av fosterhjem i barnets familie og nettverk er et viktig tiltak. Familieråd i Bergen viser til gode erfaringer med å søke fosterhjem i barnets familie og nære nettverk.

Jeg er også glad for signalene som statsråd Lysbakken ga i sin redegjørelse nå på fredag om at staten vil samarbeide med private, ideelle aktører om rekruttering av fosterhjem.

Fra 1. januar 2004 overtok staten ansvaret for det fylkeskommunale barnevernet. Fafo har i en rapport nå i høst dokumentert sterk misnøye i det kommunale barnevernet over samarbeidet med det statlige barnevernet. Følgende sitat står i den rapporten:

««Det statlige barnevernet er et stort byråkrati.

Barne-, ungdoms og familieetaten (Bufetat) som skal hjelpe oss, er både våre hjelpere og vår fiende. Hvis vi opphevet Bufetat og spredde alle ressursene til kommunene, hadde vi fått et kjempebarnevern», sier en av kommuneinformantene i denne undersøkelsen.»

I rapporten mener man at dette utsagnet gir et dekkende uttrykk for noe av den uro og frustrasjon man møter i det kommunale barnevernet.

Om rapporten er dekkende for hvordan situasjonen er i barnevernet, er for meg veldig uklart. Men derfor er det viktig at vi nå får en skikkelig evaluering av barnevernsreformen. Vi må ha et barnevern som er best mulig rustet for å hjelpe ungene. Organiseringen er underordnet, tilbudet til ungene er det overordnede.

Skal vi greie det, må vi gjøre en grundig jobb med evalueringen. Jeg vil derfor gi ros til statsråd Lysbakken for nedsetting av barnevernspanelet. I dette panelet sitter representanter som alle på sin måte har en tilknytning til barnevernet – tidligere barnevernsbarn, fosterforeldre, foreldre av barnevernsbarn, ansatte, og flere. Disse er nøkkelpersoner for å skape et best mulig barnevern i Norge.

Emil heiste lillesøsteren Ida opp i flaggstangen, han tømte suppeskålen over hodet på sin far, og han ødela hele søndagsutflykten til velforeningen i Vimmerby. Emil var

ikke et ondskapsfullt barn, men han manglet åpenbart noen sperrer. Vi vet at det gikk veldig bra med Emil. Han var skoleflink og ble ordfører i Värmland til slutt. Han hadde voksenpersoner rundt seg, som moren sin og gårdsgutten Alfred, som tok ham på alvor og forsto ham.

De fleste barn som får hjelp av barnevernet i Norge, greier seg også fint senere i livet. Men for alle disse er det viktig at de har voksenpersoner som tar dem på alvor både i hverdagen og i barnevernet. Derfor er jeg glad for at vi har en regjering som tar barn på alvor, og som ser det som viktig å snu hver stein for å få et best mulig barnevern i Norge.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Solveig Horne (FrP) [14:05:24]: Jeg har lyst til å starte dette innlegget med å takke statsråden og gi ham ros for at vi nå i dag har denne debatten. Når vi vet at han skal være borte noen måneder, er det viktig at statsråden er til stede for å ha en debatt om dette nå.

Jeg er også helt sikker på at statsråden er genuint opptatt av å gjøre noe med barnevernet, og at han har interesse av å gjøre det. Men likevel ser vi at han er handlingslammet. Denne regjeringen har nå hatt makten i fem år, det har vært fire statsråder, og dette siste året nå etter valget er det kun opposisjonen som i denne salen har fremmet forslag når det gjelder barnevern. Det har ikke vært fremmet én sak fra regjeringen. Når komiteens leder snakker om en offensiv regjering, er det ikke mye offensivt det som vi ser i forhold til barnevernet. Regjeringen er handlingslammet. Det nytter ikke med fine taler og bekymringsmeldinger, med et samlet storting som snakker om at man er bekymret for barna og bekymret for utviklingen og krisen i barnevernet, hvis det ikke blir gjort noe. Det vi nå ser som resultat etter pressekonferansen til statsråden, og det han kommer med utenom budsjettet, er at det skal settes ned utvalg, og det skal være gjennomgang av forskjellige ting. Det skal brukes 11,5 mill. kr til en evalueringsrapport på Bufetat. Dette er penger og utvalg og ting som er viktig, men det er bare det at det ikke blir noe resultat før i 2012. Det er lenge til 2012, og mens vi venter på alle disse utredningene, er det mange unger der ute som lider og ikke har det bra.

Barnevernet er ikke enkelt. Det er ofte tabubelagt, for vi skal liksom ikke blande oss inn i familiens sfære. Men det er viktig at vi tør å prate om det. Når vi ser at det er så mange tv-program og så mange avisoppslag om forferdelige episoder som skjer uten at det blir tatt affære og gjort noe, er det viktig at Stortinget tar den debatten, og at vi politikere tør å ha en debatt om dette.

Stavanger Aftenblad har den siste måneden satt søkelyset på barnevern, og de har avdekket ganske mange store utfordringer. Det er urovekkende lesning, og jeg anbefaler alle å lese dette. Det handler om organisering og ressurser, om kompetanse og om hvilke virkemidler vi skal bruke i barnevernet.

Men først og fremst handler dette om forsvarsløse barn som har det vondt. Hvis vi da kunne ha barnets beste i

minne hele veien, at det er det vi fokuserer på! Det store sviket er at vi som samfunn altfor ofte ikke vil se den desperate situasjonen som mange barn befinner seg i. Derfor er det viktig at vi satser på barna. Vi ser ofte at hvis vi kan unngå at barn blir tatt ut av familien, eller lar ungene få hjelp, slipper vi utgifter i andre departement, andre budsjetter, senere.

Det hevdes ofte at barnevernet overtar omsorgen for barn altfor sent. Noen sier at de kommer altfor tidlig. Vi vet at veldig mange hadde hatt det mye bedre sammen med de biologiske foreldrene i forhold til å bli tatt vekk. Men det som er det viktigste, er at ungene får hjelp. Vi ser ofte av levekårsstatistikkene at barnevernsbarn er arbeidsledige, mens kullkameratene studerer, eller at de henter trygd når andre åpner lønnskonto. Brutalt sagt er det som vi ser nå, at barn som vokser opp under barnevernets omsorg, som voksne er sykere og fattigere enn befolkningen ellers.

Da er det kanskje enkelt for opposisjonen å rope på mer penger. Men det er like viktig å se på andre ting, på andre sider av saken og på hvordan vi skal drive barnevernet i dag. Var den reformen som skulle gi oss et statlig barnevern, vellykket? Nei, det er ikke sikkert. Det gjenstår å se. Det er lenge til vi får se det, men vi kan stille spørsmål om det byråkratiet som er kommet i forbindelse med statlig barnevern, og om det er den rette, aktive veien å gå. Driver barnevernet i dag kanskje med katastroforebygging i stedet for tidlig forebygging? Samarbeider de ofte nok med gratisressurser som helsestasjon, barnehage og skole, frivillige organisasjoner, idrettslag og speidergrupper, f.eks.?

Det er også viktig at etater jobber sammen. Kunne flere barn vært sikret gode oppvekstvilkår i eget hjem dersom mor og far fikk jevnlig og daglig oppfølging, veiledning, i stedet for å få kritikk fra barnevernet og risikere at barna blir tatt fra dem? Det er viktig for Fremskrittspartiet at en starter den prosessen og den debatten med å tenke at vi skal gjøre det beste for ungene i hjemmet. Vi vet at det er en del unger som uansett ikke klarer og ikke kan leve hjemme hos foreldrene sine. Men la oss ha som hovedmål at de skal bo hjemme hos sine biologiske foreldre. Da må vi gi hjelp i hjemmet tidligst mulig.

Det er også tilfeller, som jeg sa, da det er rett å flytte ungene. Da er det en debatt her i denne salen om de skal bo på institusjon, og om det skal være private, ideelle private eller offentlige institusjoner, eller om de skal være hos fosterfamilier. Vi ser at kommunene sliter med å få tak i fosterhjem fordi man får bedre betalt for de statlige fosterhjemmene. Vi ser også at denne regjeringen har lagt ned flere institusjoner på grunn av at målet er at man skal inn i fosterhjem. Det som er situasjonen, er at institusjonene blir lagt ned før det er fosterhjem på plass.

Barnevernet har en utfordring, og det er ikke sikkert at det rette var å flytte både ressurser og ansvarsområder fra det statlige til det kommunale barnevernet. Vi ser at Bufetat er blitt tungrodd og byråkratisk, og vi ser at pengene ikke går til ungene, til førstelinjetjenesten. Det er derfor viktig at vi ser på det og satser på at ungene får hjelp.

Noen barn har så tung bagasje med seg når barnevernet bestemmer seg for å gripe inn, at det krever både

faglig kunnskap og utholdenhet å hjelpe å sortere. Statsråd Lysbakken var i sitt innlegg fredag inne på at det er mange av disse ungene som sliter både med rus, psykiatri og kriminalitet. Derfor er det viktig at departementene jobber sammen, og at vi har et felles mål om å hjelpe disse ungene.

Det er konflikter, og det er store tema vi nå diskuterer. Når staten skal ta ansvar for disse ungene, når man griper inn og tar ansvar for ungene, ser vi ofte at staten svikter. Vi har sett ofte at tilsyn ikke fungerer. Et eksempel jeg hørte nå i helgen, var at barnevernet ringte til en mor som de hadde under oppsikt, og spurte om elleveåringen hadde det bra. Moren ringer da mobiltelefonen til elleveåringen, som er i nabohuset hos en venninne, og sier at barnevernet ringer og lurert på om han har det bra. Ja, ja, ja, jeg har det bra, sier elleveåringen da. Hvor var barnevernet? Var det ikke bedre å få snakket med den ungen? Lysbakken sto her på fredag og sa at tilsynet må komme når ungene er hjemme. Ja, det har opposisjonen snakket om et helt år uten at det er blitt gjort noe med.

Det er viktig framover å ha de evalueringene og de utvalgene som statsrådene har satt ned, men likevel må vi ha handling nå. Det nytter ikke bare for oss å stå her og snakke i dag. Vi er nødt til å ha en holdningsendring. Vi er nødt til å gi instruksjoner til dem i barnevernet som har daglige oppgaver med å hjelpe disse ungene, om at de er nødt til å prioritere det og nødt å sette i verk tiltak. Og tilsynet er nødt til å komme på plass.

Gunn Karin Gjøl var inne på Fremskrittspartiets budsjett – at vi kommer til å få et verre barnevern med Fremskrittspartiet. Nå skal vi ha en budsjettdebatt om noen uker. Det som Fremskrittspartiet har gjort i sitt budsjett, er at vi har tatt penger fra det statlige barnevernet, økt det kommunale barnevernet og øremerket det. Vi har også tatt penger fra det statlige barnevernet og ikke kuttet i det, men flyttet dem til kjøp av private institusjoner. Derfor vil barnevernet med Fremskrittspartiets budsjett bli styrket i forhold til regjeringens budsjett.

Det er flott at det nå kommer 210 mill. ekstra kroner til det kommunale barnevernet, som regjeringen endelig har sett må øremerkes. Men Fremskrittspartiet er veldig bekymret for at dette blir en byråkratisk ordning, og at den ikke kommer barna til gode. Og når vi ser de pengene som ble lagt på årets budsjett, der KS kom og sa at det faktisk bare var tre eller fire kommuner som brukte de millionene som var gitt til kommunalt barnevern i 2010, så skal vi huske at de pengene også flyter et sted. Derfor er det viktig at vi får øremerket, slik at vi er sikre på at de pengene som Stortinget bevilger, kommer barna til gode, slik at de får den hjelpen de trenger når staten overtar ansvaret. Men først og fremst er det viktig at vi kanskje kan drive med forebygging og bruke penger som det kommunale barnevernet har på forebygging i hjemmet, slik at vi slipper å ta barna ut av hjemmene sine.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [14:15:45]: Jeg vil også starte med å takke statsråden for redegjørelsen. Debatten vi har i dag, om fremtidens barnevern, er en viktig

debatt. Jeg er glad for at Stortinget setter av så mye tid til å diskutere barnevernet i dag.

Dessverre har ikke barnevernet stått så veldig høyt på Stortingets dagsorden det siste året, i hvert fall ikke hvis man ser på sakene regjeringen har oversendt Stortinget. Ja, går man gjennom Stortingets arkiv for siste år, er det nesten ikke én sak som omhandler barnevernet på initiativ fra regjeringen. Det kan man jo stusse litt over, all den tid statsråd Lysbakken har gjort barnevernet til sin æressak.

Men det positive med statsrådets initiativ nå er jo at når regjeringen kommer til Stortinget og setter barnevernet på dagsordenen, får også dette feltet mer oppmerksomhet – og det er helt nødvendig. Vi leser nesten daglig om alvorlige hendelser i barnevernet, om tragiske historier der barn sviktes av det offentlige, om foreldre som føler seg maktesløse i møtet med byråkratiet, om ansatte som ikke føler at de har tilstrekkelig handlingsrom til å gjøre det som er best for barna. Like ofte leser vi dagen etter om politikere som er ute og lover handling. En sånn situasjon kan vi ikke ha – en situasjon der politikerne løper etter en sektor i krise og lover handling, uten at det skjer noe som helst.

Høyre ønsker barnevernsdebatten regjeringen nå setter på dagsordenen, velkommen. Vi kommer til å støtte opp om alle gode tiltak og forslag for å styrke barnevernet. Statsråden har etter budsjettframlegget for 2011 skrytt veldig av at denne regjeringen tar historiske grep når det gjelder barnevernet. Hvis dette kan kalles historiske grep, sier det kanskje mer om regjeringen enn om situasjonen i barnevernet. I stedet for å fremme konkrete tiltak og forslag til endring som ville ha bedret den kritiske situasjonen i barnevernet, er statsråd Lysbakken den fjerde statsråden på fem år som fremfor å ta grep heller satser på utredninger og evalueringer. Jeg synes Adresseavisen, som over lengre tid har fulgt barnevernet og skrevet mye om det, i sin leder 18. november beskriver regjeringens innsats ganske godt:

«Statsråden, som later til å ha lokalisert problemene ganske godt, ender opp med seminarer i stedet for å gjøre noe. Det er derfor nærliggende å tro at Lysbakken er i villrede om hva han skal satse på i møte med sine venner blant sosionomene og barnevernspedagogene. Alle forslagene han nylig fremmet for et bedre barnevern, innebærer i praksis at lite eller ingen ting vil skje før stortingsperioden er over i 2013. Dermed får ikke ministeren gjort noen ting.»

Høyre er enig i at den såkalt offensive satsingen fra regjeringen ikke fører frem før kanskje tidligst i neste stortingsperiode. Dessverre er nedsettelsen av utvalg, nye veiledere, rundskriv og endring av forskrifter ikke det sektoren selv først og fremst etterspør og savner. Mangelen på innsats på dette feltet har bidratt til den alvorlige situasjonen som barnevernet i dag er i, og regjeringens såkalte satsing på utredning er dårlig nytt for barna. De har ikke råd til å vente i tre–fire år på helt nødvendige endringer, som ikke bare er viktig for å bedre livssituasjonen til barna i barnevernet nå, men som også har stor betydning for deres liv senere.

For Høyre er et godt barnevern et barnevern som preges av et stort mangfold av tiltak og tilbud, med høy kva-

litet og god ressursutnyttelse. Et godt barnevern skal også ta hvert enkelt barn på alvor og involvere barnet i viktige avgjørelser i dets liv.

La meg først si at jeg vil gi honnør til alle de flotte menneskene som jobber innenfor ulike deler av barnevernet, til fosterforeldre og alle de som på en eller annen måte bidrar til at livet til disse barna og de ungdommene som vi snakker om her, blir mye bedre. Men jeg registrerer at regjeringen – og særlig etter statsrådets redegjørelse fredag – har en helt annen virkelighetsoppfatning enn mange av oss her på Stortinget av forholdene i barnevernet. Nå kan det jo tenkes at vi ikke sitter på like mye informasjon som statsråden gjør. Det er godt mulig, for det er jo en etat som ikke er spesielt åpen, og det er vanskelig å få frem tall og statistikk – det er i hvert fall ikke mer én gang i året – som gir oss innsikt i hvordan situasjonen er.

Men den virkeligheten som vi, flere i opposisjonen, møter når vi snakker med barna, når vi snakker med ansatte i barnevernet, er en litt annen enn den regjeringen presenterer. Vi hører ansatte i barnevernet fortelle oss om at de i løpet av de siste årene har opplevd økt byråkratisering. De opplever det som tungvint, det tar mye ressurser, det stjeler tid og krefter fra de viktigste oppgavene de har, nemlig barna. Dette får vi stadig tilbakemeldinger om.

Vi møter barn som har blitt flyttet 25 ganger, og som sier til oss at det ikke er noe unormalt i det – barn som ikke pakker ut når de kommer til et nytt sted, for de vet ikke når de må bryte opp og flytte på nytt. Årsakene til dette er mange, men ofte skyldes det at feil tiltak er valgt. Saksbehandleren som kjenner saken best, har blitt overprøvd av fagteam fra Bufetat med det resultat at barnet blir sendt til feil sted. Når dette skjer gang på gang med de samme barna, de som sliter mest, er det uholdbart. Dette er barn og ungdom som trenger stabilitet, og voksne rundt seg, for å mestre egne utfordringer i hverdagen. De trenger sunn voksenkontakt på både det personlige og det faglige plan. Den politikken som føres på barnevernsfeltet, har ført til flere flyttinger og flere brudd for disse ungene, og deres utfordringer og problemer blir større for hver dag de ikke får den hjelpen de har krav på.

Vi møter barn i fosterhjem som ikke har tilsynsfører selv om de har krav på det. Her har det ikke skjedd mye. Da stiller jeg meg spørsmålet: Hvorfor tar ikke regjeringen tak i dette? I budsjettet fra i fjor beskrives situasjonen, men tiltakene uteblir. Når staten overtar foreldreansvaret for barn, har vi et særlig ansvar for å følge opp disse barna, og tilsynet er en viktig funksjon for å ivareta dette.

Fosterfamiliene gjør en viktig jobb. Det er med den dypeste respekt vi anerkjenner den viktige jobben de gjør for å gi barn en familie når den biologiske familien ikke fungerer optimalt i kortere eller lengre perioder. Fosterfamiliene ønsker seg veiledning, de ønsker seg oppfølging, de ønsker seg rammevilkår og et apparat som er i stand til å gi dem hjelp når de møter utfordringer og hindringer på veien. Fosterfamiliene etterlyser dette stadig vekk, og meg bekjent skjer det heller ingen store endringer på dette området.

Dette er bare noen av de problemstillingene vi blir møtt med når vi møter representanter for barnevernet. Derfor

er det skuffende at regjeringen ikke gjør mer eller iverksetter tiltak når kunnskapen om utfordringer og løsninger ligger der.

For Høyre er hensynet til barnets beste og barnets behov det avgjørende for hvilke tiltak som skal velges. Jeg er derfor glad for at også statsråden uttrykker det samme i sitt innlegg. Men det jeg ikke forstår, er hvordan statsråden samtidig kan forsvare nedbygging av institusjonsbarnevernet, og da særlig de små private barnvernsaktørene, som er de som er mest utsatt. Hvis en mener at hensynet til barnets beste er det viktigste, bør det være uinteressant om et tiltak er offentlig eller privat. Det viktigste må da være å finne et tiltak som er tilpasset, kvalitetsmessig godt og gir barnet gode løsninger på de utfordringer det enkelte barn har.

Som Bufetat sier i Vårt Land den 18. november, er det flere kommersielle aktører som tilbyr spesialtjenester f.eks. når det gjelder atferdsvansker og ADHD, og at de ofte blir valgt fordi det er det beste for barna. Da blir det et paradoks at statsråden samtidig praktiserer regjeringens politikk om å redusere innkjøpet av private institusjonsplasser når den åpenbart selv mener at disse institusjonene har visse spesialtjenester som gir den beste behandlingen.

Statsrådets argumenter har også den dobbeltheten: Vi vil barnets beste, men bare så lenge tiltaket ikke er hos en privat aktør. For meg er denne argumentasjonen uforståelig.

Det er ikke bare der vi finner dobbeltkommunikasjon. På en dobbeltside i avisen Nye Troms kunne man for noen dager siden lese om et par av Senterpartiets stortingsrepresentanter som var på besøk på en privat institusjon, nemlig Nymogården – og overskriften er «Vil satse på private institusjoner». Videre kan vi lese i artikkelen:

«Et av momentene Senterpartiet ønsker skal bli sett på, er muligheten for å bygge ned statlige institusjoner for å gi plass til flere private.»

Det var videre Senterpartiets stortingsrepresentant Irene Lange Nordahl som sa:

«Vi må finne en middelvei for å bedre konkurranse situasjonen for de private aktørene.»

Når statsråden i brev av 20. oktober svarer Stortinget at han har gitt det jeg oppfatter som en ordre om å redusere kjøpet av private institusjonsplasser, da forstår ikke jeg hva regjeringen driver med – om det er en dobbeltkommunikasjon for å forvirre de private aktørene ute i markedet, eller om det er uenighet innad i regjeringen, der kanskje Senterpartiets representanter ikke helt er enig i det råkjøret som SV nå har satt i gang ved å skvise de private og sette ideologi fremfor hensynet til barna.

Høyre ønsker å ta hele kapasiteten i bruk. Derfor mener vi at et mangfold, med ulike metoder og institusjoner, er et gode. For barna har det ingen betydning om det er private eller offentlige eiere av institusjonen, så lenge tilbudet er av høy kvalitet. Vi er derfor ikke enig i regjeringens politikk, å fase ut bruken av institusjoner, fordi vi ser at institusjon er det riktige tiltaket for mange av de barna som sliter mest. For Høyre er rett tiltak viktigere enn hvilket tiltak. Derfor styrker vi midlene til kjøp av private barnevernstiltak i vårt budsjett.

Det henvises til barnevernsfaglige begrunnelser når regjeringen reduserer bruken av institusjonsplasser. Barn skal helst få hjelpetiltak i hjemmet eller i fosterhjem. Utfordringen er at det langt fra er enighet innenfor forskningen på dette feltet. Det er ikke slik at institusjoner alltid er et onde. For mange barn med alvorlige og sammensatte problemer er institusjon å foretrekke som behandlingsalternativ, fordi de krever oppfølging av fagfolk kontinuerlig.

Høyre etterlyser en større debatt omkring metodebruk og om de barnevernsfaglige vurderingene som nå gjøres, er riktige. Vårt utgangspunkt er at alle barn er forskjellige og nettopp trenger tiltak tilpasset seg og sine behov.

Dessverre ser vi altfor mange eksempler på barn som blir sviktet av det offentlige. Dessverre ser vi at ideologiske føringer er overordnet kvaliteten og det individuelt tilpassede tilbudet. Når barn står i kø for å få institusjonsplass, er det vanskelig å forstå hvorfor regjeringen skviser ut private institusjoner. Når barn i fosterhjem ikke får oppnevnt tilsynsfører, er det vanskelig å forstå hvorfor ikke regjeringen iverksetter tiltak. Når fosterhjemsfamiliene melder fra om at de mangler oppfølging, de mangler veiledning, er det vanskelig å forstå at det ikke tas tak i dette.

I Høyre har vi et sterkt engasjement for barna i barnevernet. Vi, sammen med resten av opposisjonen, fremmer forslag. Det har vi også tenkt å gjøre i tiden som kommer. Vi mener at politisk vilje og handlekraft må til for å snu utviklingen vi ser, for å sikre høy kvalitet og mangfold. Derfor ser vi fram til et konstruktivt samarbeid til det beste for barna i barnevernet.

Karin Andersen (SV) [14:31:14]: Barnevernet skal alltid være til barnas beste. Det er grunn til å gjenta det fordi det av og til har vært sånn at barnevernet mer har fungert som et foreldrevern. Det er ikke riktig, sjøl om det ofte er en sammenheng mellom hvordan foreldrene har det, og hvordan barna har det. Alle er enige om det. På mange måter handler dette om å komme for sent så tidlig som mulig.

Men jeg blir veldig forvirret over innleggene i denne debatten som jeg nå har hørt fra opposisjonen. Denne regjeringen har økt satsingen på det kommunale barnevernet, som handler om at det skal være nok kompetente ansatte som kan møte disse barna og disse foreldrene med én gang, og så raskt som mulig, når de har problemer, enten en sak blir anmeldt, eller det er slik at de kommer og ber om hjelp sjøl – det er handlekraft. Dette er det aller viktigste å gjøre først, og det har denne regjeringen gjort. I tillegg til det har vi altså øremerket disse pengene, fordi vi har sett at hvis vi ikke gjør det, risikerer vi at pengene ikke blir brukt til barnevernet, men til alle mulige andre ting. Det kan vi ikke akseptere, for dette handler om å styrke barnevernet og å styrke det først der vi vet at det er viktig å gjøre det. Jeg trodde faktisk alle var enige om at det er det aller viktigste, for det er der man kan gripe inn tidlig nok til å hindre at det blir flere omsorgsovertakelser enn strengt tatt nødvendig. Det er der det handler om å gi de reddeste ungene hjelp tidsnok. Det er der det handler om

å møte den enslige moren som ikke har noen støttepersoner rundt seg, til å ha noen andre voksne å støtte seg på i oppdragelsen av sine barn.

Så hører vi at det skjer ingenting. Ja, det er merkelig. Nå sist var altså representanten Hofstad Helleland, fra Høyre, oppe. Først snakket hun om at de visste akkurat hva de skulle gjøre, og etterpå visste hun ikke hva de skulle gjøre, for da var det plutselig uenighet om hvilke metoder som var best. Ja, det er én av grunnene til at regjeringen går ordentlig igjennom dette, for det skal være kvalitet i det vi gjør. Så tar hun opp spørsmålet om private kommersielle institusjoner, at det blir altfor lite penger til dem. Det ene er at det er et politisk spørsmål, selvfølgelig, om man ønsker å samarbeide med et barnevern som ikke kan gå konkurs eller legge ned drifta si. Dette skal være stabile tilbud, og vi har ikke én krone å miste til ungene eller til dem som jobber der, til noen som skal ha utbytte av det de driver med. Men vi har ikke sagt at vi ikke skal samarbeide med noen som har kvalitet. Det er utrolig merkelig at man kan være så utrolig bekymret og opprørt over kutt, eller at noen må legge ned noen plasser, når man i sitt eget budsjett kutter så grassat på de postene som nettopp skal gå til slike plasser. Det henger overhodet ikke på greip verken når det gjelder Fremskrittspartiet, eller når det gjelder Høyre. De har gått løs på disse budsjettene med øks. De har gått løs på Bufetat med øks. Det handler om at man enten må velge at det ikke er saksbehandlere der som skal behandle disse vanskelige sakene, eller så har man ikke råd til å kjøpe de institusjonsplassene som trengs. Ja, det er ingen andre måter å kutte på i disse budsjettene. Det er dype kutt – for å si det sånn – fra partier som har etterlyst handling nå, og jeg ser at jo, det er handling. Det er handling som kommer til å gjøre det mye vanskeligere for de aller mest vanskeligstilte ungene, som trenger at det statlige barnevernet faktisk ser dem, har tid til å behandle dem og har tid til å skaffe dem en institusjonsplass, hvis det er det de trenger.

Det er alvorlig å gripe inn og overta omsorgen, har det blitt sagt. Det er alle enige om, og derfor må det være kvalitet i det vi gjør. Det er altså ikke én oppfatning av hva det er som er riktig å gjøre, og det er antakeligvis ikke én ting som er riktig å gjøre heller. Det er mange ting som det er riktig å gjøre, og derfor må man gå igjennom dette.

Det er også en diskusjon om det biologiske prinsipp. Det mener jeg er en debatt som det er viktig å reise, fordi dette er et vanskelig tema. Men det er viktig at vi tør å gå gjennom det nå og se om reglene er slik at det faktisk er ungene som har vern, og ikke de voksne. Det sier jeg, sjøl om jeg vet at det å komme i en situasjon der man kanskje mister omsorgen for ungene sine, er noe av det verste og vanskeligste foreldre opplever. Men det er allikevel et barnevern vi skal ha.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [14:36:33]: Det har det siste året vært flere debatter i Stortinget om utfordringen innenfor barnevernet. Derfor er det veldig positivt at statsråden har tatt initiativ til en redegjørelse i Stortinget, og gjennom en slik redegjørelse gitt oss en mulighet til å få en helhetlig diskusjon om barnevernet.

Senterpartiet er opptatt av at alle unger har rett til en god og trygg omsorg. I tilfeller der heimen ikke makter å gi denne omsorgen, er det samfunnets plikt å gi barn og unge et fullverdig omsorgstilbud og gode oppvekstvilkår.

Statsråden sa i sin redegjørelse at det viktigste arbeid for barn og unge foregår i kommunen. Det er kommunen som har ansvar for forebygging, og det er den som følger barna fra de kommer på sitt første møte på helsestasjonen, og følger dem videre i barnehage og skole. Det må vi ha med oss når stortingsmeldingen om barnevern skal behandles i etterkant av den evalueringen som nå er satt i gang. Da må det komme på plass konkrete grep som sikrer et tett samarbeid mellom helsestasjon, barnevern, skole og politi. For at dette sikkerhetsnettet skal fungere, må de sette seg ned rundt samme bord for å se på løsningene som er viktigst for ungene. Skillet mellom etater og skillet mellom ulike aktører må ikke være avgjørende for hvordan man skal organisere seg. Det er hensynet til ungene.

Et spørsmål mange stiller seg, er hvorfor et velferds-samfunn som vårt klarer å skape et så stort behov for barnevern. Det finnes det nok ikke noe fasitsvar på, for det er veldig mange faktorer som spiller inn. Det er likevel noen sammenhenger som vi kjenner til.

Forsker Lars Håkonsen i Telemarksforskning deltok på KS' høstkonferanse i Steinkjer. Der pekte han på flere forhold. Han mener bl.a. at et større press for å lykkes gjør at flere faller utenfor. Mange enslige forsørgere strekker ikke til, verken økonomisk eller sosialt. Det at vi har et tynnere nettverk blant folk i dag, gjør at det offentlige må inn og hjelpe til oftere. Samtidig har vi et samfunn som preges mye av flytting, noe som gjør at ungene blir mer sårbare. Da må vi diskutere våre tiltak på bakgrunn av dette, sånn at våre tiltak er mest mulig målrettede og kan veie opp for de utfordringene som denne utviklingen fører med seg.

Så å si alle unger vokser opp i en familie. Det betyr at forebyggende arbeid i familiene er en veldig viktig nøkkel til å snu en negativ utvikling. Det er en sammenheng mellom antall unger som får hjelp av barnevernet, og antall skilsmisser og separasjoner. Det er også den indikatoren som slår sterkest inn når det gjelder behov for barnevern. I tillegg vet vi at flere unger som lever i konfliktfylte familier, har økt behov for hjelp av barnevernet.

Derfor er det viktig at når vi skal forme framtidens barnevern og skal knekke forebyggingskoden, må vi ikke glemme den grunnleggende sosiale enheten i samfunnet, nemlig familien. Mer fokusering på familien, gi familien de verktøyene som de trenger for å løse utfordringer som kan oppstå, og gi dem den støtte og veiledning som trengs, kan bidra til å hindre noen av de sakene som etter hvert utvikler seg til barnevernssaker når hjelpen ikke kommer i tide.

Det må vi ha med oss også når vi skal diskutere innholdet i og organiseringen av familieverntjenesten. Den tjenesten er etter mitt syn veldig undervurdert som et forebyggende tiltak. En styrket familieverntjeneste vil være en god støttespiller for barnevernet.

Men det er ikke alt som kan forebygges. I noen saker er rask inngripen fra barnevernets side det eneste riktige.

ge, men balansegangen mellom fortsatt tiltak i hjemmet og over til spørsmålet om omsorgsovertakelse kan være vanskelig. Derfor er det bra at vi nå får en debatt om det biologiske prinsippet. Det handler på den ene siden om hvor mange sjanser foreldrene skal få til å bevise at de er i stand til å utøve god omsorg, og, på den andre siden, om hvor gode bevis på hvor godt grunnlag over hvor lang tid barnevernet mener de har observert at foreldrene ikke er i stand til å utøve god omsorg. Jeg mener at det dessverre fortsatt finnes eksempler på at vi venter litt for lenge, at behovet for å hjelpe og støtte foreldrene veier for tungt, og at det fører til at ungene blir skadelidende. Selv om det i senere år er gjort flere lovendringer og viktige presiseringer som er med på å styrke ungenes rettigheter, har vi fortsatt en vei å gå. Jeg mener bl.a. at vi bør ta en debatt om den vide muligheten foreldrene har til å anke etter en omsorgsovertakelse.

De siste årene har vi sett en stor vekst i antall meldinger til barnevernet. Det gir store utfordringer med hensyn til både kvalitet og økonomi, og det går rett inn på debatten rundt organiseringen. Det er spesielt ansvarsforholdet mellom det kommunale og det statlige barnevernet som skaper stor debatt.

Det kommunale barnevernet har et stort arbeidspress og et veldig stort ansvar. Det er de som er førstelinjen, det er de som driver forebygging, og det er de som møter ungene først. Derfor er det viktig at vi prioriterer både mer ressurser, mer kompetanse og flere tiltak til det kommunale barnevernet. Et viktig skritt på veien er at vi i årets budsjett øremerker 240 mill. kr som skal gå til nye stillinger i barnevernet, eller til andre tiltak som kan bidra til kompetanseheving i barnevernet.

For Senterpartiet er det viktig at vi fortsetter med styrkingen av det kommunale barnevernet. Høy kompetanse er med og sikrer at vi får kvalitet i jobben som utføres. Gjennom god fagkunnskap hos ansatte i barnevernet sikrer vi at det alltid er ungenes behov som blir satt først, at de ansatte blir enda flinkere til å se ungene og de utfordringene de har på hjemmebane.

Jeg har merket meg at opposisjonen er utålmodig og mener at regjeringen er tiltaksløs. Det at vi i dag har et samlet storting som stiller seg bak mye av kritikken av barnevernsreformen og av dagens barnevern, sier oss noe om at det kanskje er lurt at man bruker litt tid på å finne en løsning. Dette området er ikke et område som passer for raske og enkle svar, men er et saksfelt som krever bred debatt og langsiktige løsninger.

Det er jevnlig saker i media som omtaler kvaliteten på vårt barnevern, og vi hører at oppfølgingen fra barnevernet ikke er god nok overalt. Det har vekket engasjementet hos mange som er ivrige på å slå sammen kommuner. Hvis debatten rundt kommunestruktur og argumentet om å slå sammen kommuner blir det viktigste og den største utfordringen i det kommunale barnevernet, har man satt seg selv på sidelinjen i debatten. Vi må fokusere på hva vi mener er krav som skal stilles til det kommunale barnevernet. Om det gjelder krav som vi mener at de har oppfylt, må det være opp til hver enkelt kommune å finne ut hvordan man skal løse det.

Forandningsfabrikken er en av mange aktører som engasjerer seg i debatten om framtidens barnevern. De har lagt ned mye tid og innsats for å komme med innspill og det de kaller Vitaminer til barnevernet. Et av deres innspill handler om noe så enkelt som språkendringer. De mener bl.a. at «omsorgsbarn» er bedre enn «fosterbarn», at «omsorgsforeldre» er bedre enn «fosterforeldre», at «tillitsperson» er bedre enn «tilsynsfører», osv. Selv om det krever litt innsats å begynne å endre på ord som er godt innarbeidet, mener jeg at vi som politikere skal gå foran og ta disse ungene på alvor, for dette er noe som betyr mye for barn og unge, og for hvordan disse ungene oppfatter seg selv.

Så er det sånn at den stortingsmeldingen som skal skrives, skal inneholde mange ting. Da mener jeg det er viktig at man nå bruker tid på institusjoner og omsorgshjem. Spørsmålet vi bør diskutere når det gjelder omsorgshjemmene og omsorgsforeldrene, er hvordan vi kan gi dem en lettere situasjon. Da handler det ikke bare om økonomi, men om ansvarsfordeling mellom omsorgsforeldre og barnevern, om like ordninger uavhengig av geografi, og vi bør diskutere organisering av omsorgshjemmene og om vi fortsatt bør ha en statlig og en kommunal del.

Vi skal ha et mangfoldig institusjonstilbud, og tilbudet skal reflektere at barn har ulike behov. Derfor er det viktig at vi også har rom for private aktører. På den måten sikrer vi at vi har et tilbud som er tilpasset hvert enkelt barn. Flere aktører og flere innganger til problematikken gjør at det samlede tilbudet blir bedre. Da må vi, etter min mening, se på sammensetningen av barnevernet. Den vurderingen som alltid skal ligge til grunn, er barnets beste. Så må man se på andelen statlige og andelen private og hvordan dette skal gjøres. Det viktigste er som sagt barnets beste, men dette må vi også se i forhold til økonomistyringen i det statlige barnevernet.

En av våre største utfordringer i framtiden er hvordan vi skal gi alle barn en god og trygg oppvekst. Nettopp derfor mener jeg at dette er en av de viktigste debattene vi har i Stortinget. Det er viktig at statsråden har satt dette på dagsordenen. Det viser nettopp at regjeringen tar dette på alvor. Barnevernet er veldig mye i media, og det diskuteres veldig mye rundt barnevernet. Derfor er jeg veldig glad for at det er et så stort engasjement fra alle partier nettopp i denne saken, for den jobben vi legger ned nå, betyr veldig mye for mange barn. Samtidig må vi respekttere at det vil ta tid å finne gode og langsiktige løsninger, for dette handler om et veldig krevende og komplekst saksfelt der vi ikke bare kan gjøre enkeltendringer, men vi er nødt til å se alt i sammenheng.

Øyvind Håbrekke (KrF) [14:46:18]: Det er tiden for budsjettbehandling i Stortinget. Hundrevis av organisasjoner og interessenter trækker ned dørene i nasjonalforsamlingen for å tilkjempe seg en større del av fellesskapets midler. Barnevernsungene taler ikke sin egen sak. Det er deres pårørende som ikke har klart å gi den omsorgen de trenger. De har heller ikke sterke organisasjoner og samsfunnsinteresser i ryggen. Det bør utfordre nasjonalforsamlingen. Hva er det som styrer våre prioriteringer? Er det

lettere å løfte dem som roper høyest? Jeg tillater meg å stille det spørsmålet. Er det derfor vi er så godt som i mål med nasjonal opptrapping for full barnehagedekning? Er det derfor vi har et mål om full sykehjemsdekning i 2015? Er det derfor vi verken har et mål om eller noen frist for full barnevernsdekning?

Hvorfor er det slik at Norge i 2010 er det landet hvor alle unger får en barnehageplass, men hvor ikke alle har et hjem? Tvert imot øker køen for å få fosterhjem – en økning på over 50 pst. bare det siste året. Derfor har Kristelig Folkeparti fremmet forslag om en handlingsplan for full fosterhjemsdekning innen 2013.

Regjeringen skal ha ros for å ha løftet det kommunale barnevernet i årets budsjett. 240 millioner øremerkede kroner er et vesentlig skritt i riktig retning, selv om det ikke blir store beløpet per kommune, for de aller fleste kommunene trenger økte midler.

Det er også en betydelig utfordring, som statsråden pekte på, at antall bekymringsmeldinger øker, at antall unger som trenger hjelp, øker. Innsatsen må derfor ikke bare trappes opp, men den må trappes opp raskere enn veksten i antall unger som trenger hjelp, for at ressursene per barn skal økes.

Det leder meg til et av mine hovedpoeng, og som også var en av to store mangler i statsrådens redegjørelse: En satsing på barnevernet må aldri bli et skipptak for reparasjon. Når nattoget til Bergen sporer av, eller hvis nattoget til Bergen sporer av, bør jeg vel kanskje si, vil vel regjeringen neppe bare lempe toget på plass igjen og gi klarsignal til at morgentog kan kjøre i vei. Nei, de ville ha bedt Jernbaneverket se over og reparere skinnegangen først og fjerne årsaken slik at skaden ikke skjer igjen og igjen.

Kristelig Folkeparti mener at et godt barnevern må begynne med et bevisst verdivalg om å bygge et samfunn som det er godt å være unge i. Det som er bra for ungene, er bra for samfunnet. Det handler om på bred front å bygge stein på stein av vilkår for trygg oppvekst. Det bør være å styrke lokalsamfunn, frivillighet og nærmiljø. Det vil være å styrke familiene og foreldreveiledningen, helsestasjoner, foreldre-hjem-samarbeidet i skolen, familievernet, som Senterpartiet nylig har pekt på, som spiller en avgjørende rolle for mange som sliter, og som burde hatt ressurser til mer forebyggende og utadrettet virksomhet. Det handler om å styrke samlivskurs i stedet for å kutte i samlivskurs. Det handler om å utfordre elevene i skolene, unge menn til å ta ansvar for egne unger, som Utdanningsdirektoratet bevisst har utelatt i sitt veiledningshefte for lærerne. Det handler om å styrke verdier som ansvar og forpliktelse og det å bry seg, som Kirkens Bymisjon i førjulskampanjen «over-z». Og ikke minst: Det vil være å styrke forebyggingen av rusmisbruk og styrke rusomsorgen.

En helhetlig politikk for trygg oppvekst må imidlertid følges av et overordnet grep for å gi barnevernet nødvendig kapasitet, sånn at «barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid», som barnevernsloven slår fast.

Vi trenger å bygge et helhetlig barnevern med nok kapasitet i alle ledd, der alle gode krefter, offentlige og private, brukes. Ideelle aktører har en egenverdi fordi de startet med å bry seg om ungene i lokalsamfunnene lenge før kommunene og staten satte i gang sine tiltak.

Det er barnevernsungenes tur. Det er barnevernsungenes tur til et nasjonalt løft og en nasjonal opptrappingsplan, bredt politisk forankret, langsiktig og med klare tidsfrister som forplikter til handling. For den andre vesentlige mangelen i statsrådens redegjørelse er nettopp mangelen på en plan for et nasjonalt løft. Barneministeren vant en viktig kamp for øremerkede midler i høstens budsjett, men regjeringen har ikke tatt noen beslutning om en opptrappingsplan som gjør at vi vet at det kommer et løft i 2012, i 2013 eller i 2014, til vi er i mål med full dekning for barnevernet. Opptrappingsplanen burde ha kommet til våren. Da kunne Stortinget ha debattert organisasjonsstrukturen i 2013. Barnevernsungene har ikke tid til å vente.

Trine Skei Grande (V) [14:51:50]: Jeg vil først takke statsråden for en god redegjørelse som gir oss mulighet til å ha denne debatten. Jeg er egentlig enig i veldig mye av tilstandsvurderinga som statsråden hadde i sin redegjørelse, men den kunnskapen og den tilstandsvurderinga krever også handling.

Vi som reiser mye rundt til barnevernsinstitusjoner og snakker med folk, ser at det er stor misnøye i systemet, både ved at man føler seg faglig overprøvd, spesielt av Bufetat, at man har en uklar ansvarsfordeling, man merker at fagpersoner flykter oppover i byråkratiet, og en stadig større papirmølle gjør hverdagen vanskeligere. Det krever handling.

Ut fra det har vi lyst til å komme med noen utfordringer til statsråden. Vi får se hvor mange jeg rekker på 5 minutter – vi har mer enn nok!

For det første er det viktig ikke bare å ha de gode intensjoner og den gode analysen, men også å se på organiseringa av barnevernet. Jeg har lyst til å skryte av statsråden, som velger å styrke det kommunale barnevernet i årets budsjett, men den store utfordringa tror nok vi i Venstre er knyttet til det statlige barnevernet, som nå i dag suger til seg veldig mye av fagkompetansen, som da blir lenger og lenger borte fra barna. Mange kommuneansatte sier at de ikke får gjort jobben sin. Det fører til fristbrudd og til at man henlegger saker før man får undersøkt, og man får ikke tid til å gripe inn i de sakene man skulle ha grepet inn i. Derfor mener vi at statsråden burde ha gjort noe dramatisk. Han har sagt at han skal se på – vi håper jo at han både vil vurdere og utrede – vårt forslag om å overføre oppgavene fra Bufetat regionalt ned til det kommunale barnevernet, de som faktisk ser barna i øynene.

Bufetat er blitt en byråkratisk mastodont, som ikke gagnar barnevernet, slik som det er i dag. Hvis ikke statsråden er like modig og like radikal som Venstre, er vi åpne for å se på i hvert fall muligheten for å slanke Bufetat, slik som Bufetat er i dag, og at man kan finne ut hvordan det skal bli et tjenende organ for det kommunale barnevernet. I dag grenser Bufetat til å være mer og mer styrende og mer og mer byråkratisk og fjerner da avgjørelsene fra det som

jeg mener er et godt prinsipp, at den som skal bestemme over et barn, skal kunne se det barnet i øynene.

Det andre som vi ser på som en stor utfordring, er fristbruddene i forhold til fylkesnemnder. Det nevnte også Lysbakken i sitt innlegg, og jeg deler hans bekymringer. La meg få illustrere det med et eksempel som jeg har fått: Jente, 17 år, barneverns klient, blir mor, flytter til et familiesenter, et tidligere mødre hjem, når barnet er fem uker. Barnevernet gikk inn etter to uker med alarmmelding på mødre hjemmet, kommunen bemanner opp barnehjemmet, slik at babyen får forsvarlig omsorg, men situasjonen er fortsatt uholdbar. Når babyen er tre måneder, bestemmer det kommunale barnevernet at de starter sak om omsorgsovertakelse. Det var i slutten av april 2010. Kommunen jobber på spreng. Alle ansatte ønsker at dette skal bli avklart så fort som overhodet mulig, og sender over saken til fylkesnemnda kun noen uker etterpå, i mai. I oktober vedtar fylkesnemnda hva de skal gjøre. Fem måneder tok det, det er normal saksbehandlingstid i Hordaland. Det er klart at den babyen hadde hatt mye bedre av at ting hadde vært avklart mye, mye før.

Jeg håper at statsråden jobber på spreng for å få ned disse restansene.

Så må jeg si at både når jeg hører Karin Andersen, og når jeg hører Hofstad Helleland, blir jeg veldig glad for at jeg er liberaler. Men her er det en kjempeutfordring for statsråden ikke å la ideologien være i sentrum. Her er det viktigste å ta utgangspunkt i hvert enkelt barn, og statsrådets problem, slik som han tolker det, mener jeg, er at han skal utnytte kapasiteten i det statlige før han bruker de private. Jeg mener at det skal være mye mer fleksibelt enn som så, for det fører til at barn ofte blir flyttet mye mer rundt, og det tror jeg er uheldig. Jeg mener at man skal ta barnet som utgangspunkt, ikke det å fylle opp. Statsråden nevner sjøl smitteeffekt, at man kan havne sammen med folk på institusjon som lærer deg ting som du ellers ikke hadde kommet til å lære. Det å få den sammensetningen av barn på institusjoner fører til at man må ha mye større fleksibilitet enn ønsket om å fylle opp det statlige før man gjør noe.

Statsråd Audun Lysbakken [14:57:03]: Jeg ba om å få holde denne redegjørelsen fordi jeg ønsket å invitere Stortinget til debatt om både umiddelbare og langsiktige utfordringer, både fordi jeg mener det er noen ting vi har et felles ansvar for å løse raskt, og fordi det er noen ting jeg mener alle partier trenger å diskutere hvordan vi skal løse på sikt. Dessuten ba jeg om å få redegjøre for Stortinget fordi jeg er stolt over helheten i den politikken som regjeringen nå kan legge fram på barnevernsområdet, og jeg mener det er behov for en debatt der vi kan diskutere dette samlet, istedenfor enkeltsak for enkeltsak.

De umiddelbare utfordringene i barnevernet – hva handler de om? Jo, de handler ikke minst om gapet mellom ressurser og antall barn som trenger hjelp. Over flere år har vi sett at det til tross for økningen i ressurser, økningen i antallet mennesker som jobber i kommunalt barnevern, har vært en stadig større vekst i antall bekymringsmeldinger, antall saker, antall barn som kommer i kontakt med

barnevernet. Den veksten har gått fortere enn veksten i de pengene og de menneskene kommunene har kunnet sette inn i barnevernet. Det er vår aller viktigste og mest alvorlige utfordring. Det fører også til de køene som vi ser i deler av barnevernet, og som både posisjon og opposisjon er svært opptatt av å gjøre noe med. Vi har køer for å få tilsynsførere ute i kommunene, vi har køer i fylkesnemndene, som har vært tatt opp her, og vi har køer for å få fosterhjem.

De umiddelbare utfordringene i barnevernet handler altså om å kunne være sikker på at vi ute i førstelinjen i barnevernet er stand til å behandle alle bekymringsmeldinger som kommer inn, på en god nok måte, at ingen saker skal henlegges uten at vi er helt sikre på at det er et godt faglig grunnlag for det, og at vi kan redusere og etter hvert ha et barnevern uten køer for å få tilsynsførere, fosterhjem eller behandlet en sak i fylkesnemndene.

Så har vi også noen strukturelle utfordringer i barnevernet. De handler om fordelingen av penger mellom kommune og stat. Vi har i mange år hatt en utvikling der veksten i utgifter i statlig barnevern har vært langt høyere enn de pengene man har kunnet sette av til kommunalt barnevern. Vi har utfordringer knyttet til samarbeidet mellom kommunalt og statlig barnevern, og vi har utfordringer knyttet til hva som skal være den framtidige ansvarsfordelingen mellom kommunalt og statlig barnevern.

Denne regjeringen handler på alle de umiddelbare utfordringene, og jeg ser at noen i opposisjonen er veldig opptatt av å måle handlingen i antall dokumenter som leveres til Stortinget. Jeg er mest opptatt av å måle handling i hvordan vi klarer å hjelpe de barna som trenger hjelp. Og det har vært bred enighet i denne salen helt fram til nå i høst – alle signaler jeg har fått i debattene vi har hatt, og det jeg har sett av både posisjon og opposisjon i media – om at det var helt nødvendig at regjeringen skulle øremerke penger til det kommunale barnevernet, få på plass flere folk, for å løse de umiddelbare oppgavene. Så registrerer jeg at når vi kommer hit i dag og regjeringen har gjort det, er det andre ting som er viktigst for opposisjonen. Sånn er det nå engang – jeg aksepterer at det er opposisjonens jobb å kritisere regjeringen. Men det er altså skarp kontrast mellom det som opposisjonen sier i dag om at regjeringen ikke handler, og de tingene opposisjonen selv ba oss om å gjøre i vår, som er det vi har gjort.

Vi handler når det gjelder å skaffe flere mennesker til å gjøre de viktigste jobbene i det kommunale barnevernet, vi handler når det gjelder å stille til veie de ressursene som skal til for å gjøre noe med problemstillingen representanten Skei Grande nettopp tok opp med de alvorlige kjøproblemene vi har i fylkesnemndene, og vi handler når det gjelder å kunne endelig skape en endring i hvor de store pengene går i barnevernet. Helt siden Barnevernsreformen har det vært store overskridelser i Bufetat hvert eneste år, fram til 2010. Dette er det første året vi ikke trenger å gå til Stortinget og be om ekstra penger, og det skaper rom for å prioritere førstelinjen og det kommunale barnevernet.

Så mener jeg at det er stor forskjell i innspillene fra opposisjonen. Jeg mener at både Kristelig Folkeparti og Venstre her har hatt kunnskapsrike innlegg med konstruk-

tive meldinger til regjeringen. Men jeg synes Høyre og Fremskrittspartiet jukser. De er veldig opptatt av å legge fram en lang liste over ting de vil gjøre noe med, og så sier de at regjeringens svar bare er å utrede, til tross for at jeg var veldig tydelig i min redegjørelse og har vært det i alle debatter vi har hatt i hele år på at det som er de bekymringene som også opposisjonen sier at de er mest opptatt av, nemlig køene og kvaliteten på det tilbudet vi gir ute til barna, det gjør vi noe med nå. Det som skal utredes, er ikke hvordan vi skal skaffe flere tilsynsførere eller hvordan vi skal skaffe flere fosterhjem. Det gjør vi noe med. Det som skal utredes, er de videre spørsmålene om ansvarsfordelingen mellom kommune og stat, f.eks. Det som skal utredes er de store prinsippsspørsmålene i barnevernet. Hvordan vekter vi det biologiske prinsipp opp mot prinsippet om barnets beste? Jeg har altså ikke registrert et eneste ferdig forslag heller fra opposisjonen på hvordan noen av de sakene skal løses.

Jeg vil advare veldig imot å gjøre en gang til det som har skjedd i barnevernet før, nemlig at politikerne trekker ned over de menneskene det gjelder, fiks ferdige forslag til reformer uten at vi er helt sikre på at det er det barnevernet trenger. Derfor hadde jeg forventet et mer konstruktivt svar fra høyresiden i Stortinget når jeg inviterer til en debatt om framtidens organisering av barnevernet. Jeg hadde forventet forslag til hvordan det skal gjøres, positivitet knyttet til at mange skal være med på det, fordi målet er at vi før denne stortingsperioden er over, forhåpentligvis skal kunne samles om tiltak som skal gi en varig avklaring på de spørsmålene som flere representanter har vært opptatt av.

Så legger jeg jo merke til at høyresiden er opptatt av handling. Jeg er som sagt stolt over den handling som denne regjeringen står for, men jeg må allikevel innrømme at jeg er litt imponert over handlekraften i de alternative statsbudsjettene som nå begynner å komme fra høyresiden. Jeg må si at selv om jeg gleder meg til å ta pappermisjon, er jeg litt lei meg for å gå glipp av den budsjettdebatten som Stortinget skal ha. Det er ganske spesielt etter et år der opposisjonen har rykket ut gang etter gang for å kritisere regjeringen for saker som handler om situasjonen i Bufetat, at man så kommer med budsjettforslag med ikke bare kutt, men svært dype og dramatiske kutt i barnevernet.

Vi har jo fått høre at Høyre og Fremskrittspartiet skal styrke kommunalt barnevern. Når vi ser i budsjettene, ser vi hvor de pengene skal hentes fra. Det er jo de mest utsatte barna i vårt samfunn som blir salderingspost i de budsjett-oppleggene. Det er sant at vi har en byråkratiutfordring i statlig barnevern. Men hvis noen tror at det er byråkrati som kan kuttes til en sum av 400 mill. kr eller 500 mill. kr, som opposisjonen foreslår i sine alternative statsbudsjett, må de tro om igjen. Det betyr altså en rasing av det statlige barnevernet. Det vil bety at vi må kutte hundrevis av stillinger, eller kanskje et par hundre institusjonsplasser, eller droppe den satsingen som regjeringen har lansert på statlige fosterhjem. Resultatet av opposisjonens forslag vil være at færre barn får de tiltakene de trenger, det vil være lengre fosterhjemsøk, det vil være mangel på gode insti-

tusjonsplasser. Vi skal ta med oss neste gang opposisjonen kommer og krever mer til barnevernet, at de i virkeligheten er villig til å finansiere det de vil gi mer til i deler av barnevernet, med å ta tilbudet fra andre barn som trenger barnevernet.

Det er mitt ønske at vi gjennom de debattene vi nå legger opp til, både skal kunne diskutere viktige prinsippsspørsmål i barnevernet og også ta opp de mange innspillene som nå kommer fra barn i barnevernet selv. I likhet med representanten Nilsson Ramsøy har jeg lyst til å berømme både Forandringsfabrikken og Landsforeningen for barnevernens barn, som har kommet med en rekke svært konstruktive innspill til både regjering og storting når det gjelder hvordan vi kan forandre barnevernet på barnas egne premisser. Det er også én av grunnene til at både Forandringsfabrikken og landsforeningen er godt representert i det barnevernspanelet som jeg har satt ned, med ønske om at vi f.eks. skal diskutere den problemstillingen som representanten Nilsson Ramsøy tok opp om hva vi kaller de ulike funksjonene i barnevernet – språkbruken i barnevernet. Den type problemstillinger er jeg svært åpen for å diskutere og gjøre forandringer på når vi nå skal snu steiner i måten vi organiserer barnevernet på.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Solveig Horne (FrP) [15:07:16]: Bare en opplysning: Fremskrittspartiet kutter ikke én eneste krone i barnevernet, vi flytter på det. Og jeg er sikker på at de ansatte i det statlige barnevernet kan gå tilbake til de jobbene som de kanskje hadde i det kommunale barnevernet.

Men det var ikke det jeg skulle stille spørsmål om til statsråden. Vi har en situasjon i dag der flere og flere gruer seg for å ta kontakt med barnevernet, fordi de kanskje trenger litt hjelp, men de er livredde for at de skal miste barna sine. Vi ser også at det har vært en eksplosjon av noe nytt som kalles barnevernslådgivere og nettekspert i forhold til barnevernet, som hjelper familier som er redde for å miste barna sine, med å rømme og unnsnippe barnevernet. Det er en utvikling som faktisk er veldig alvorlig, med tanke på at vi får slike nye tilbydere, i stedet for at det er barnevernet som skal hjelpe familiene.

Så mitt spørsmål til statsråden blir: Er det slik det skal være? Og hvilke tiltak har statsråden tenkt å sette i gang for at vi skal få bukt med disse nye rådgiverne som har kommet?

Statsråd Audun Lysbakken [15:08:19]: Jeg må bare få si at jeg tar Fremskrittspartiets budsjettforslag på alvor. Der står det at det skal kuttes 500 mill. kr i Bufetat. Hvis alt skal kuttes på stillinger, tilsvarer det 830 stillinger – med helårsvirkning. Det er et dramatisk kutt!

La meg så svare på spørsmålet. Jeg er også bekymret for den utviklingen som representanten peker på. Jeg mener at det dels handler om hvordan vi kan skape bedre tillit mellom barnevern og biologiske foreldre, og hvordan vi kan bli bedre på å følge dem opp. Det handler om hvordan vi kan fortsette en utvikling som er positiv på det området, fordi vi ser at langt flere foreldre enn før selv

tar kontakt med barnevernet. Og så handler det også om hvordan vi skal kunne beskytte barnevernet mot en del av den uthenging og hets som i dag foregår bl.a. av barnevernsansatte, som jeg må si jeg er dypt bekymret for, og som vi må jobbe for å hindre.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [15:09:34]: Jeg hører statsråden etterlyse konstruktive innspill fra opposisjonen. Det setter vi pris på. Statsråden kan jo gå gjennom Stortingets hjemmeside og se på alle de forslagene som har kommet, alle de representantforslagene som er blitt fremmet av opposisjonen det siste året. Jeg kan jo også orientere Stortinget om at de rød-grønne partiene har stemt ned alle forslag. Samtlige forslag som opposisjonen har kommet med, har de rød-grønne stemt ned.

Men siden statsråden etterlyser flere konstruktive tiltak, vil jeg komme med en utfordring, og den går på ansvarsfordeling. Vi har hatt pilotprosjekter som har vært svært vellykket, slik som i Trondheim kommune, som tok over ansvaret for barnevernet, som har vært vellykket på alle måter. Nå vil et enstemmig bystyre i Haugesund gjøre det samme. Er det slik at statsråden støtter sine egne lokale SV-representanter, som ønsker et mer helhetlig ansvar for barnevernet, og lar dem få muligheten til et prøveprosjekt på det?

Statsråd Audun Lysbakken [15:10:43]: Jeg har selv vært i Trondheim også for å lære av erfaringen de har gjort. Kommunestyret i Haugesund ber jo om noe som en rekke kommuner nå sier til meg at de ønsker seg. Flere byer har ønsket en slik modell.

Vi ser at det er en tendens til at store kommuner ønsker en endring av ansvarsfordelingen i barnevernet i retning av mer ansvar til kommunene. Så har vi en utfordring knyttet til at signalet fra små kommuner ofte er et annet. Det er nettopp den type spørsmål jeg ønsker at vi nå skal diskutere. Om det blir aktuelt med flere forsøksordninger, må vi nå vurdere. Det som jeg har lagt opp til, er jo en ganske ambisiøs tidsplan for at Stortinget skal kunne ta varige beslutninger om ansvarsfordelingen i denne perioden. Da er det et spørsmål om det er hensiktsmessig å lage nye forsøksordninger før den tid, eller om vi vil være i stand til sammen å ta de endelige beslutningene på bakgrunn av det vi i dag vet om hvordan barnevernet fungerer.

Øyvind Håbrekke (KrF) [15:11:56]: Jeg går ut fra at statsrådets kritikk av opposisjonens budsjettforslag ikke gjelder Kristelig Folkeparti, for Kristelig Folkeparti har foreslått styrking av både det statlige og kommunale barnevernet.

Men det som er Kristelig Folkepartis kritikk mot regjeringen når det gjelder barnevern, er at vi ser ambisjonene for 2011, men vi vet ikke hva ambisjonene er for 2012, 2013 og 2014, og vi ser ikke de langsiktige ambisjonene som kan gi oss full dekning. At statsråder ønsker langsiktig satsing på sine områder, kan vi lese om i avisen hver eneste dag. Det er jo når regjeringen fremmer budsjettdokumenter og dokumenter for Stortinget, at vi ser hva slags omforent politikk hele regjeringen står bak for

årene framover. Statsråden viser til at han har skrevet til kommunene og fylkesmennene at satsingen på det kommunale barnevernet skal fortsette over flere år. Spørsmålet til statsråden blir da: Hvorfor har ikke statsråden gjort Stortinget oppmerksom på i budsjettdokumentet at det er en flerårig opptrapping av det kommunale barnevernet vi nå står foran?

Statsråd Audun Lysbakken [15:12:58]: Jeg tar selvkritikk for litt upresis ordbruk. Det var Høyres og Fremskrittspartiets alternative statsbudsjetter jeg siktet til med min kritikk.

Vi er nå inne med en satsing rettet mot kommunene som har et langsiktig perspektiv. Det har jeg også forsikret kommunene om med det rundskrevet som nå går ut til alle landets kommuner, med invitasjon til å søke om penger fra den øremerkede ordningen. Vi mener også at det er behov for flere stillinger i kommunalt barnevern enn det som er mulig gjennom den satsingen som vi nå setter i gang for 2011. Når vi har brukt tallet 400 stillinger, er det fordi det er det vi tror er realistisk å skaffe av folk på ett år. Så er det selvfølgelig slik, som representanten vet, at vi budsjetterer fra år til år. Men regjeringen har vært veldig tydelig både på at de pengene vi nå kommer med, har et langsiktig perspektiv, og at vi mener at de ikke løser alle problemer i barnevernet, men at det vil være behov også etter det.

Trine Skei Grande (V) [15:14:16]: Godt at vi fikk avklart dette med pengene! Men jeg trives også med å bli omtalt som opposisjonen til Lysbakken.

Det jeg har lyst til å spørre om, handler om det forslaget som Venstre har lagt fram, og som statsråden har sagt at han skal se på, som han ikke var helt avvisende til – ikke rart, fordi Hordaland SV har en uttalelse som er helt i tråd med Venstre-forslaget om omorganisering. Så jeg tenkte at jeg kanskje kunne benytte replikkvekslingen til å få statsråden til å presisere litt mer hva å «se på» betyr. Er det sånn at han faktisk vil vurdere enten å foreta det radikale grepet som Venstre har foreslått, eller å se på hvordan man skal klare å flytte ressurser nedover i systemet, ned til dem som sitter og gjør vedtakene. I den krigen om kompetanse vi i dag ser, må grunnplanet styrkes.

Statsråd Audun Lysbakken [15:15:11]: Jeg mener det skjer mye positivt i Bufetat. Det er derfor Høyres og Fremskrittspartiets kutforslag vil få dramatisk effekt på norsk barnevern.

Men som jeg sa i min redegjørelse, mener jeg også at det er en del utviklingstrekk etter barnevernsreformen som er bekymringsfulle, og som i all hovedsak er de samme som bl.a. Venstre har pekt på. Derfor inviterer jeg nå til en debatt, både gjennom de evalueringene vi skal ha, gjennom barnevernspanelet, og ikke minst gjennom den stortingsmeldingen som skal komme i 2012, for å diskutere nettopp hvordan framtidens ansvarsfordeling skal være. Da er jeg villig til å snu steiner. Jeg vil ikke utelukke noen mulige løsninger. Alt skal vurderes. Jeg ønsker meg en bred debatt om det. Jeg mener alvor med den debatten vi har invi-

tert til, og jeg er helt sikker på at vi trenger den prosessen og den tiden, fordi endringer må forankres godt både politisk og i barnevernet. Det er den prosessen jeg nå ønsker å sette i gang, og den har ingen forutinntatte konklusjoner.

Karin S. Woldseth (FrP) [15:16:27]: Først til inndekningen vår, eller salderingen når det gjelder disse 500 millionene. Det er slik at vi bl.a. kan avvikle fagteamene som kommunene er misfornøyd med – en oppgave som kommunene fullt ut greide tidligere. Der har vi straks en vesentlig ressurs å ta av.

Men det var ikke det jeg skulle spørre statsråden om. Han etterlyser tiltak. I bl.a. Bergen har man opprettet familieråd som virker utrolig bra. Det viser at barn har langt flere større nettverk enn det man skulle tro. Derfor vil jeg spørre statsråden om han kunne tenke seg å utvide ordningen med familieråd også til å gjelde flere kommuner i landet.

Statsråd Audun Lysbakken [15:17:21]: Vi får jo heldigvis anledning til å diskutere budsjettforslagene videre. Jeg vil holde fast på at det Fremskrittspartiet har foreslått, er uansvarlig og farlig for barnevernet.

Når det gjelder familieråd, er jeg kjent med det som er gjort i Bergen, og jeg synes det er spennende. Jeg mener at alle tiltak som kan bidra til å forankre det vi gjør, enda bedre – hos familiene, hos ungene selv, hos foreldrene – og som kan involvere barnevernet i det som jo er vårt viktigste mål, nemlig å løse problemene tidlig og med utgangspunkt i de familiene der barna er, er bra. Derfor er erfaringene fra Bergen noe som vi skal se på, og også vurdere hvordan vi eventuelt kan følge opp.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Lene Vågslid (A) [15:18:39]: Då barnevernsguten på åtte år blei spurd om han hadde nokon ynske i samband med at han skulle flytte frå ein barnevernsinstitusjon til ein fosterheim, hadde han tre ynske:

- Han ynskte seg å kunne behalde dei same reglane og rutineane som han hadde hatt på barnevernsinstitusjonen.
- Han ville ha ein garanti om at han aldri kom til å bli slått igjen.
- Han ville ha to glas brus i staden for eitt på laurdagskveldar.

Dette var ynske frå ein gut som hadde budd i ein valdeleg familie. Eksemplet er faktisk frå barnevernet i Bergen, der dei no brukar familieråd som metode i arbeidet med plassering av barn i fosterheim. Denne metoden tek utgangspunkt i barnets familie og nettverk når dei skal i gang med prosessen, og har vist seg å vere svært vellykka. Barn er små, kloke personar som ynskjer og treng tryggleik og stabilitet i sin kvardag. Barn heilt ned i ganske låg alder klarer fint å uttrykkje meiningar og ynske om korleis dei vil ha det, og det kjem lettast til uttrykk dersom dei har personar dei har tillit og relasjonar til med seg som støttespeararar. For barn betyr rutinar og reglar tryggleik. For barn betyr stabilitet føreseielegheit og tryggleik. Og

ikkje minst betyr alt dette at nokon bryr seg om dei, tek vare på dei og er glad i dei.

Eg meiner me i mykje større grad enn i dag bør bruke denne tilnærminga når ein skal plassere barn i fosterheim. Ikkje berre brukar ein kjende personar som barnet har ein relasjon til, men dette er jo ein veldig fin metode å finne gode og eigna omsorgspersonar på. Det var fleire som hadde gått inn i dette rådet i Bergen som familie eller venn av barnets familie, som i utgangspunktet ikkje hadde trudd at dei skulle bli fosterforeldre. Men etter prosessen – saman med barnet, nettverk og barnevernet – fann dei ut at dei ynskte å bli det.

Som statsråd Lysbakken sa i si utgreiing, er over 10 000 barn plasserte i fosterheimar i Noreg. Noreg er på topp i Norden i bruk av fosterheim som plasseringsalternativ. Lysbakken var klar på at styrking av fosterheimstilbodet er ei prioritert oppgåve for regjeringa. Han viste i tillegg til at alle regionane no melder om auka innsats for å skaffe fleire fosterheimar, og at ein auka bruk av fosterheimar i barnets familie og nettverk er ei sentral målsetjing. Alt dette er svært bra.

Men det at barn står i kø for å få fosterheimplass, er ikkje bra, og det kan me ikkje akseptere. Eg er derfor svært glad for at statsråden har eit stort fokus på dette, og at regjeringa no har ein klar barnevernsøffensiv i årets statsbudsjett. Men for å rekruttere fleire fosterheimar treng me ikkje berre pengar. Eg trur òg at me treng nye metodar.

Det har vore ein stor auke i talet på meldingar og talet på barn under tiltak i barnevernet dei seinare åra. Fleire melder frå enn før, og som statsråden sa under si utgreiing, tek stadig fleire foreldre kontakt med barnevernstenesta sjølve. Det fortel meg at tilliten til barnevernsapparatet har auka, noko som er svært viktig. Det som bekymrar meg, er at bekymringsmeldingar til barnevernet i svært liten grad kjem frå helsestasjon og barnehage. Tal frå 2006 viser at berre 3 pst. av meldingane kom frå barnehagen, og presenten har ikkje auka markant i åra etter. Dette samsvarar ikkje med det me veit om viktigheita av tidleg innsats. På same måten som tidleg innsats i skulen er avgjerande for barnets framtid, er tidleg innsats i barnevernet avgjerande.

I tillegg til eit auka fokus treng me større saksbehandlingskapasitet. 672 ubehandla saker i august 2010 er 672 for mange. For at fleire barn skal få rett hjelp til rett tid, treng me å styrkje barnevernstenesta, og me treng å styrkje fylkesnemndene for å få ein betre og styrkt saksbehandlingskapasitet.

Eg er svært glad for at regjeringa no foreslår ein auke på 10 mill. kr til fylkesnemndene. Dette står i sterk kontrast til Framstegspartiets alternative budsjett, for det stemmer ikkje at dei ikkje kuttar i barnevernet. Dei foreslår eit kutt på 60 mill. kr til fylkesnemndene. Dersom ein gjer dette, vil det gå ut over dei barna som dei no snakkar om ikkje får hjelp. I forhold til det representanten Horne sa om å vere handlingslamma, vil eg påstå at dette er å foreslå kutt som fyrst og fremst vil føre til handlingslamming. Det må vere eit mål å gje barn hjelp til rett tid, og då treng me å styrkje fylkesnemndene. Det kan hende at Framstegspartiet ynskjer å kutte ut fylkesnemndene, men då må dei i så fall flytte handsaminga av desse sakene til nokon andre, f.eks.

til domstolane. Men det finn me ikkje att i deira alternative budsjett. Dersom Framstegspartiets budsjett skulle vore barnevernspolitikken, ville det faktisk fått dramatiske konsekvensar for barnevernssystemet. Noreg hadde då i tillegg som følge av ei kommersialisering fått ei stor ny stor gruppe med gründerar som skulle tene pengar på andres liding. Me hadde fått fleire barnevernsgründerar og barnevernsentreprenørar. Det er å ta barnevernet i heilt gal retning, og det står i sterk kontrast til korleis regjeringas og Arbeiderpartiets barnevernspolitik er og skal vere.

At regjeringa og statsråd Lysbakken no lyftar barnevernet så høgt på dagsordenen, har stor verdi. I tillegg til den økonomiske sida, der me bl.a. styrkjer det kommunale barnevernet med 240 mill. kr, har eg òg trua på den reint kommunikative verdien dette har. Å setje fokus på barnevernet, på barna som treng hjelp frå vaksensamfunnet, håpar eg vil smitte over til alle som arbeider med barn i heile landet. Eg håpar at eit større fokus på barnevern, ein auke i talet på stillingar i barnevernstenesta og meir dialog mellom barnehage, skule og barnevern kan føre til at fleire meldingar kjem inn tidlegare.

Statsråden tek no òg initiativ til ein diskusjon om det biologiske prinsippet. Han skal setje ned eit utval som skal sjå på prinsippet, og det synest eg er svært bra. Debatten om dette er for mange svært kontroversiell, men det gjer han ikkje mindre viktig av den grunn. Det biologiske prinsippet har stått sterkt i barnevernet i alle år. Mi klare haldning og mitt utgangspunkt for kvar barnevernsdebatt er at omsynet til barnets beste skal vere det styrande prinsippet.

Eg meiner det i ljøs av dette òg er grunn til å opne for ein diskusjon rundt innføring av tidsavgrensing i forhold til det biologiske prinsippet og eventuell tilbakeføring. Er det til barnets beste å bli tilbakeført til biologiske foreldre etter å ha budd i ein fosterheim f.eks. frå det var eit lite spedbarn til det er ti år, i eit tilfelle der barnet ikkje har hatt kontakt med mor eller far? Me veit at i fleire situasjonar er det slik at barna ikkje kan eller bør ha kontakt med biologiske foreldre mens dei er i fosterheim, f.eks. på grunn av tungt rusmisbruk.

Det er eit faktum at gode relasjonar mellom barn og vaksne er den viktigaste føresetnaden for barns læring og utvikling. For mange brot i relasjonar kan føre til ei negativ utvikling. Barn treng ikkje vaksne som er perfekte førebilete, men dei treng vaksne som ser dei, og som er i stand til å regulere og rettleie på ein klok måte. Dette handlar ikkje om tradisjonell barneoppdragning, men det handlar om å bygge gode relasjonar mellom barn og vaksne som ikkje blir prega av kortsiktige problemløysingar. I utviklingspsykologien seier ein at når barn er mellom null og seks år blir grunnlaget danna for tryggleik og deira følelse av å vere bra nok akkurat slik som dei er. Dei speglar seg i viktige vaksenpersonar. Dette krev at barnet har vaksne som ser det og anerkjenner det. Dette burde òg fortelje oss når me skal ta diskusjonen rundt det biologiske prinsippet, at det etter f.eks. seks–ti år i fosterheim ikkje nødvendigvis er det beste for barnet å bli tilbakeført.

Under barnevernsdagane i Stavanger i 2008 blei det vist til at det norske fosterfamiliearrangementet er eit supplement og ikkje eit erstattande foreldreskap. Dette er henta

frå ein kulturpsykologisk studie av seinmoderne fosterfamiljar. Dette gjeld mange der fosterheim berre er eit mellombels tiltak og kontakten med biologiske foreldre er god og til stades under heile løpet. Det er ikkje desse tilfella eg viser til.

Poenget mitt er at i nokre tilfelle, er min påstand, blir fosterfamilien eit erstatta foreldreskap som går over mange år, og at det på dette grunnlaget òg er behov for ein diskusjon om det biologiske prinsippet. Det bør i tillegg kanskje òg opnast for ein ny diskusjon rundt bruken av adopsjon.

Det finst ikkje berre eitt svar på denne diskusjonen, og diskusjonen er full av nyansar og kompleksitet som tida ikkje strekk til å belyse no. Men at diskusjonen må takast, og at det er eit svært viktig grep Lysbakken no gjer, er det ingen tvil om.

Målet for barnevernet må vere at det er eit vern for barn – det må vere å syte for at barn som ikkje kan få omsorg frå eigne foreldre, likevel får ein trygg, god og stabil oppvekst. I fleire tilfelle trur eg at det biologiske prinsippet kanskje må vike for å nå det målet. Eg ser med stor interesse fram til resultatet frå det utvalet som skal greie ut det biologiske prinsippet, og eg ser fram til å vere med og debattere dette vidare. Eg vil avslutte innlegget med å rose både statsråd Lysbakken og regjeringa for å setje barnevernet så høgt på dagsordenen, og ikkje minst for å ha ein så klar barnevernsoffensiv i årets statsbudsjett.

Ib Thomsen (FrP) [15:28:48]: Når vi blir invitert til debatt, mener jeg fokuset blir feil når det eneste man gjør er å kritisere Fremskrittspartiet, og har en ideologisk debatt om man skal bruke private, og ikke en god dialog om de utfordringene man har i barnevernet. Selv om Fremskrittspartiet sier tre ganger fra talerstolen at vi ikke kutter i budsjettet, gjentas det fra dem som ønsker debatt og dialog, at det gjør vi. For fjerde gang: Fremskrittspartiet kutter ikke i budsjettet til barnevernet, vi bruker pengene på en annen måte. Vi ønsker at pengene skal brukes nærmere dem som har behov.

Omsorg og oppdragelse av barn er i første rekke foreldrenes ansvar. Foreldrene kan likevel ha behov for hjelp i kortere eller lengre perioder, f.eks. på grunn av vanskelige livssituasjoner. Her kan barnevernet komme inn for å bistå barn og familiene, slik at barn kan sikres gode levekår og gode utviklingsmuligheter.

Hensynet til barnets beste må være et overordnet prinsipp i barnevernets arbeid. Vi ser stadig vekk og ukentlig i media store oppslag, dramatiske oppslag om barn som ikke har det bra. Det er køer, og det er store utfordringer. Det er det vi skal diskutere her i dag.

Hvis f.eks. barn og foreldre har interesser som står mot hverandre, er det hensynet til barnet som må bli avgjørende. I utgangspunktet skal barn vokse opp hos sine biologiske foreldre. Denne forutsetningen, det biologiske prinsipp, er grunnlaget for norsk og internasjonal lovregulering av forhold mellom barn og foreldre. Da er det viktig at samarbeidet mellom barnevern, helsestasjoner, barnehage, fritidssektoren og skoler rommer flere relasjoner og møter mellom mange, ulike personligheter, ulike verdier, ulike bekymringer og forskjellige roller. Det krever

en holdningsendring hos de ansatte som jobber med barnevernet og en videreutvikling av deres samarbeidskompetanse med fokus på kommunikasjon, rådgivning og omsorgssvikt generelt. Uansett fordrer det samarbeid, dialog og respekt for hverandre.

Et viktig moment er også at lærerne sitter med kompetanse om barn. I en undersøkelse foretatt blant foreldre som har utsatt sine barn for omsorgssvikt, kommer det frem seks hovedpunkter. Fire av disse punktene viser seg å være mangel på kunnskap også av pedagogisk art. Foreldrene innrømmer at de bl.a. mangler kunnskap om at barn trenger oppmuntring, veiledning og ros, at barn trenger å få vise seg frem, vise nye ferdigheter, og at de trenger en følelse av mestring. Der kommer fritidsaktiviteter inn. Det kan være godt forebyggende arbeid, aktiviteter som idrettslagene og musikken gjør lokalt. Det er også forebyggende for å holde barna utenfor rusmiljø. Da er fritidsaktiviteter veldig viktige.

Foreldrene i undersøkelsen hadde også bl.a. urealistiske forventninger om hva barn kunne gjøre på ulike trinn i sin utvikling. Lærerne bør ha kunnskap og kompetanse på dette området. Det bør ligge et ansvar hos lærerne for å gi tilbakemelding til foreldre som har behov for det, om deres barns utvikling og hvordan barnet oppfører seg, om det er normalt i forhold til dets alder. På denne måten kan godt foreldresamarbeid forhåpentligvis forebygge omsorgssvikt og bidra til et sunt og trygt miljø for barna.

Mange barnevernssaker starter med at foreldrene selv tar kontakt og ønsker råd og veiledning eller annen hjelp, med de konsekvenser det kan ha noen ganger. Mange ungdommer oppsøker også barnevernstjenesten med bekymring for venner, eller fordi de selv befinner seg i en vanskelig situasjon.

Barnevernstjenesten får mange henvendelser fra offentlige tjenestemenn, skoler, barnehager, naboer, familie og andre som er bekymret for barn. Men da må vi vite hva vi gjør. Vi må tørre, vi må ville, vi må hjelpe de barna som har det vanskelig. Og da må vi ikke drive med noen ideologisk debatt her i Stortinget om hvor vi fører pengene, hvilke poster vi fører dem på, og om vi ønsker å bruke private institusjoner. Den debatten må vi legge bort. Vi må gjøre det beste for barna.

Bent Høie (H) [15:33:52]: Til debatten om Høyres og eventuelt Fremskrittspartiets disponeringer i budsjettet er det i hvert fall Høyres utgangspunkt at vi ikke får det beste barnevernet ved å plassere fagfolkene med den lengste utdannelsen og den lengste erfaringen lengst mulig vekk fra der barna bor. Tvert imot, dess flere av de flinke fagfolkene i barnevernet som jobber nært barna, dess bedre blir barnevernet.

Under den rød-grønne regjeringen har krisen i barnevernet fått lov til å utvikle seg under tre ulike statsråder i fire år, uten at en har vært villig til verken å erkjenne problemet eller å komme med løsninger på de utfordringene som var og er i barnevernet, og det på tross av at advarslene var veldig tydelige både fra opposisjonen, fra barnevernet selv, fra barna og fra samfunnet. Tegnene i

tiden var veldig klare, men de tre foregående statsrådene var ikke engang villige til å erkjenne at det var et problem i barnevernet.

Den nåværende statsråden, Lysbakken, fortjener ros for at han har erkjent krisen og har vært villig til å ta en debatt om dette. Men det er alvorlig at den rød-grønne regjering i fire år ikke har vært villig til å ta opp en debatt om det som kanskje er helt grunnleggende i velferdssamfunnet vårt. Og tre statsråder som egentlig bare hadde ett stort ansvarsområde som var viktig, der de faktisk hadde ansvar for tjenestene, var ikke villige til å gjøre noe med konsekvensene av den utviklingen som fikk komme.

Når statsråden nå har erkjent krisen og starter en debatt, er det likevel etter Høyres syn synd at man benytter anledningen til å la det være en hovedsak å gå til angrep på halvparten av landets barnevernsinstitusjoner, som drives av private. Den halvparten av landets barnevernsinstitusjoner som hver dag løser store utfordringer innenfor barnevernet, og som i mange tilfeller nettopp tar seg av de barna som det offentlige har gitt opp og ikke har et tilbud til, velger altså statsråden med ansvar for dette området å gå til angrep på, i stedet for å invitere til mer samarbeid om å løse utfordringene i et barnevern som jeg også oppfatter at statsråden har erkjent har store utfordringer.

I Stavanger Aftenblad lørdag den 13. mars 2010 er det uttalelser fra to som jobber i barnevernet:

«Det er for få plasser tilgjengelig og institusjonsplassene er ikke differensiert nok. Tilbudene passer ikke nødvendigvis alltid barnas mange ulike behov, sier Hernes.

De to er redd for en utvikling der økonomiske hensyn får for høy prioritet når tiltak skal velges. Det er langt billigere å ha et barn i fosterhjem enn på institusjon. – Vi har innimellom følelsen av at det er økonomien som styrer. Men arbeidet med barnevernsbarn er kostbart uansett. Dette er en kostnad samfunnet er nødt til å ta, sier Corneliusen.»

Astrid Benestvedt som er avdelingsleder for ungdomsdelen i barnevernet i Kristiansand kommune, sier noe av det samme:

«Vi vegrer oss mer og mer for å sende ungdom til det statlige barnevernet. De blir ofte mye verre der (...)

15-åringen passer ikke på Furukollen. Likevel skal han dit. For politikken er at det ikke skal brukes private akuttplasser, selv om det finnes private tilbud som virker godt. (...)

Ansaret ligger hos statsråd Audun Lysbakken. Han styrer barnevernet. Vi kan ikke lenger se på at unge liv ødelegges fordi systemene er for dårlige.»

Høyre er helt enig med Astrid Benestvedt i dette. Det er svært viktig at man har et mangfoldig tilbud i barnevernet, at man har et tilbud som er tilpasset det enkelte barn, at det føles trygt for dem som ønsker å bygge opp og drive institusjoner i barnevernet, slik at de oppleves som en samarbeidspartner som det offentlige ønsker skal være der over lang tid, og ikke som en fiende, en motstander, som man skal bekjempe.

Høyre vil derfor fortsatt jobbe for at man har et barne-

vern som er i stand til å ta seg av alle barna som har behov for det, et barnevern med et mangfoldig tilbud, der de som jobber, også opplever at de har en valgmulighet for å gi et tilbud som er tilpasset det enkelte barn.

Ingalill Olsen (A) [15:39:11]: Barnevernet har vært høyt oppe i det offentlige ordskiftet i det siste. Det er bra, selv om mange omtaler barnevernet synonymt med kriser. Omtalen er av det gode. Vi får fokus på et viktig felt, nemlig de av våre barn som kommer i en slik situasjon at andre må ta over omsorgen for dem for lengre eller kortere tid.

Barnevernet gjør en utrolig viktig jobb, og nettopp fordi dette omhandler umyndige barn, må virksomheten gås kritisk etter i sømmene. Når barnevernet er under press med mange saker som ikke er behandlet, blir det dessverre slik at forebygging nedprioriteres til fordel for de mer alvorlige omsorgsovertakelsene.

Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid. Slik skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Dette er ambisiøse, men viktige, mål å nå. Jeg tror det er bred politisk enighet om verdien og viktigheten av dette arbeidet. Regjeringen har tatt meldinger om behov for styrket innsats i barnevernet på alvor – først ved å legge inn midler tilsvarende 400 stillinger i budsjettet for 2010, for så å følge det opp med 240 mill. kr, øremerket barnevernet, i budsjettet for 2011. Disse midlene skal primært gå til å øke antall stillinger i kommunene, men de kan også anvendes til andre relevante tiltak i tilknytning til barnevernet. Midlene tildeles etter søknad til fylkesmannen.

Mange kommuner trenger flere stillinger i barnevernet. Men det er også kommuner som har god dekning av stillinger på dette området, men som trenger midler til tiltak og forebygging rettet direkte mot den det gjelder. Dette har den enkelte kommune best oversikt over selv. Jeg er glad for at det ikke er en rigid anvendelse av disse midlene.

Både lokalpolitikere og storting og regjering må fortsatt ha fokus på barnevernsfeltet for å forsterke og forbedre kvaliteten på feltet.

Fra mitt ståsted i Finnmark har jeg registrert at det er en debatt knyttet til at samiske barn som plasseres i fosterhjem, bør plasseres hos samisktalende fosterforeldre. Jeg skjønner kravet, og jeg mener at det lokale barnevernet må imøtekomme disse kravene så langt det lar seg gjøre. Et barn som flyttes ut av sitt hjem og fra sine foreldre, gjennomgår sterke følelsesmessige påkjenninger. Dersom de også må gi avkall på morsmålet, kan hjelpen virke mot sin hensikt. Disse forholdene gjelder også for andre språklige minoriteter i andre deler av landet. Barn skal få den hjelpen de trenger, men ikke fratras sin kultur, sitt språk og sin identitet.

For å oppnå at man får fosterhjem med samme språk og kulturbakgrunn som barnets, går oppfordringen til ulike etniske miljøer at de stiller opp som fosterforeldre.

Jeg er klar over at det ikke alltid er like enkelt å hensynta alle forhold, men vi må hele tiden ha barnets beste

i minne. Å ha rett til sin egen kultur, også når forhold hjemme er vanskelig, er et velferdssamfunn verdig.

Presidenten: Slik presidenten ser talelisten herfra, blir det kveldsmøte.

Karin S. Woldseth (FrP) [15:43:23]: Etter åtte år i familie- og kulturkomiteen, hadde jeg svært høye forventninger til at statsråden skulle komme med nye og banebrytende reformer for barnevernssektoren, fordi i familie- og kulturkomiteen var det spesielt SV Fremskrittspartiet jobbet veldig godt sammen med. Statsråden har dessuten vært høyt på banen i en rekke medier i det siste, så forventningene var store, men, dessverre, skuffelsen ble enda større.

De eneste jeg kunne spore av nyheter, var at statsråden skulle opprette et utvalg som skulle se på det biologiske prinsipp. Selvsagt er ikke det biologiske prinsipp veldig viktig for SV – det vet vi – og av og til lurte jeg på om SV egentlig ønsker at staten skal overta alle barn fra fødselen for deretter å forme dem i sitt eget sosialistiske bilde. Men statsråden rokker ved noe fundamentalt i mine verdier når han skal utrede det biologiske prinsipp – som om det overhodet kan stilles spørsmål ved om biologisk tilknytning betyr noe. Å sette det biologiske prinsipp til side, bryter dessuten med både menneskerettigheter og barnekonvensjonen.

Det som statsråden altså kunne fronte satsingen på barnevernet med, er utvalg, utredninger og 240 mill. kr, øremerket til stillinger i barnevernet, som kommunene allerede i 2010 fikk friske penger til. Siden kommunene ikke brukte disse og dermed heller ikke prioriterte barnevernet i 2010, gir man de samme kommunene nye 240 mill. kr, men denne gangen øremerkede kroner, i håp om at det skal få opp antall stillinger. Vel, vel, den som lever får se! Også tidligere har vi sett at øremerkede midler blir brukt til helt andre ting.

Nå har vi hatt en rød-grønn flertallsregjering i fem år – i fem år, president! Vi har hørt hvordan de skal satse på fattigdom og de sårbare barna. Da er det jammen på tide at man ser til å få gjort noe. Jeg blir litt matt når representanten Gjul står her og snakker om historisk satsing på barnevern. Nå har altså denne regjeringen sittet og hatt muligheter i fem år, og køene i barnevernet har bare vokst og vokst. Da er det på tide at man gjør noe.

Statsråden snakker om fristoversittelser. Det er 170 barn på venteliste for fosterhjem. Det er 860 på venteliste for tilsynsførere. Det er 672 saker i saksbehandlingskø hos fylkesnemndene. Da hjelper det ikke å bygge opp et enda større byråkrati. Man må ta grep for å gi hjelp til de barna som virkelig har behov for det. Utredninger og utvalg gir ikke barn og ungdom den hjelpen de har behov for. Det gir oss i beste fall nok en NOU eller en rapport om tingenes tilstand, en tilstand som har vært stillstand i fem år.

Fredag den 19. november, altså samme dag som statsråden holdt sin redegjørelse, kunne vi på VG Nett lese at 18-åringer dumpes av barnevernet. Til tross for at de skal ha en handlingsplan, og til tross for at de fremdeles har behov for nære relasjoner, ønsker ikke barnevernet i mange kom-

muner å ha myndige ungdommer i sitt system. De lempet dem dermed over til Nav og sosialkontorene. Barnevernet er pålagt å spørre ungdommene om de vil ha oppfølging, men ifølge Landsforeningen for barnevernsbarn er det svært få ungdommer som blir spurt.

Det er mye som kunne vært forandret i lov om barnevernstjenester. Tidene har forandret seg, og nye behov har oppstått siden den kom i 1992, ikke minst med tanke på kommunikasjon, modenhet og kulturforskjeller hos barn og unge. Det statsråden skulle ha gjort, var å gjennomgå og revidere den loven, ikke bare sette ned et utvalg som skulle se på det biologiske prinsipp.

Vi har mange ganger det siste året sett statsråden på tv hvor han har sagt at dette kan ikke aksepteres, dette er ikke godt nok, og sånt skal ikke skje. De fleste av oss vet hvilke saker jeg snakker om. Men hvor mange ganger til skal slike saker, som overdoser, dødsfall, rømminger og kriminelle handlinger skje, før statsråden faktisk tar grep? Det er åpenbart for meg – og mange med meg – at for statsråden er pappapermisjoner, mannspanel og kvinnepanel langt viktigere enn de aller svakeste i samfunnet vårt, nemlig de voldsutsatte, overgrepssatte, og de som er utsatt for omsorgssvikt og må leve med sine tunge rusmiddelmisbrukende foreldre, fordi den rød-grønne regjeringen har sviktet dem som trenger det mest – de sårbare barna.

Kari Henriksen (A) [15:48:30]: På min vei til Stortinget leser jeg Henrik Ibsen hver dag. Han har en tekst, eller tre ord, som står på fortauet her borte: Hva er rett, spør han.

Jeg tror det er et viktig spørsmål å stille seg i en vanskelig debatt om hvordan en skal ivareta barn som er under omsorg av barnevernet, på en best mulig måte. Jeg tror det aller farligste vi kan gjøre, er å komme fram til et fasisvar med to streker under. For sånn er ikke verden, og sånn er heller ikke barna.

Jeg synes det er veldig bra at statsråden har løftet denne problemstillingen til en åpen debatt og inviterer til god dialog. Dessverre opplever jeg at mye av debatten er knyttet til rammer og strukturer, køer, penger, personer, kunnskap og utdanning. Barn skal være barn, og de bor ikke i barnevernstjenesten. De bor i det sivile samfunnet. De er klassekameratene til mine barnebarn. Foreldrene bor i min gate. Jeg kjenner noen som har hatt hjelp av barnevernet. Det som bekymrer meg – og det er det liten plass til i en melding – er hvordan vi konstituerer virkeligheten for disse barna i det offentlige rom. Hva er det vi forteller? Jo, vi forteller to ting. Det ene er at barna er ofre; de er hjelpeløse ofre. Det andre er at barna er følelseskalde skurker. Det er de to identitetsmerkene vi som samfunn plasserer disse barna i, i en stor del av denne debatten. De er ikke det. De er verken bare ofre eller bare skurker. De lever et liv med en hverdag som i liten grad er knyttet til barnevernstjenesten. De er andre steder. De er på skolen, de er på fritidsaktiviteter, de er på kulturelle tilbud. Det er viktig for oss ikke å glemme at det er der tiltakene skal virke.

Det bekymrer meg litt at vi kanskje lar det i debatten

som vi alle er enige om – at rammene er for små, det er for lange køer, det er problemer knyttet til struktur, det er problemer knyttet til kunnskap hos ansatte – bli en sovepute for oss, at vi kan lene oss tilbake og si at vi kan ikke gjøre noe for vi har ikke flere ressurser, vi kan ikke gjøre noe for vi har ikke flere kompetente folk, vi kan ikke gjøre noe for vi er ikke profesjonelle nok. Barna trenger profesjonalitet på de områdene der de trenger profesjonalitet. De trenger ikke profesjonalitet i sine liv. Der trenger de å være sammen med voksne.

Jeg er veldig glad for at den regjeringen vi har, har et langsiktig perspektiv på hvordan en skal skape et samfunn som gir større rom for barn også i den sivile verden, ikke bare innenfor tjenestestolpene. Det dreier seg om satsing mot «drop-out», om barnevern, Samhandlingsreformen. Det gjelder satsing på rusfeltet, på barnehus og på Den kulturelle skolesekken – tilbud til alle som også kommer barn som har spesielle problemer, til gode.

Så vil jeg ikke la være å nevne det aller viktigste. Det er barnehagedekningen. For meg er det sånn at ingen annen regjering enn en regjering utgått fra venstresiden hadde fått på plass full barnehagedekning i et samfunn.

Det er også lagt stor vekt på tiltak innenfor frivillig sektor i dette budsjettet. Jeg leste Fædrelandsvennen i dag, der var det intervju med en ildsjel – NRK skal gi pris til årets ildsjel – som sier at hvis han hadde fått penger for jobben sin, ville han ikke hatt den. Jeg synes det er bekymringsfullt at vi tenker veldig mye penger, at vi tenker lønn i så stor grad som jeg synes vi ofte gjør når vi snakker om dette. Vi må også ha plass til frivillig engasjement og til at vi som sivilsamfunn og enkeltpersoner tar et ansvar for å møte disse barna der vi er til enhver tid, uten å tenke samfunnstjeneste.

Kari Kjønås Kjos (FrP) [15:53:58]: Jeg har opp gjennom årene av forskjellige grunner hatt befattning med barnevernet, og kvaliteten og særlig resultatene bekymrer meg. Jeg fulgte derfor statsrådets redegjørelse med spenning.

Men igjen kunne jeg ikke kjenne meg igjen. Selv om statsråden innrømmer noen svakheter og noen utfordringer innen barnevernet, ble helhetsinntrykket at statsråden mener at det ikke er noen krise. Og der er vi uenige.

Jeg tok derfor en telefon til barnevernslederen i en større kommune i østlandsområdet. Jeg ga et resymé av statsrådets redegjørelse for vedkommende. Barnevernslederen ble faktisk både opprørt og oppgitt. – Ja, da er alt som det pleier. Vår hverdag er langt fra statsråden sin, men det er ikke noe nytt, sa han.

Og så fortalte han meg om hvordan hverdagen er for de ansatte. Jeg har lyst til å legge til at han har vært barnevernsleder i 20 år. Han fortalte om hvordan hverdagen er for barna, som vanligvis må vente i månedsvis på hjelp. Og han fortalte om hvordan de ansatte i kommunen gang på gang blir overkjørt av staten når det gjelder hva som er best for det enkelte barn.

Denne barnevernslederen fortalte meg om en barnevernshverdag som jeg kjente meg igjen i.

På grunn av min kjennskap til barnevernet ble jeg valgt

inn som partiets representant i Stortingets billighetserstatningsutvalg. Det triste ved å sitte der, er erkjennelsen av at mange av de feilene vi gjorde i 1950, gjør vi fortsatt. Til tross for at tusener på tusener har fått erstatning fra den norske stat for feilplassering, for å ha blitt flyttet rundt utallige steder, eller for manglende tilsyn som har medført psykiske, fysiske og seksuelle overgrep, så gjør vi mange av de samme feilene i dag. Når skal vi egentlig lære?

En av søkerne fra siste utvalgsmøte beskrev det ganske godt:

Hvor hadde systemet vært? Hvem hadde ansvaret? Hvordan kunne noen som skulle ta vare på oss og forvalte våre liv, svikte oss så til de grader? Omsorgssvikt, sa de om mine foreldre, men dette var jo den verste omsorgssvikten som et barn kunne oppleve. Sendt rundt på forskjellige steder som en pakkepost, splittet fra sine søsken – og det grunnleggende som et barn trenger, var mangelve. Hvordan kunne barnevernet tillate dette? Og her var jeg plassert med femten andre som hadde lidd nesten samme skjebne. Var det noe rart at vi hadde sluttet å stole på systemet, og at hat var sterkere enn kjærlighet?

Senest i sommer fikk jeg et nytt eksempel på dette. En rusmisbruker jeg kjenner, overlot for en del år siden frivillig omsorgen for sin sønn til barnevernet. Hun forsto at hun selv ikke var i stand til å gi sitt barn trygge og gode oppvekstvilkår.

Men som hun selv sier i dag: Jeg gjorde dette fordi jeg var 100 pst. sikker på at barnevernet ville gi ham bedre oppvekstvilkår enn jeg selv kunne. Nå er hun i tvil. Gutten har blitt flyttet rundt på som en pakke, og er i dag en nervøs, urolig og rotløs 12-åring som har stort behov for hjelp.

I vår ble han flyttet til en institusjon som skulle legges ned to måneder senere. Derfor gikk turen fra fosterhjem, til institusjon, til beredskapshjem og til et nytt fosterhjem. Han er 12 år og har hatt fire forskjellige hjem å forholde seg til i løpet av seks måneder – en forferdelig skjebne for noen hver.

Og da jeg i sommer sendte et skriftlig spørsmål til statsråden og tok opp nettopp dette problemet med mange flyttinger, klarte statsråden å si at han har tillit til at barnevernet hadde en god grunn for å gjøre dette.

Om statsråden hadde vært bekymret for barnet oppe i alt dette, hadde han sagt at det faktisk er uakseptabelt å flytte små barn til en institusjon som man vet skal legges ned bare to måneder senere.

Statsrådets svar skuffet meg, fordi det betyr at vi aldri kommer videre dersom vi aksepterer slike unødvendige flyttinger.

Avslutningsvis vil jeg si at jeg ikke deler statsrådets syn på at tilliten til barnevernet har økt. Jeg mener vi har en betydelig jobb å gjøre for å bedre tilliten, og da betyr det at det må ryddes opp i barnevernet i alle ledd av arbeidet.

Særlig gjelder dette ansvaret for ungdom over 18 år med rusproblemer. Fra hele landet strømmet det inn bekymringsmeldinger fra foreldre som overhodet ikke får hjelp til sine barn etter fylte 18 år. Barnevernet fraskriver seg gang på gang sitt ansvar ved å henvise ungdommen til spesialisthelsetjenesten og deres ansvar for rusbehand-

ling. Forståelig nok, men her blir man igjen en kasseball mellom systemer, fordi ingen vil ta regningen.

Jeg vil be statsråden følge opp denne problemstillingen overfor kommunene.

Håkon Haugli (A) [15:59:19]: I løpet av det siste året har kommunalkomiteen besøkt sju fylker og møtt mange ordførere. Mange steder har barnevern vært temaet. Hver eneste dag gjøres det et viktig arbeid for barn og unge i kommunene. Antall barn som får hjelp av barnevernet, har økt kraftig. Det er flott, og jeg er enig i barne- og likestillingsministerens analyse. Når kommunene gjør en god jobb, blir terskelen for å ta kontakt med barnevernet lavere. Det er grunnleggende positivt, men fører også til at barnevernet får flere saker, og til at behovene blir mer synlige.

Bekymringsmeldinger skal ikke henlegges av kapasitetsårsaker. Det skal ikke tas mer hensyn til foreldre enn til unger som trenger hjelp. Marius Sørensen-Sjømæling, i organisasjonen Barn av rusmisbrukere, har pekt på problemet med at taushetsplikten tolkes slik at det ikke blir dialog mellom barnevernet og skoler, barnehager og andre varslere. Jeg har møtt lærere som forteller at det kun er idealistiske, nyutdannede lærere som melder fra til barnevernet. Det slutter de raskt med. For enten følges ikke sakene opp, eller så blir lærerne selv sittende med bevisbyrden. Ikke bare må de svare for barnevernet, de må også tåle konfrontasjoner med foreldrene – og iblant med foreldrenes advokat.

Ordførerne kommunalkomiteen møter, gir uttrykk for bekymring. Uroen handler om at det er vanskelig å prioritere barnevernet på bekostning av andre oppgaver, men også om at samarbeidet mellom det kommunale og det statlige barnevernet ikke er godt nok. Flere kommuner melder om mangel på fosterhjem og andre tiltak, andre opplever staten som en lite fleksibel samarbeidspartner.

KS Storbymnettverk mener dagens organisering gir dobbeltarbeid og dårlig utnyttelse av knappe barnevernsressurser. Evalueringer gjort av Fafo og NTNU viser at Oslo og Trondheim, som også har ansvar for den statlige delen av barnevernet, har oppnådd større fleksibilitet i tiltakene og fått mer ut av ressursene. Det er gledelig at barne- og likestillingsministeren inviterer til en debatt om organisering av barnevernet. Diskusjonen må ta utgangspunkt i at kommunene er forskjellige. Flere større kommuner bør kunne overta barnevernsoppgaver fra staten.

I fjor brukte barneombud Reidar Hjermann begrepet «dyp krise». Han pekte særlig på problemet med at mange kommuner har mindre enn én stilling i barnevernet. Det skal ikke mye fantasi til for å ane hvilken formidabel personlig og faglig utfordring det er å være barnevern på egenhånd i en deltidsstilling i et gjennomiktig lokalsamfunn. Tidligere etatsleder i Rissa kommune, Unni Korshavn, satte ord på konsekvensen – i Adresseavisen:

«Rettsikkerheten for barn er dårligere i små kommuner fordi terskelen for å melde fra om omsorgssvikt er større. Det skal også mer til før barnevernet griper inn i kommuner der alle kjenner alle.»

Når vi kan lese i samme avis at Åfjord kommune, med

1 200 innbyggere, ikke har hatt én eneste omsorgsovertakelse på elleve år, kan de være et uttrykk for at barn i Åfjord har det bra, men det kan også bety at barnevernet ikke fungerer som det skal.

Dessverre er vi ikke der vi burde være, men vi er på rett vei. En bedre kommuneøkonomi, øremerking av midler til barnevernet, debatten om organisering og vurderingen av det biologiske prinsippet er gode grep som vil sikre flere barn den hjelpen de trenger. Måten vi ser på og behandler sårbare unge mennesker på er selve lakmustesten på hva slags samfunn vi er. Det er tankevekkende at presseløsningen er tom – helt tom – og har vært det under hele denne debatten. Er den ikke viktig nok?

Presidenten: Den reglementsmessige tiden for formiddagens møte er dermed over.

Stortinget tar pause i sine forhandlinger, og møtet vil bli gjenopptatt kl. 18.

Møtet ble avbrutt kl. 16.03.

Stortinget gjenopptok sine forhandlinger kl. 18.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt presidentplansen.

Presidenten: Stortinget fortsetter behandlingen av sak nr. 8 på dagsorden nr. 22.

Laila Gustavsen (A) [18:00:54]:

«Sterk skal
du være
du lille
stråle
For alt
vondt du
må døye
og alt du
må tåle
Du ankom
verden
uten selv å ane
At utrygghet
og frykt
ble din
livsens bane»

Jeg synes at diktet fra Inger Marie Nilsen, som offentlig har stått fram som barnevernsbarn, er en god påminning om hvorfor vi trenger et barnevern, nemlig for å hindre at barn vokser opp under utrygge vilkår.

Antall meldinger til barnevernet er nesten doblet siden 2000. 46 pst. flere får hjelp i barnevernet i dag enn i 2000. Men antall ansatte som er satt til å håndtere disse sakene, har økt bare med 27 pst. i samme periode.

Barnevernstjenestene sliter mange steder med ubesatte stillinger. Det farlige er jo hvis det fører til en høyere terskel for å gi hjelp til barna og deres familier, eller for den saks skyld at tiltakene som settes inn, egentlig ikke er det barna eller familien trenger. Sannsynligvis skjer dette, og det er en problemstilling jeg synes vi bør vite litt mer om.

I dag er det, av alle henvendelser som kommer, drøyt 10 000 meldinger som ikke går til videre undersøkelser i barnevernet. Det er også en dobling på ti år. Jeg er, i likhet med mange andre talere før meg, bekymret for det store antallet, spesielt også fordi vi ser at det fortsatt er en høy terskel for å melde en bekymring om situasjonen til et barn.

Jeg har lyst til å si litt om et arbeid som foregår i min region, der jeg kommer fra, Kongsbergregionen. I denne sammenheng snakker jeg om sju kommuner, Rollag, Nore og Uvdal, Kongsberg, Flesberg i Buskerud fylke og Hjartdal, Notodden og Tinn i Telemark fylke. De er nemlig i gang med et spennende arbeid rundt det å etablere et felles barnevern. Det startet med et felles barnevernsforum, og nå har de ute en mulighetsstudie som Telemarksforskning har laget for dem, rett og slett for å se på om man skal etablere et felles barnevern, eller kanskje to felles barnevernstjenester, i disse kommunene, basert på interkommunale løsninger. Jeg tror at det er en riktig vei å gå. La meg si noe

om det, og det er poenger som kanskje først og fremst er dokumentert gjennom rapporten fra Telemarksforskning.

Det er ingen tvil om at barnevernet i mange små og mellomstore kommuner i Norge har kompetanseutfordringer eller også utfordringer knyttet til det å organisere tjenestene sine. I neste omgang kan det gå ut over de barna som trenger bistand. Hvis man går til den rapporten som nå er laget for Kongsbergregionen, og ser hvordan situasjonen i de kommunene er beskrevet, viser det seg at nesten helt uavhengig av størrelse og hvilken kommune man snakker om, er det begrensede muligheter for spesialisering innenfor tjenesten. Det er vanskelig å få til faglig oppdatering, faglig veiledning og konsultasjoner, og det er også vanskelig mange steder å skaffe de rette barnevernstiltakene, altså miljøarbeidere, støttekontakter og avlastningshjem. Det er vanskelig å få til et stort nok fagmiljø, med halvannen barnevernsstilling eller to eller kanskje også tre er det veldig vanskelig å ha gode faglige diskusjoner, en føler seg ganske alene. Og denne rapporten viser også at de små kommunene – det synes jeg er ganske interessant – faktisk har de samme typer utfordringer som de store kommunene. Det er altså en myte at det er forskjell på by og land innenfor barnevernstjenestene, de små kommunene sier at de har de samme typer utfordringer som de større kommunene, men de har altså dårligere forutsetninger for å løse dem. Det er større slitasje på saksbehandlere, de er selvfølgelig sårbare knyttet til bemanning, ferier, fravær, kapasitetsproblemer, rekrutteringsproblemer. Og ikke minst, til slutt, dette med relasjonsproblematikk, det at alle kjenner alle, er en utfordring.

Jeg har lyst til å bringe dette på banen som en del av debatten. Jeg synes det er utfordringer som er viktige å ta på alvor, og jeg tror på større miljøer og en sårn type organisering. Jeg skal ikke blande meg inn i det som stortingspolitikere, kommunene skal selvfølgelig få lov til å ta de debattene selv, men jeg har lyst til å heise det fram som et eksempel på noe jeg tror er en riktig utvikling.

Fra barnemunn ble det en gang sagt: Jeg er så glad for at jeg er født av mamma og pappa, det må være fælt å bli født av noen man ikke kjenner.

For mange barn er det fælt å bli hos dem man har blitt født av. Vi skal aldri glemme de barna som trenger samfunnets hjelp, og jeg synes også at vi skal komme med en oppfordring til lokalpolitikere rundt omkring i norske kommuner om å engasjere seg enda mer i debatten om de utsatte barna. Det trenger de.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Thomas Breen (A) [18:06:14]: Jeg må si jeg er litt skuffet over den debatten vi har fått her i dag. Jeg følte at det statsråden inviterte Stortinget til, var å diskutere de store linjene for framtidens barnevern og hvordan vi best mulig som samfunn kunne ivareta utsatte barns behov. Den debatten har vi dessverre ikke fått.

Statistisk vet man at den største enkeltårsaken til at samfunnet bør gripe inn, i de fleste tilfeller, er vold – vold i nære relasjoner, som det så fint heter. Det handler om

barn som er utsatt for fysisk, psykisk eller materiell vold, eller er vitne til det. Det kan vi ikke overlate til barnevernet alene å løse opp i – da kommer vi aldri i mål. Det var representanter før pausen som sto og snakket om at det ikke har skjedd noen ting på fem år. Når man da vet at det er vold som er den største enkeltårsaken til at barnevernet burde gripe inn, faller det på sin egen urimelighet.

Det er slik at det var et kraftig løftebrudd fra regjeringen i forrige periode. Vi vurderte f.eks. å igangsette ett barnehus, vi fikk på plass sju – et kraftig løftebrudd. Vi klarte å snu en politietat som da representanten Hofstad Helleland var i justiskomiteen, under Bondevik II-regjeringen, «ordnet på stedet», sto det i protokollen til politiet når de var ute på husbråk. I dag registreres alt, og følges opp i politidistriktene. Og det har skjedd masse rundt vold og vold i nære relasjoner, faktisk så mye at i den handlingsplanen fra regjeringen som heter «Vendepunkt», kan man nå krysse av over 30 tiltak. Det da å stå her på denne talerstolen og si at ingenting har skjedd, er å underminere politikken generelt, og det denne salen gjør spesielt, til en meningsløs aktivitet. Det må vi vokte oss vel for å gjøre. For skal vi klare å gjøre noe for de barna som virkelig trenger et samlet politisk miljø i ryggen, må vi tørre å debattere dette stort: om hva det reelt sett handler om. Og det er mye mer enn bare systemer eller prosentendringer når det gjelder penger.

Den kulturkampen justisministeren har kjørt for å endre Politi-Norge, må vi bidra til kjøres for alle landets innbyggere. Det kommer ikke til å hjelpe noe før vi voksne kommer ut av den komfortsonen som gjør at vi ikke bryr oss når vi ser disse barna. Disse barna får ikke hjelp før vi voksne reelt sett tør å bry oss, og ikke sier at det er barnevernet som skulle ha ordnet opp. Nei, det er nabokjerringa, det er læreren, det er jeg og du som privatpersoner som er nøkkelen til disse barna. Og hvis ikke vi som politikere skal klare å ta den debatten på en mer ordentlig og seriøs måte enn det vi har gjort i dag, da ligger disse barna dårlig an.

Vi må nå manne oss opp til å få våre politiske partier til rett og slett å kjøre fram dette, sånn at kommunestyrene rundt om i Norges land er like opptatt av det som av eldreomsorgen. Det er like mange barn som trenger vår hjelp som det er eldre som trenger omsorgsplasser.

Øyvind Håbrekke (KrF) [18:09:46]: Det har vært en interessant debatt. Jeg har lyst til bemerke til representanten Haugli at jeg synes man skal være litt forsiktig med å trekke konklusjoner om en enkelt kommune, som han gjør når det gjelder Åfjord kommune – sannsynligvis en kommune han ikke kjenner godt nok til å kunne analysere hva som er tilstanden i barnevernet og for kommunens egne barn. Nå skal heller ikke jeg konkludere med hva som er riktig, men jeg oppfordrer Haugli til å ta seg en studietur til Åfjord kommune før han konkluderer så konkret om tilstanden i en enkelt kommune.

Men jeg tok også ordet for å kommentere debatten om det biologiske prinsipp. Jeg støtter statsrådets initiativ til en gjennomgang av det. Det er et av de mest sentrale temaene vi har i barnevernet, og et av de mest alvorlige te-

maene. Det er i debatten mange forenkla forestillinger, der man får inntrykk av at konklusjonene i denne gjennomgangen er tatt på forhånd. Også enkelte av statsrådets uttalelser viser på en måte hvilken vei han ønsker å trekke den pendelen. Jeg har ikke konkludert for min del, men jeg synes det er viktig å gå gjennom temaet. Og så vil jeg bringe på banen noen momenter som viser kompleksiteten i problemstillingen, og nyansere mer enn det debatten har gjort.

For det første: Hva er en god oppvekst? Det kan vi aldri bli ferdig med å diskutere. Generasjonen før oss, ja, to generasjoner før oss, hadde helt andre vurderinger av det. Og én generasjon lenger fram vil man ha nye vurderinger av det. Vi skal ha ydmykhet overfor det spørsmålet. Hva er omsorgssvikt, og hva er en normal og god oppvekst?

For det andre: I de fleste tilfeller er det faktisk ikke en motsetning mellom foreldrenes interesser og barnas interesser. Det må vi aldri glemme når vi snakker om barnevernet. Konstruerer vi en sånn motsetning når det ikke er grunnlag for det, gjør vi barnevernet en bjørnetjeneste.

For det tredje skal vi vise litt ydmykhet for at altfor mange av de barna vi faktisk har gjennomført omsorgsovertakelse for, ikke får et godt tilbud i etterkant – med mange flyttinger. Det må også holdes opp mot hvor terskelen skal være for å flytte.

For det fjerde: Adopsjon framheves som en enkel løsning i mange tilfeller. I Storbritannia, som det ofte vises til, har 20 av 100 adopsjoner av barn i alderen 5–12 år medført at barnet måtte flyttes ut igjen etter at det var adoptert, og det er i seg selv veldig alvorlig. Så det er heller ikke så enkelt.

I tillegg mangler vi en del kunnskap om skadevirkningene av flytting, og selvsagt også om skadevirkningene av oppvekst i hjem med ulike problemer.

Spørsmålet har også en menneskerettsdimensjon som er veldig viktig å ha med seg.

Jeg har ikke svarene på hvilken vei pendelen bør svinge. Jeg støtter at man går igjennom temaet. Men da må vi gå inn i debatten med stor ydmykhet for kompleksiteten, og med åpent sinn i forhold til at det er mange vurderinger som skal gjøres før vi vet hva konklusjonen skal bli.

Gina Knutson Barstad (SV) [18:13:05]: Ut fra dagens debatt er det ikke lett å bli klok på hva Fremskrittspartiet vil med barnevernet. Jeg må si at det er ganske drøye påstander som ble satt fram i representanten Woldseths innlegg mot både regjeringen og SV, mitt parti – anklager om at vi er imot at folk skal vokse opp hos sine egne foreldre, at vi vil at staten skal komme og ta barna, og den type ting. I samme innlegg sier representanten at vi svikter de barna som må vokse opp med voldelige foreldre, og vi svikter de barna som må vokse opp med foreldre med rusproblemer. Og man kan jo da lure på følgende: Hvis man satses på mer tiltak, sånn som vi gjør, er det da å gripe inn og ta barn fra foreldrene sine – eller er det riktig?

Statsråden har satt ned et panel for å diskutere det biologiske prinsipp. Grunnen til det er at det er nødvendig å diskutere om det noen ganger er sånn at man tillegger

biologi for mye vekt i barnevernet, om det noen ganger er sånn at det kommer i veien for barns rettigheter – altså at man vektlegger foreldres rettigheter mer enn barns rettigheter. Jeg støtter meg på forrige talers innlegg, og jeg er glad for at det kommer opp.

Dette er jo en del av den debatten som både representanten Woldseth og representanten Hofstad Helleland har reist i forhold til at regjeringen er mest opptatt av å utrede og ikke å handle. For det første vil jeg si at de tar feil. Denne regjeringen har tatt tak i det som er det største problemet i barnevernet i dag, nemlig at det ikke er nok hender i det kommunale barnevernet. Øremerkingen av stillinger i barnevernet er en direkte innsprøyting til bedre tiltak for barn og til flere hender.

For det andre til det å fnyse av utredninger og sånn: Dette handler om å reise viktige debatter, det handler om å synliggjøre de ungene som er i barnevernet i dag, synliggjøre de problemstillingene som de er oppe i, hver eneste dag.

For første gang på mange år er barnevernet høyt oppe på den politiske dagsordenen. Det rommet synes jeg vi skal bruke til å løfte de problemstillingene som er viktige for dem. Det er ingen motsetning mellom handling og synliggjøring, og debatt – det er faktisk nødvendig å gjøre begge deler.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [18:15:45]: Ut fra innlegget som statsråden holdt i ettermiddag, virker det som om statsråden er litt opprørt over at opposisjonen er utålmodig og ønsker handling og endring i barnevernet. Jeg synes ikke det er så rart at opposisjonen er utålmodig, når de rød-grønne nå har hatt ansvaret for barnevernet i fem år, og man fortsetter å drive med evalueringer og utredninger uten at så veldig mye skjer. Ja, da synes jeg faktisk det er lov å etterspørre handling fra regjeringen.

Jeg merker meg også at regjeringspartiene bruker denne debatten til å prøve så godt de kan å tegne et skremselebildet, at Høyre omtrent vil rasere det statlige barnevernet. Dette er selvsagt fullstendig feil. De kommer til å gjenta det i årene fremover, men usannheter blir ikke mer sanne av at de gjentas. Jeg synes det blir litt smått når en statsråd i en flertallsregjering – de som har mulighet til å få orden i etaten, til å rydde opp i den kritiske situasjonen – kommer til Stortinget og fra denne talerstolen skylder på at opposisjonen ikke fremmer tiltak, ikke fremmer nok forslag, skylder på opposisjonen for at vi ikke har gjort nok. I stedet for å diskutere tiltak i barnevernet må jeg stå her og forsvare meg mot beskyldninger som statsråden kom med tidligere i dag når det gjelder Høyres budsjett – beskyldninger som faktisk er usanne. Det blir helt feil for meg når jeg må svare på sånne påstander i stedet for å være med og føre en konstruktiv debatt. Men det som er saken – jeg skal gjøre det helt klart for de rød-grønne partiene – er: Vi får meldinger om at altfor mye av ressursene til det statlige barnevernet går til administrasjon, til papirarbeid, til byråkrati. Penger går til disse tingene i stedet for til ungene – og de som trenger det mest. Derfor tar vi de signalene alvorlig, og derfor flytter vi penger, fra barnevernsbyråkrati og over til barnevernsarbeid.

Pengene skal brukes på ungene ute i kommunene. De som er nærmest barna, er de som trenger det mest. Derfor bevilger Høyre 400 mill. kr til kommunene, og vi er veldig glad for at også regjeringen nå følger etter i satsingen som Høyre kom med i fjorårets budsjett – og at man endelig har innsett at midlene til 400 stillinger i kommunene var mislykket.

Karin Andersen (SV) [18:19:08]: Flere talere har beskrevet hva vi faktisk gjør i barnevernet; vi styrker nå det kommunale barnevernet som er det barnevernet som skal møte både foreldre og unger som trenger hjelp. Det gjør vi, og det er viktig. Men vi sørger også for at det statlige barnevernet har penger, slik at det kan møte de foreldrene og de barna som trenger hjelp på det nivået, både til statlige fosterhjem og til institusjonsplasser.

Problemet her er ikke at vi angriper Høyre og Fremskrittspartiet, men vi beskriver konsekvensene av de budsjettforslagene de selv legger fram. Og det tåler de ikke å høre. De beskriver situasjonen for ungene som kritisk – og så kutter man på det vi vet handler om saksbehandling, om oppfølging i statlige fosterhjem, om statlige forsterkede fosterhjem og om institusjonsplasser. Det er ikke bare byråkrater som sitter i Bufetat.

Jeg skal innrømme at jeg var kritisk til den reformen som kom, og jeg skal ikke nødvendigvis forsvare reformen framover. Men når vi skal endre dette, må vi gjøre det seriøst – gå igjennom det på en ordentlig måte. Jeg vil legge mye mer vekt på hva det panelet sier og kommer fram til – et panel som er sammensatt av personer som kan noe om barnevernet, som har vært i barnevernet sjøl som unger – enn tilfeldige stortingsrepresentanter som har vært på besøk på et eller annet kontor. Det har jeg vært også, og jeg har fått mange forskjellige historier. Jeg har i hvert fall merket meg at barnevernslederne er fornøyd med den retningen det nå tar, og det vi har gjort – selv om kanskje enkelte ikke er det.

Jeg opplever også at en del av debatten rundt private organisasjoner har en rar slagside her. Jeg vil bare minne om at den største aktøren på det private markedet nå er Aleris, eid av milliardæren Wallenberg. Det er mulig Fremskrittspartiet og Høyre synes det er veldig fint å bevilge penger til dem. Vi har jo sett i de alternative budsjettene at de mener dette er en viktig oppgave å bruke penger på. Men det synes altså SV ikke nødvendigvis er en klok måte å bruke penger på. Vi ønsker samarbeid med nonprofit frivillig sektor, og vi kan også samarbeide med private ut fra at det er kvalitet – men da skal det være kvalitet. Jeg må da be om at man slutter å snakke om de statlige institusjonene som om de nødvendigvis ikke har kvalitet. Jo, de har kvalitet, og de fortjener også respekt. Det er viktig at vi bygger opp disse institusjonene slik at det er nok plasser til dem som trenger det, at de plassene har kvalitet, og at man legger vekt på de individuelle behovene som det enkelte barn har.

Kjersti Toppe (Sp) [18:22:20]: Barnevernet skal sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg i

rett tid. Slik skal barnevernet bidra til at barn og unge får trygge oppvekstvilkår.

Jeg er helt enig med statsråden i at denne formålsparagrafen til lov om barnevern ikke er til å misforstå. Statsråden redegjør også for at mye er gjort for å løfte barnevernet. Det er stadig flere meldinger, og antallet som har fått hjelp, har hatt en økning på 46 pst. fra 2000 til 2010. Vår utfordring er at barnevernet ressursmessig og kompetansemessig må være i stand til å møte denne veksten.

Jeg er også helt enig med statsråden i at det viktigste arbeidet for og med barn og unge i dag gjøres av kommunene. Kommunale tilbud som skole, barnehage, helsestasjon, fastlege og skolehelsetjeneste er instanser som når alle barn og unge, og gir oss et unikt utgangspunkt for å forebygge bedre og yte tidlig innsats. Jeg tror at litt av utfordringen i barnevernet i dag er å klare å integrere det kommunale barnevernet med de andre offentlige tilbudene i kommunen som er rettet mot barn og unge.

Statsråd Lysbakken er i sin redegjørelse inne på to grupper barn som må få bedre oppfølging i institusjon. Den ene er barn som sliter med psykiske problemer. Den andre er barn som har et definert rusproblem. Jeg er glad for at statsråden nevner disse gruppene. Jeg synes de tiltakene som statsråden viser til er satt i gang, er betryggende. For det er et faktum at det er for mye rus og tung rus blant unge under barnevernets omsorg. Det blir rapportert om at barn og unge blir introdusert for rus og rusmisbruk når de kommer under barnevernets omsorg. Her kommer også debatten om tvang inn og eventuelt økt bruk av tvang. Jeg er veldig glad for at det nå er blitt foretatt en gjennomgang av forskriften om rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjon.

Det jeg savner i debatten, er et større fokus på årsakene til at foreldre ikke makter sine omsorgsoppgaver og ikke klarer å skape et hjem som er beskyttende og trygt å vokse opp i. Vi snakker gjerne om barnas rusproblem og barnas psykiske lidelser, men det virkelige problemet generelt sett i barnevernet er jo de voksnes rusmisbruk. Det er nok ikke i få av tilfellene der det er snakk om omsorgsoverdragelse eller andre tiltak, der årsaken kan tilskrives foreldrenes rusmisbruk. Dette gjelder både alkoholmisbruk og misbruk av narkotiske stoffer. Mange lider under foreldrenes rusmisbruk og er sine egne foreldres pårørende. Alkoholbruk er jo et stort samfunnsproblem i Norge generelt, men jeg vil minne om at her er det en betydelig faktor også inn mot utfordringene som vi i dag har i barnevernstjenesten.

Statsråd Audun Lysbakken [18:25:34]: Høyre og Fremskrittspartiet er jo rause med kritikken. Da forbauser det meg litt at de tar det så tungt å få noe kritikk tilbake, som de åpenbart gjør.

Jeg synes dette har vært en viktig debatt, fordi den viser hvor lettvindt Høyre og Fremskrittspartiets kritikk av regjeringen er. De kritiserer oss for ikke å handle, når vi handler på nettopp de områdene som de for få måneder siden oppfordret oss til å handle. De kritiserer oss for å utrede, når vi utreder spørsmål der de selv ikke har konkrete forslag til hvordan vi skal løse problemene. Og de kutter

dypt i barnevernet uten å kunne forklare hva det er barnevernet ikke skal gjøre når de mister mange hundre millioner kroner. Det er sant at vi har en byråkratiutfordring i Bufetat. Den har vi sannsynligvis hatt som følge av feil som ble gjort den gangen Høyre satt i regjering og skapte dagens etat. Men det er eventyr å tro at du kan kutte 400 mill. kr, tilsvarende mange hundre stillinger, uten at det rammer barna og skaper et dårligere barnevern.

Det som jeg synes denne debatten mangler, er et offensivt svar fra høyresiden på den utfordringen som vi har gitt, og som jeg ønsket å invitere Stortinget med på, nemlig konkrete forslag og diskusjoner om utviklingen av framtidens barnevern. Jeg har egentlig bare hørt ett veldig konkret forslag fra Høyre og Fremskrittspartiet, og det er at vi må få flere kommersielle institusjoner.

Da vil jeg gjerne fange opp tråden fra Linda C. Hofstad Hellelands innlegg tidligere i dag, for hun inviterte egentlig til en debatt om de faglige rådene i barnevernet knyttet til om vi i større grad skal velge fosterhjem enn institusjoner. Det har nå vært politikken en stund, fordi det innenfor den barnevernsfaglige debatten har vært en overveldende dreining i den retningen. Vi som er her, er jo alle politikere. Vi er lekfolk. Vi er ikke – i hvert fall ikke jeg – barnevernsfaglig utdannet eller eksperter på det. Derfor må vi jo til en viss grad forholde oss til de faglige råd vi får. Men selvfølgelig er det også politiske avveininger rundt hva slags grep vi skal ta i barnevernet. Derfor synes jeg for så vidt det er positivt at det er en vilje til å engasjere seg i de spørsmålene. Men jeg bekymrer meg jo litt for at høyresiden kan komme til å skyve et argument om at fosterhjem kanskje ikke er så bra for barna likevel, foran seg i en kamp for flest mulig private institusjoner. Det er ting som tyder på at vi har brukt institusjoner for mye i Norge. For eksempel er det brukt institusjoner mye mer på Vestlandet enn i andre deler av landet, uten at noe tyder på at vi har et bedre barnevern eller er i stand til å hjelpe flere barn i den delen av landet – selv om det for øvrig er en strålende landsdel.

Så jeg mener vi trenger en debatt om hvorvidt vi skal tillate en kommersialisering. Høyresiden snakker hele tiden om privat versus offentlig, mens det egentlig handler om, er hvorvidt vi skal slippe til en rekke kommersielle aktører, noe som ikke minst vil ramme de ideelle aktørene.

Kari Henriksen (A) [18:29:02]: Jeg skal da bruke valgfriheten, som Høyre er så opptatt av, til å fortelle noe om hva jeg synes bør være med i barnevernet, og ikke bry meg med Høyres angrep på vår politikk.

Hva skal vi gjøre med det bildet som er skapt av disse barna i den offentlige debatten, som enten offer eller skurk? Statsråd Lysbakken var inne på det i sitt innlegg da han viste til Forandringsfabrikken og Landsforeningen for barnevernsbarn. Begge disse er opptatt av at barna er eksperter på egne liv. Forandringsfabrikken snakker til og med om «barnevernsproffene», og Landsforeningen for barnevernsbarn er tydelige på at de må bli lyttet til, deres erfaringer må brukes. Og det er viktig at vi i vår organisering av barnevernet legger vekt på at barna får en egen stem-

me – en tydelig stemme når det gjelder hvordan tjenesten skal organiseres, og en tydelig stemme når det gjelder innholdet i barnevernstjenesten.

Samtale og dialog – og også tvang i noen tilfeller – må benyttes med klokskap og kløkt, og barna er de beste til å gi oss råd om hvordan dette kan skje, og hvordan det bør utvikles.

Vi har begynt å få gode metoder for dialog- og samtaleformer som fremmer vekst, ansvar og endringsønsker hos både barn og ansatte. Familieråd og stormøter er to eksempler. Der kan de faglige, teoriprofesjonelle stemmene bli nyttige innspill i barnas egne drømmer og håp om et godt liv.

Også når det gjelder biologisk prinsipp, tvang, grensetting osv., må barnas erfaringer bli en del av beslutningsgrunnlaget og -innholdet.

Til slutt skal jeg nevne en gruppe barn som jeg håper statsråden vil holde et ekstra øye med, og som krever tett oppfølging. Det er barn som har foreldre som sitter i fengsel. De blir ofte glemt. Men det er en gruppe vi vet har store utfordringer når det gjelder det å leve hverdagen sin ute blant andre. Det er også de familiene som er rammet sterkest av fattigdom og utstøting i vårt samfunn. Så det er en henstilling til statsråden om ikke å glemme de barna.

Solveig Horne (FrP) [18:31:46]: Dette har vært en merkelig debatt. Det har vært veldig mange gode innlegg som virkelig har fokusert på den situasjonen som barnevernet er i i dag, og hvordan veldig mange barn og voksne der ute kjenner den situasjonen de er i hver dag, på kroppen.

På fredag hørte vi statsrådens redegjørelse. Jeg satt og lyttet, og jeg fant ut at jeg var enig i nesten 99 pst. at det han sa. Jeg starter faktisk mitt innlegg i dag med å gi statsråden ros for å reise denne debatten her i dag. Jeg er sikker på at han virkelig bryr seg om at barnevernet i Norge skal fungere.

Vi har blitt bedt om å ha en debatt i dag om den redegjørelsen som kom. Og så blir det en diskusjon og en debatt her om hvem som gir mest penger, og hvem som vil kutte, i stedet for at vi diskuterer løsninger.

Det som denne debatten dreier seg om, må jo være at vi skal ha et barnevern som fungerer. Og det er ikke ukjent for denne sal at Fremskrittspartiet mener at det biologiske prinsippet er veldig sterkt, og slik har det vært helt fra Anders Lange styrte. Fremskrittspartiet mener at den rimeligste måten å drive barnevernet på, er å ha tidlig hjelp i hjemmet, for da kan vi klare å unngå at barna blir tatt ut av familiene sine. Så vet vi også at man av og til er nødt til å gripe inn, og at staten må ta over ansvaret. Men det er akkurat da problemene kommer, for vi ser at når staten overtar ansvaret, fungerer det ikke. Vi ser at flere og flere barn skifter fosterhjem fordi det ikke fungerer. Flere og flere får ikke det tilsynet de har krav på. Blant annet ser vi at vi er nødt til å ha en debatt og en diskusjon om hvordan vi skal gripe dette an videre.

Denne debatten har også dreid seg om budsjettet, også Fremskrittspartiets budsjett. Det statlige barnevernet har et budsjett neste år på 5 mrd. kr. I det budsjettet kutter ikke

Fremskrittspartiet, men vi flytter 500 mill. kr. Vi flytter 200 mill. kr over til kommunene og førstelinjetjenesten, og vi tar 300 mill. kr og bruker dem til kjøp av private tjenester. Kommunene kan også benytte seg av disse.

Så etterlyser statsråden tiltak – ja vel. Fremskrittspartiet har foreslått tidligere hjelp, det å ha et mangfold, både statlige og kommunale fosterhjem. Vi kan ha institusjoner, både private og offentlige. Men vi må også ha øremerking. Vi har etterlyst øremerking lenge. Nå har den endelig kommet, og det er vel og bra. Men jeg er redd for at det som kommer fra regjeringen, ikke er nok. Derfor håper og tror vi at det kommer mer. Fordi om det blir satt ned masse utvalg – og det ser også Fremskrittspartiet fram til – må vi likevel ha noen strakstiltak. Det må vi få på plass, slik at de ungene som er der ute i dag, ikke lider, og slik at vi ikke hører i nyhetene i morgen eller på fredag om barn som får problemer når ansvaret for dem blir overtatt av staten.

Olemic Thommessen (H) [18:35:08]: Statsråden etterlyser en konstruktiv debatt. Som man roper i skogen får man svar. Nå har vi altså ikke akkurat blitt nedleset av invitasjoner til å debattere konkrete saker, og når vi nå endelig kommer til denne korsveien, vil jeg heller ikke si at regjeringen fremstår med veldig stor fantasi. Det er vel snarere idétørke og «business as usual» som er overskriften.

Vi vil gjerne ha en debatt i tiden som kommer. Vi vil gjerne ha en debatt om hvorvidt barnevernet er riktig innrettet i forhold til balansepunktet mellom statlig og kommunal virksomhet. Vi har ikke noen prestisje på at barnevernet må være organisert akkurat sånn som det er i dag. Snarere mener vi at de fem, eller kanskje seks–syv årene som nå har gått, forteller oss at her bør det ganske kraftige tak til.

Vårt forslag, som har vært fremmet i denne salen ved noen anledninger, er at man burde kjøre noen kommunale piloter, at man burde skaffe seg erfaring med hvordan det kommunale barnevernet kan styrkes, at man burde sette i gang prosjekter knyttet til de grupperingene av småkommuner som vi vet jobber med barnevernet for egen maskin i dag. Regjeringen har så vidt jeg har kunnet se, ikke akkurat kommet opp med særlig mange initiativ i den sammenhengen.

Så spørsmålet om offentlig og privat: Til det kjedsommelige hører vi at vi diskuterer det på overflaten. Min utfordring til statsråden er: All right, vi tar inn over oss at en gjerne vil bli kvitt den private delen av barnevernet. Kanskje det da hadde vært interessant med en problematisering rundt spørsmålet om hvordan vi skal bevare kompetansen – for det er altså en rasering av kompetanse når de små aktørene forsvinner. Vi snakker ikke om Aleris. Aleris er en konsekvens av regjeringens politikk, fordi det bare er Aleris som blir igjen. Alle de små forsvinner, for de klarer ikke konkurransen. Hvordan ivaretar man det faglige mangfoldet for å styrke et barnevern som åpenbart har behov for å være mer dynamisk, og som har behov for å kunne tilpasse seg enkelttilfellene på en bedre måte enn det vi har sett så langt?

Barnevernet handler om skreddersøm. Da må man også

kunne få tilbudene ut. Laila Gustavsen fra Arbeiderpartiet hadde et utmerket innlegg, synes jeg, hvor hun påpekte behovet for nettopp å komme ut med kunnskap, og hvor hun påpekte behovet for skreddersøm. Hvor har regjeringen noen gang problematisert dette, i forhold til hvordan dagens barnevern faktisk evner å ta denne viktigste oppgaven? Høyre har foreslått en tilbudsportal. Vi har kommet med konkrete forslag til hvordan vi tenker oss at dette kan innrettes. Vi blir systematisk nedstemt av posisjonen, uten at det bringes særlig inn i debatten. Debatten kan komme, men da fordrer det altså at man kommer med innspill som gjør debatten relevant og debatten mulig.

Håkon Haugli (A) [18:38:27]: Det var representanten Håbrekke som fikk meg til å tegne meg på nytt. Jeg registrerer at representanten oppfordrer til ydmykhet, men selv uttaler seg veldig skråsikkert om et innlegg han umulig kan ha lyttet særlig godt til. Jeg tar oppfordringen om å reise til Åfjord kommune på studietur, men jeg har ikke uttalt meg om kvaliteten på barnevernet i Åfjord eller i noen annen enkeltkommune. I mitt innlegg pekte jeg på utfordringen i barnevernet i de små kommunene. Når det gjelder Åfjord, er faktum at de med sine 1 200 innbyggere ikke har hatt en eneste omsorgsovertakelse på elleve år. Det kan ha flere forklaringer, men kommunen har selv kommet til den konklusjonen at de må styrke barnevernet. Det kan representanten Håbrekke lese om i Adresseavisen hvis han vil.

Siden oktober i fjor har kommunalkomiteen møtt et sted mellom 60 og 80 ordførere, og de fleste av disse er ordførere i små kommuner. De gir uttrykk for bekymring. Om ikke Håbrekke vil ta mitt ord for det, bør han i det minste lytte til tidligere etatsleder Unni Korshavn i Rissa kommune. Hun kjenner sin kommune, og når hun sier at rettssikkerheten for barn er dårligere i små kommuner, bør vi lytte.

«Barn kan ikke velge hvilken kommune de skal utsettes for omsorgssvikt i, men det er verst å bli mishandlet i en liten kommune.»

Ordene er ikke mine. De er hentet fra en tankevekkende kommentar av Kjetil B. Alstadheim i Dagens Næringsliv i mars. Han har et poeng.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [18:40:15]: Det var innlegget til representanten Thomas Breen som fikk meg til å ta ordet. Det var for øvrig et meget godt innlegg, der han bl.a. viser til at det ikke bare er barnevernet alene som kan løse alle problemer. Han peker på at det er flere som må være seg sitt ansvar bevisst. Han peker bl.a. på «nabokjerringa», og egentlig peker han vel på både deg og meg, at vi alle har et ansvar.

Han peker på dette som har med vold i nære relasjoner å gjøre, et viktig tema som jeg også vet at statsråden er opptatt av. Et av de tiltakene som man skal prøve å møte denne problematikken med, er det arbeidet som Alternativ til Vold driver med. Jeg har lyst til å gjøre statsråden oppmerksom på en bekymringsmelding fra Telemark. På grunn av kapasitetsproblemer i Alternativ til Vold har man altså i den siste tiden vært nødt til å avvise over 100 saker,

dvs. når de måtte avvise sak nr. 100, så sluttet de å telle. Og dette er altså et tiltak som bl.a. barnevernet henviser til. Fortvilelsen er ganske stor når så mange barn – eller kvinner, for den saks skyld – som er utsatt for vold, blir avvist fordi det ikke er kapasitet til å ta imot dem.

Jeg vet at Alternativ til Vold er et av regjeringens fyrtårn når det gjelder bekjempelse av vold i nære relasjoner. Det pekes på i regjeringens budsjett at dette er tiltak som også skal utvides; det skal åpnes flere kontorer. Jeg synes det er kjempebra, og det støtter jeg, men det må være på en sånn måte at vi har en kapasitet som gjør at vi kan møte det behovet som er der ute. For det er helt klart at når det gjelder vold i nære relasjoner, det at man setter det på dagsordenen, gjør at man rett og slett får flere saker. Det er bra at det blir henvist, men det må altså henvises til et tiltak som er oppe og går, og som fungerer. Jeg tok ordet fordi jeg ville gjøre statsråden oppmerksom på det, og jeg håper at han kan ta med seg denne opplysningen og se på tiltak, eller i hvert fall vurdere hvordan man kan rette opp den skjevheten som finnes.

Helt til slutt et lite hjertesukk: Jeg registrerer at det i denne debatten er ganske stor tilfredshet i regjeringspartiene med tanke på hva man har klart å få til så langt. Jeg savner en litt større ydmykhet i forhold til de store, uløste oppgavene innenfor det kommunale barnevernet, innenfor fosterhjem, innenfor ettervern. For det er helt klart at vi fortsatt har en jobb å gjøre, og i denne debatten etterlyser jeg en litt større ydmykhet, også blant regjeringspartiene.

Per Sandberg (FrP) [18:43:23]: En representant – eller flere, faktisk – har vært inne på spørsmålet om hvorvidt dette er en debatt til å bli klok av. Jeg satt i familiekomiteen på Stortinget fra 1997 til 2001, og jeg hører akkurat det samme bli sagt i dag som det ble sagt i 1997. Og da tror jeg at man ikke bare skal være ydmyk, men man bør kanskje gå inn i sin egen ideologi og se på hva som er feil.

Da må man stille seg spørsmålet: Har barnevernet som institusjon overlevd seg selv – i forhold til de utfordringene som vi står overfor? Har det blitt bedre de siste 15 årene? Er praten om ressurser og penger den eneste løsningen? Trenger vi å evaluere? Trenger vi flere handlingsplaner? Hvilke nye alternativer finnes det for disse barna? Har det en sammenheng med moderne familiestruktur? Det er det vi bør gå inn og se på.

Når vi har en situasjon der nærmere 30 pst. av barn under 25 år – for å si det slik – er i berøring med psykiatrien, så er det et grunnleggende problem. Kanskje er det et problem i barnehagene, kanskje er det et større problem i skolen, osv. Det finnes mange alternativer rundt oss. I 1997–1998 fremmet Fremskrittspartiet en rekke forslag knyttet til det som gikk på surrogatoppfølging, noe denne regjeringen i hvert fall ikke er interessert i, fordi det handler om det private igjen, som kanskje har alternativer som greier å få disse barna på rett kjøp. Denne regjeringen har ingenting å skryte av – 2 000 barn under kriminell lavalder satt på glattcelle i 2009. Det er et alvorlig problem, men man gir uttrykk for at man har løsningen på alle områdene.

Et svar til representanten Karin Andersen: Jeg har hatt møter med utrolig mange barnevernsbarn, særlig i perioden fra 1997 til 2001, men også nå som leder av justiskomiteen. Mange av disse kriminelle barn og unge kommer fra barnevernet. Da må vi gå inn og se på barnevernet og hvordan man jobber der. Hvorfor er det slik at man går inn i barnevernet som liten eller mellomstor og kommer ut som kriminell? Er det kanskje slik at noen her – skjønner jeg – kimses av den biologiske knytningen som finnes? Den skal man ikke leke med, for det er akkurat det disse barna peker på.

Jeg skal ikke legge opp til noen større ideologisk debatt, men når jeg lytter til representanten Andersen, hører jeg en avsky for private og for profitt, og det har faktisk større vekt og større interesse for denne regjeringen enn riktig omsorg og riktig tilbud for barn.

Thomas Breen (A) [18:46:37]: Jeg tenkte jeg skulle si det jeg egentlig hadde tenkt å si i det første innlegget.

Til representanten Bekkevold vil jeg si at jeg på ingen måte er tilfreds med tingenes tilstand, men vi er på rett kurs. Det må det være mulig å uttrykke også fra denne talerstolen med tanke på at vi er på sporet av noe, og da tenkte jeg at jeg skulle sette fokus på et par ting som jeg mener er særdeles sentralt når det gjelder å hjelpe disse ungene videre.

Det er ikke slik som representanten Thommessen var inne på, at ingenting skjer. Nei, i januar i fjor gikk det ut et brev til alle landets ordførere hvor man ba om at man satte i gang et arbeid lokalt for å få på plass en handlingsplan for den situasjonen mange av disse ungene står i. Med det brevet fulgte det også med en mal fra NKVTS – Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, tror jeg det heter – om hvordan man kan utforme den planen. Det viser noe av kompleksiteten på dette feltet. Det handler ikke bare om penger, det handler ikke bare om ideologisk debatt, det handler ikke bare om hvordan barnevernet skal se ut i fremtiden. Det handler i større grad om hvordan man totalt sett skal kunne utnytte fellesskapets ressurser til beste for disse ungene.

Da er det ett element som jeg mener alle sammen i hvert fall kan være enige om, uten å berøre verken ideologi eller pengebruk, og det er at vi som politikere snakker med våre lokalpolitikere som er skoleeiere f.eks., slik at de er seg meldeplikten bevisst. Det er slik i dag at man er langt mer opptatt av taushetsplikten enn man er av meldeplikten. Det er et stort problem for alle disse ungene som ikke blir sett. Jeg skulle ønske vi fikk flere straffesaker for brudd på meldeplikten, og at det satte en standard, slik at man rett og slett fikk en omvendt frykt, en frykt for ikke å overholde meldeplikten framfor en frykt for å bryte taushetsplikten. Det er den typen bindinger vi må klare å dra opp sammen, skal vi komme noen skritt videre. Ellers kan vi diskutere til vi havner helt ute på vidåtta om ideologi og pengebruk. Nyansene på det er relativt små uansett.

For 80 pst. av de ungene som aldri blir sett, har vi alle et ansvar. Da kan vi gjøre mye uten at det handler om verken penger eller ideologi. Det handler om et ærlig engasjement ute, som gjennom våre partiorganer kan dyttes nedover i

systemene, slik at man får like mange lokalt tillitsvalgte som er opptatt av dette som av eldreomsorgen. Når jeg reiser rundt og møter lokalpolitikere, som kommunalkomiteen gjør, er man fort inne på eldreomsorgen – barnevernet må noen andre ordne opp i. Det må vi slutte med, for det er nøyaktig like mange unger som trenger storsamfunnet, som det er eldre som trenger storsamfunnet. Slik er det bare.

Presidenten: Øyvind Håbrekke har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Øyvind Håbrekke (KrF) [18:49:45]: Det første representanten Haugli vil finne ut når han reiser på studietur til Åfjord, er at kommunen har 3 223 innbyggere og ikke 1 200, som han sa.

Jeg var veldig nøye med ikke å konkludere på hva som er tilstanden i barnevernet, og så får folk selv lese referatet og vurdere hvorvidt Håkon Haugli gikk lenger i det i sitt første innlegg.

På slutten av debatten er det langt viktigere å se på de store linjene, hva dette betyr for barnevernet framover. Jeg har for så vidt forståelse for at regjeringen har falt for fristelsen til å gå løs på Høyre og Fremskrittspartiet, for de går radikalt til verks i sine alternative budsjett og maler med bred pensel. Ja vel, men det bekymrer meg likevel at man viser så lite ydmykhet i forhold til de store utfordringene som står igjen, til tross for at man har lagt friske penger i statsbudsjettet – kø i fosterhjem, store utfordringer i det kommunale barnevernet, ettervernet, tilsynsførere, osv. Kristelig Folkeparti kommer ikke til å gi seg før vi har fått på plass en opptrappingsplan for full barnevernsdekning. Det er min siste hilsen i debatten, og den planen må faktisk komme raskt, lenge før høsten 2012.

Christina Nilsson Ramsøy (Sp) [18:51:03]: Det er viktig at vi bruker tid og får en skikkelig evaluering på bordet, men samtidig må vi ikke glemme at det er en rekke ting vi kan gjøre mens vi venter på denne evalueringen, ting som er uavhengig av struktur. Statsråden har jo sagt at man er villig til å se på endringer, som f.eks. Forandringsfabrikken har løftet fram.

I tillegg bør vi også følge opp de lovendringene som er gjort de senere årene, og se om det fører til de konkrete endringene som man faktisk ønsker seg, om rettsapparatet er flink nok til følge opp, og om ungene får den tilpasningen som trengs for at de skal føle seg godt ivaretatt. Det synes jeg er en fin kobling, at man på den ene siden bruker tid på struktur, samtidig som jeg oppfatter at statsråden også gjør konkrete tiltak og gjør en del konkrete ting nå.

Så må jeg innom struktur. Hvis man skal si noe om kvalitet i barnevernet i mindre kommuner, eller si noe om situasjonen for barn som trenger barnevernet i mindre kommuner, kan man ikke dra fram noen konkrete eksempler og gjøre det til et generelt bilde. Da finnes det nok av eksempler, også i større kommuner. Utfordringene i mange mindre kommuner er jo nettopp den nærheten, den gjennomslutningen, den synligheten som er der. Men det er jo

også disse kommunenes store styrke. Det kjenner jeg spesielt til i mitt eget hjemfylke. Vi må si noe om våre forventninger til kommunene, og så må det være opp til kommunene selv å se hvordan de skal organisere seg. Da gjør man noe med de utfordringene som bl.a. Haugli peker på.

Så til debatten om private versus offentlige institusjoner. Jeg oppfatter at det er en bred enighet om at det er barnets beste som skal være avgjørende. Da er det logisk at man skal ha et mangfold av institusjoner. Men det er et skille mellom de mindre, private aktørene og de store kommersielle, som jeg oppfatter at også flere representanter fra SV har vært inne på. Det er mulig at representanten Thommessen har rett i sin analyse at de store blir større, og at det er de store institusjonene som klarer seg. Jeg mener at man bør se på dagens anbudspolitik og se om den er hensiktsmessig i forhold til de målene vi har. Jeg oppfatter i denne debatten at det er vi fra regjeringspartiene ganske bredt samlet om. Jeg opplever heller ikke en stor allergi, som enkelte velger å kalle det, mot private aktører fra mine regjeringspartnere.

Så må jeg si at debatten har vært god på mange vis. Man har forskjellige inngangspunkt, men for min del synes jeg at opposisjonen nå har kommet med konkrete forslag og står på sitt syn, så det er nok en fin blanding av kritikk, som opposisjonen kanskje alltid vil komme med, og også en del innspill som jeg mener at regjeringen i stor grad har prøvd å følge opp, og som vi nå her leverer.

Gunn Karin Gjøl (A) [18:54:09]: Jeg vil uttrykke at jeg er veldig glad for at statsråden initierte denne redegjørelsen om barnevern, for det har bidratt til at vi har fått en veldig god debatt her i dag om hvordan vi skal ta vare på de ungene som har det vanskeligst i samfunnet vårt.

Jeg må også få lov til å avlegge de representantene som nå har snakket så varmt om Åfjord kommune, en visitt, for også jeg ønsker at min partifelle Håkon Haugli skal bli med til Åfjord og besøke vår felles partifelle Vibeke Stjern, som er ordfører i Åfjord, og som har tatt initiativ til et barnevernssamarbeid på Fosen, som inkluderer bl.a. kommunen Rissa, som også er blitt nevnt i denne sammenhengen. I det opplegget som regjeringen nå har for barnevernssatsingen, vil vi virkelig stimulere kommunene til et samarbeid på tvers av kommunegrensene for å få til et godt barnevern. Så jeg tipper at disse kommunene vil komme godt ut av den satsingen som vi nå gjør.

Litt av grunnen til at jeg ba om ordet, var at representanten Thommessen beskylder regjeringen for å ha både idétørke og dårlig fantasi når det gjelder satsingen på barnevern. Jeg må virkelig si at når vi gjør tidenes største satsing på barnevern og går systematisk til verks både for å sikre fosterhjems plasser og på andre områder, synes jeg det er ganske utrolig at man klarer å beskrive det som mangel på fantasi. Men jeg må jo si at jeg synes ikke akkurat at Høyre er fantasifull når svaret alltid er privatisering, for dersom man ser på hva de nå uttrykker om private barnevernsinstitusjoner, har de jo nå ropt ulv i flere runder det siste året om at det er så skummelt og farlig at vi kutter bitte, bitte lite grann i private barnevernsinstitusjoner.

Vi har også kuttet litt i de offentlige barnevernsinstitu-

sjonene, fordi vi faktisk mener at fosterhjem er et bedre alternativ. Men når man foretar et lite kutt, som man har gjort, på ca. 2 pst. i de private barnevernsinstitusjonene, er det ganske u dramatisk, det man har gjort der. Når man da bruker ordet kompetanseflukt, må jeg virkelig si at er det noe som vil bidra til kompetanseflukt, er det de grepene som Høyre og Fremskrittspartiet nå gjør når man kutter dramatisk i det statlige barnevernet. Når man kutter, som Høyre, 400 mill. kr, vil det i verste fall bety kutt på 670 stillinger. Er ikke dette en rasering av kompetansen?

Hvis man skal si at det er noen som ikke har ideer om hvordan vi skal skape et godt barnevern, og som bare er fanatiske når det gjelder å satse på private alternativer, er det virkelig Høyre og Fremskrittspartiet, som ikke klarer å se at vi må ha et barnevern som baserer seg på å ha både statlige, ideelle og private institusjoner.

Olemic Thommessen (H) [18:57:29]: Det svirrer mange tall i luften her. Jeg vil ikke bruke mine tilkjente tre minutter til å redegjøre nærmere for dem, men bare si at dette er et signal om et ønske i alle fall om en debatt og også om et ønske om et systemskifte.

Ettersom statsråden nå står på talerlisten rett etter meg, har jeg lyst til å utfordre statsråden på spørsmålet om forholdet mellom kommune og stat. Ja, vi la barnevernet på et statlig nivå fordi vi trodde de små kommunene ikke ville makte oppgaven. Det tror jeg egentlig er bunnstreken for hvorfor vi la det slik. Det var stor tvil. Det var stor debatt. Jeg synes det er all grunn til å se på de erfaringene vi har gjort, når det gjelder om det var noe lurt grep. Det er slett ikke sikkert det var noe lurt grep. Vi mener at det nok ikke var det. I alle fall synes vi det er tegningen.

Vi tror at kommunene vil ligge nærmere brukerne. De har en historie for barna. De vil kunne gi barna et riktigere tilbud. Vi tror det vil bli mindre byråkrati i kommunesammenheng enn det vi nå har sett at har utviklet seg i staten. Dermed blir det også en bedre ressursutnyttelse, noe som vi alle bør være interessert i å få til.

Så er da spørsmålet: Hva med de små kommunene? Hva med det argumentet vi brukte den gangen vi la det til staten? Der har vi sett at de små kommunene, uten særlig stimulans fra staten, som vi kanskje synes de burde hatt, faktisk organiserer seg i grupper. Vi ser det i Sogn og Fjordane. Vi ser det i Møre og Romsdal. Så vidt jeg husker, har Møre og Romsdal organisert seg sammen med Molde kommune, som har et stort og kompetent byråkrati til å ta vare på det. Kunne man kanskje nærme seg dette fra en slik vinkling? Kunne man tenke seg at man hadde et system der små kommuner rett og slett ikke hadde denne oppgaven – at man hadde forskjellige oppgaver som store og små kommuner når det gjelder dette vi nå snakker om.

Denne type diskusjoner skulle jeg ønske vi kom frem til og kunne møtes i og løfte det fra om vi flytter så og så mange penger herfra til dit. Høyres forslag til budsjett avspeiler ønsket om denne diskusjonen.

Så til spørsmålet som Breen og Bekkevold har vært inne på, om vold og omkringingsting. Da har jeg lyst til å peke på kulturpolitikken, og jeg har lyst til å reise spørsmålet som jeg har reist for statsråd Huitfeldt, om at

man kanskje burde hatt en mer målrettet fattigdomsteking rundt virkemidler i kulturpolitikken, der man kan bidra til at barn som faller utenfor, også kan få deltakelse. Da snakker vi om målrettede tiltak, og vi utfordrer sånn sett ganske dype tradisjoner i sosialdemokratiet på den måten, men kanskje kunne vi faktisk få resultater.

Statsråd Audun Lysbakken [19:00:47]: Jeg har i min redegjørelse og gjennom denne debatten prøvd å peke på hva vi nå gjør, både med de mest akutte utfordringene i barnevernet, der vi prioriterer flere folk i førstelinjen for å kunne få til tidligere innsats, for å kunne gjøre noe med køene, for å få tilsynsførere og for å kunne stimulere til mer interkommunalt samarbeid, som er et av de kriteriene som vil bli positivt vektlagt i den nye øremerkede ordningen. Jeg har redegjort for hvordan vi nå, gjennom flere ressurser, prøver å gjøre noe med køene i fylkesnemndene. Jeg har redegjort for hvordan vi forsterker innsatsen for å rekruttere nok fosterhjem, og hvordan vi også i løpet av kort tid vil legge fram nye initiativ, både når det gjelder den gjennomgangen vi nå har hatt av tvangsbruk i barnevernet, og det forslaget som tidligere er varslet, om bruken av politiattester i barnevernet.

Så har jeg også invitert til debatt om de langsiktige utfordringene. Da har jeg lyst til å takke representanten Thommessen for et konstruktivt innlegg, for i motsetning til den voldsomme kritikken jeg har fått fra Høyre for å sette i gang evaluering og utredninger, opplever jeg dette som et positivt svar på den utfordringen. Det er jo nettopp de spørsmålene han nå nevnte, som jeg nå ønsker at vi skal evaluere og utrede. Jeg vil gjenta at jeg og regjeringen går inn i den diskusjonen uten å ha trukket konklusjoner på forhånd. Det betyr at alle alternativer er aktuelle. Det er alvorlig og oppriktig ment, og jeg tror at debatten i det minste har vist at det er noen felles problembeskrivelser som posisjonen og opposisjonen kan møtes om, og der vi nå trenger et konstruktivt klima for å kunne finne fram til de beste løsningene.

Jeg har sagt at vi skal gå inn i diskusjonen om prinsippene i barnevernet, om barnas beste, det biologiske prinsippet, at vi skal legge vekt på arbeidet for å styrke barnets egen innflytelse, at jeg ønsker et barnevern med private ideelle aktører, og at jeg ønsker å unngå en kommersialisering av barnevernet.

Så har noen sagt at regjeringspartiene virker tilfredse. Jeg mener at både min redegjørelse og debatten i dag viser det motsatte. Vi er stolte av det vi gjør, fordi det er det største løftet for barnevernet på veldig lang tid, men vi erkjenner også hvor krevende utfordringene er, og vi er utålmodige etter mer forandring til barnas beste. Det er en ambisjon som er kommet tydelig fram, både fra regjeringspartiene og i enkelte konstruktive innlegg fra deler av opposisjonen. Forandringen i barnevernet skal fortsette, og vi skal fortsette med å sette utsatte barn og unge først.

Så er det noe uklart for meg hvor mange representanter som nå skal på studietur til Åfjord, men jeg vil ønske dem som drar, god tur!

Presidenten: Representanten Karin Andersen har hatt

ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Karin Andersen (SV) [19:03:45]: Jeg vil henlede oppmerksomheten på det innlegget som representanten Breen hadde, og utfordre oss sjøl til å sette barnevernet opp som den viktigste saken når vi skal gå til kommunevalgkamp til høsten – at alle sammen gjør det. Barnevernet og ivaretakelsen av disse familiene og disse barna er et kommunalt ansvar i førstelinjen, derfor styrker vi det, og det bør være kamp mellom oss – en positiv kamp – om hvem som også på lokalt nivå følger dette best opp. Det er dette det handler om. Det handler om bredden i det, som Breen og andre har vært inne på.

Det har vært en debatt her der det høres ut som om regjeringen ikke har tenkt å gjøre noe mer med barnevernet framover. Da kan man jo ikke ha lest den redegjørelsen som er holdt, for der sier vi at på grunnlag av fakta ønsker vi å se på hele systemet. Kuttene som opposisjonen har gjort i Bufetat, minner om de kuttene Fremskrittspartiet gjorde i Nav da de var på sitt verste – det var like useriøst.

Per Sandberg (FrP) [19:05:10]: Først: Jeg blir ikke med til Åfjord. Så er det avklart.

Hvis det går an å be representantene om å tenke over hvordan man prater – også representanten Karin Andersen: Man skal sette barnevernet i fokus, institusjonene skal settes i fokus, kollektivet skal settes i fokus. Enn om vi kunne bryte det ned og snakke om barnet, enkeltindividet. Jeg vet at det er utrolig vanskelig for SV å snakke om enkeltindividets rettigheter, og man ønsker heller å snakke om kollektivet. Men hvis man virkelig er opptatt av disse barna, må man ha fokus på barna, hver for seg. Dette er ikke noen gruppe som skal behandles likt.

Regjeringen, det statlige barnevernet, bruker altså 5 mrd. kr. Jeg vet ikke summen i kommunene, men det brukes milliardbeløp der også. Jeg har hørt at et barnevern barn koster ca. 1 mill. kr i året. Ja, jeg tror at det finnes mange mennesker der ute i privat næringsliv, i kulturlivet, i offentlig sektor – ja, private mennesker, som gjennom surrogatansvar kunne ha fått til utrolig mye med 1 mill. kr. Det er akkurat det det er – hvis vi greier å kanalisere disse midlene mot barnet. Hva er det disse barna trenger? De trenger omsorg, ja. Men de trenger utløp for kreativitet og interesser, de trenger oppmerksomhet, de trenger noen som lytter til seg. Det tror jeg det er mange små enkeltinstitusjoner rundt omkring i det ganske land som kan ta seg av, slik man faktisk har gjort i Danmark i 30 år, som ikke har noe barnevern, men som har noe som man har jobbet med i dette storting i 1997, 1998 og 1999. Man har interessegrupper, enkeltindivider som ønsker å ta ansvar, en næringsdrivende som kan ta ansvar for et barnevern barn, slik at barnet får utløp for kreativitet og først og fremst få jobbe med det som barnet er interessert i. Det er den måten man må angripe det på. Det finnes dessverre ikke i institusjon. Det finnes ikke i fosterhjem, men det finnes overalt der som jeg har nevnt nå. Det er akkurat det Fremskrittspartiet gjør: Vi kutter ikke, men vi legger

opp til 300 mill. kr bl.a. som kan brukes til den type tiltak. Det synes jeg statsråden skal ta med seg ved de lengre vurderingene om hva vi skal gjøre for barna, ikke for barnevernet.

Presidenten: Representanten Håkon Haugli har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Håkon Haugli (A) [19:08:21]: Jeg registrerer at en generell bekymringsmelding for småkommunene er fremstilt som et angrep på en enkelt kommune.

Til det generelle: Dette handler ikke om enkeltteksempler. En rapport fra Statistisk sentralbyrå viser at sannsynligheten for at barnevern barn fullfører videregående skole innen de er 23 år, øker med antall innbyggere i kommunen. Det er alvorlig.

Siden det nå går mot slutten av en lang debatt, kan vi være enige om at det er flott at kommunene nå satser på barnevern, og at det alltid er nyttig med studietur. Jeg gleder meg til å besøke Åfjord sammen med representantene Gjøl og Håbrekke, statsråden og alle andre som måtte være med.

Presidenten: Linda C. Hofstad Helleland har også hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [19:09:33]: I vårt arbeid med barna i barnevernet møter vi mange. Jeg har lyst til å holde frem flere av dem vi får gode innspill fra, nemlig Landsforeningen for barnevern barn, Organisasjonen for private barnevernstiltak og Forandringsfabrikken.

Derfor lover jeg – det er ikke så mye jeg kan love på vegne av Høyre – fra talerstolen at vi hver eneste dag skal utfordre de rød-grønne og komme med forslag til forbedringer og nye tiltak og sørge for at barna blir satt høyt på dagsordenen, og at de får oppmerksomhet.

Det har vært en litt spesiell debatt. Skal jeg trekke frem noen, synes jeg representantene fra Kristelig Folkeparti har hatt nyanserte og fine innlegg.

Til slutt vil jeg, fordi dette er siste debatten med statsråden på noen måneder, ønske statsråden hell og lykke i sin pappapermisjon, som er selvvalgt, og jeg håper han vil sitte i sofaen med babyen og følge nøye med på hva vi gjør på barnevernsfeltet.

Presidenten: Det kan sikkert hele Stortinget slutte seg til.

Statsråd Audun Lysbakken [19:10:58]: Jeg vil få lov til å takke representanten Hofstad Helleland for det.

Jeg tok ordet – jeg hadde egentlig avsluttet denne debatten for min del nå – bare for å si én ting til representanten Per Sandberg: Jeg synes det er ganske alvorlig og ganske trist at noen skal sette spørsmålsteget ved mitt partis engasjement for barna. Vi er alle uenige om ulike ideologiske veier til det samme målet. Vi er alle uenige kanskje om grunnleggende prinsipper for barnevernet, men

jeg mistror ingen politiske motstanderes motiver. Jeg tror på Fremskrittspartiets engasjement for barna. Nå har vi to ganger tidligere i dag fått høre fra Fremskrittspartiets side at SV egentlig er for at staten skal oppdra barna, og at SV er mer opptatt av institusjonen enn av barna. Jeg skulle ønske at representanten holdt seg for gode til sånt, og møtte andre politiske syn med en større respekt. Det synes jeg sømmer seg det debattnivået vi bør ha i denne salen, og den respekt vi bør ha for ulike syn i denne salen.

Presidenten: Representanten Per Sandberg har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Per Sandberg (FrP) [19:12:21]: Hvis det er slik at statsråden oppfattet meg dit hen at jeg kritiserte eller mistrode statsrådets engasjement for barn, tror jeg statsråden begynner å bli veldig hårsår. Det jeg sa i mitt innlegg, og det tror jeg er helt presist, er at Fremskrittspartiet er mer opptatt av enkeltindividet enn SV er, at SV er mer opptatt av å tenke i kollektiv enn det Fremskrittspartiet er, og det tror jeg jeg har rett i.

Jeg registrerer at statsråden fikk tre minutter til å avslutte debatten, men han tok ikke opp noen av de signalene, de spørsmålene jeg stilte i mitt innlegg, om hvorvidt det er en tanke for denne statsråden og denne regjeringen å tenke i andre baner om hvem som kan ta omsorg for barnevernsbarn, annet enn institusjon og fosterhjem.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 844)

Sak nr. 9 [19:13:33]

Stortingets vedtak til lov om endringer i straffeprosessloven mv. (Lovvedtak 3 (2010–2011), jf. Innst. 57 L (2010–2011) og Prop. 141 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 844)

Sak nr. 10 [19:13:51]

Stortingets vedtak til lov om endringer i forvaltningsloven og straffegjennomføringsloven (behandling av personopplysninger i kriminalomsorgen, innsyn i benådningssaker m.m.) (Lovvedtak 4 (2010–2011), jf. Innst. 58 L (2010–2011) og Prop. 151 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 844)

Sak nr. 11 [19:14:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i lov 7. mai 2004 nr. 21 om Riksrevisjonen (Lovvedtak 5 (2010–2011), jf. Innst. 25 L (2010–2011))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 844)

Sak nr. 12 [19:14:28]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdloven (medlemskap i folketrygden under fengselsopphold mv.) (Lovvedtak 6 (2010–2011), jf. Innst. 60 L (2010–2011) og Prop. 135 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 844)

Sak nr. 13 [19:14:46]

Stortingets vedtak til lov om endringer i folketrygdlova mv. (Lovvedtak 7 (2010–2011), jf. Innst. 67 L (2010–2011) og Prop. 156 L (2009–2010))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 844)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** Stortinget skal da votere.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt tre forslag. Det er forslagene nr. 1–3, fra Morten Ørsal Johansen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre.

Det blir først votert over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet og Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i nødvendig grad klargjøres hvor grensene går for den politimyndighet sivilt ansatte i politietaten har, sammenliknet med andre som innehar begrenset politimyndighet.» Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 42 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 19.24.41)

Presidenten: Det blir votert over forslagene nr. 1 og 2, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en evaluering av

effekten av satsingen på sivilt ansatte, og i tilknytning til denne evalueringen i løpet av første halvdel av 2011 fremlegge for Stortinget en nasjonal strategi hvor det avklares hvilke nåværende og fremtidige oppgaver i politiet som bør og kan utføres av sivilt ansatte.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen bidra til å samordne fangetransport på tvers av politidistriktene bedre for å sikre bedre utnyttelse av de samlede ressursene i justissektoren.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 54 mot 48 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.25.10)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:155 S (2009–2010) – forslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Ingjerd Schou, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Aspaker og Michael Tetzschner om nasjonal strategi for økt og bedre bruk av sivil kompetanse i politiet – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Per Sandberg på vegne av Fremskrittspartiet
 - forslag nr. 2, fra Anders B. Werp på vegne av Høyre
- Forslag nr. 2, fra Høyre, er under debatten omgjort til et oversendelsesforslag. Forslaget lyder da i endret form:

«Det henstilles til regjeringen at det, i forbindelse med den pågående gjennomgangen av ansvarsfordelingen mellom Utlendingsdirektoratet (UDI) og politiet, legges til grunn at politiet fortsatt skal ha ansvar for avklaring av identiteten til asylsøkere, og dermed sikres den samme informasjonen som i dag.»

Presidenten foreslår at dette forslaget oversendes regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses vedtatt.

Det blir så votert over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge egen sak om omorganisering i utlendingsforvaltningen før ytterligere prosesser videreføres.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 76 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.26.40)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:156 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Anders B. Werp, André Oktay Dahl, Trond Helleland og Elisabeth Aspaker om behandling av asylsaker – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fem forslag. Det er forslagene nr. 1–5, fra Morten Ørsal Johansen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre.

Det blir først votert over forslagene nr. 2 og 3.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremlegge en sak for Stortinget om den såkalte resultatreformen basert på premissene som ble lagt ved behandlingen av St.meld. nr. 42 (2004–2005).»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke politidekningen opp til svensk nivå innen 2020.»

Venstre har varslet at de støtter forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.27.54)

Presidenten: Det blir så votert over forslagene nr. 1, 4 og 5, fra Fremskrittspartiet og Høyre.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om å gjennomføre en bredt anlagt politistudie etter mal av forsvarsstudiet for å sikre riktig dimensjonering og ressursbruk i fremtiden. Politiet må settes i stand til å møte morgendagens kriminalitetsbilde.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen tilbakeføre midler til driftsbudsjettene som er trukket ut, for å hindre oppsigelser av allerede ansatte politifolk og sikre at nyutdannede får jobb.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen om at det foretas en kritisk gjennomgang av Politidirektoratets rolle, man-

dat og fullmakter med sikte på økt faglig styring av politietaten.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet støtte til forslagene.

Votering:

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 54 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.28.23)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:157 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Linda C. Hofstad Helleland, Sylvi Graham og Lars Myraune om bevaring av nærpoltimodelen og gjennomføring av en bredt anlagt politistudie – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det satt fram i alt fire forslag. Det er forslagene nr. 1–4, fra Morten Ørsal Johansen på vegne av Fremskrittspartiet og Høyre.

Det blir først votert over forslag nr. 1. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag, slik at man åpner for at kommunene i politivedtektene kan innføre regler om registreringsplikt for salgs- eller innsamlingsvirksomhet.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 60 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.29.38)

Presidenten: Det blir så votert over forslag nr. 2. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag, slik at man åpner for at kommunene i politivedtektene kan innføre skjerpede regler om bortvisning av personer som driver aggressiv eller sjenerende tiggings og salg.»

Kristelig Folkeparti og Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 54 mot 47 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.30.10)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 3. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal strategi for bekjempelse av organisert tiggings.»

Kristelig Folkeparti har varslet støtte til forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 55 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.30.37)

Presidenten: Det voteres så over forslag nr. 4. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til øvelser hvor politireserven kan benyttes til å øke politikraften i Norge i perioder med utfordrende bemanningssituasjon.»

Venstre har varslet at de vil støtte forslaget.

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Høyre ble med 57 mot 40 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 19.31.07)

Komiteen hadde innstilt:

Dokument 8:158 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp og Elisabeth Aspaker om bekjempelse av aggressiv tiggings via skjerpede politivedtekter mv. – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 5

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov

om endringer i bustadoppføringslova og avhendingslova (skjerping av garantireglar og regulering av vidaresal)

I

I lov 3. juli 1992 nr. 93 om avhending av fast eigedom blir det gjort følgjande endringar:

§ 1-1 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) Avtale om vidaresal av rett etter avtalar som nemnt i bustadoppføringslova § 1 første ledd bokstav b og § 1 a skal ikkje reknast som avhending av fast eigedom. Ved slikt vidaresal til ein forbrukar, kan vidareseljaren likevel ikkje krevje utbetalt vederlag for retten som overstig kjøpesummen i det opphavlege avtaleforholdet med entreprenøren (meirverdi), før kjøparen har overteke bustaden og fått rettsvern for dette ervervet. Dersom entreprenøren ikkje fullfører arbeidet, fell kjøparen si plikt til å betale slik meirverdi bort. Foresegnene i andre og tredje punktum kan ikkje fråvikast ved avtale.

§ 1-1 fjerde og femte ledd blir nytt femte og sjette ledd.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 43 om avtalar med forbrukar om oppføring av ny bustad m.m. blir det gjort følgjande endringar:

§ 1 første ledd bokstav b skal lyde:

b. avtale om rett til fast eigedom med ny eigarbustad når arbeid som entreprenøren står for, enno ikkje er fullført på avtaletida. *Likt med dette skal reknast avtale om vidaresal av slik rett.*

§ 12 skal lyde:

§ 12. *Garanti for oppfylling av avtalen*

Entreprenøren skal stille garanti for oppfyllinga av avtalen. Ei slik plikt gjeld likevel ikkje dersom ein på avtaletida kan rekne med at vederlaget ikkje vil overstige to gonger grunnsummen i folketrygda.

Garantien skal gjelde fram til *fem* år etter overtakinga og dekkje ein sum som minst svarer til *ti* prosent av vederlaget. For krav som blir gjorde gjeldande på eit seinare tidspunkt enn i samband med overtakinga, kan garantisummen likevel vere *fem* prosent av vederlaget.

For avtalar som omfattar rett til grunn (§ 1 første ledd bokstav b), skal garantien gjelde fram til *fem* år etter overtakinga og dekkje ein sum som minst svarer til *fem* prosent av vederlaget. For krav som blir gjorde gjeldande før overtakinga, kan garantisummen likevel vere *tre* prosent av vederlaget. Dessutan gjeld § 47 andre og tredje ledd om garanti for forskotsbetaling.

Ved avtalar om rett til bustad som er knytt til eller skal knytast til andel i burettslag, jf. § 1 a, skal garantisummen i andre og tredje ledd reknast på grunnlag av den samla summen av kontantvederlag og andel fellesgjeld i burettslaget.

Garantisten kan ikkje ta atterhald om avgrensing av ansvaret på grunn av manglande premiebetaling eller anna mishald frå entreprenørens side. Det kan ikkje setjast frist for melding til garantisten om krav som er gjorde gjeldande i tide overfor entreprenøren. Har forbrukaren svart på førespurnad frå garantisten om kva krav som er gjorde gjeldande innan fristane, gjeld ansvaret berre krav som er nemnde i svaret frå forbrukaren.

Garantien kan også gjerast gjeldande av forbrukaren sine rettsetterfølgjarar. Garantisten kan ikkje ta atterhald som avgrensar denne retten.

Garanti skal gjevast i form av sjølvskuldgaranti eller tilsvarende frå ein finansinstitusjon som har rett til å tilby slik teneste i Noreg. Likt med garanti skal reknast deponeering av pengesum i finansinstitusjon som nemnd i første punktum på tilsvarende vilkår.

Til det er dokumentert at det ligg føre garanti i samsvar med paragrafen her, har forbrukaren rett til å halde att alt vederlag.

§ 47 tredje ledd andre punktum skal lyde:

§ 12 femte og sjette ledd gjeld tilsvarende.

III

1. Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.
2. Endringane i bustadoppføringslova §§ 12 og 47 gjeld berre for garantiavtalar inngått etter iverksetjinga av lova.
3. Endringane i bustadoppføringslova § 1 gjeld berre for avtalar om vidaresal inngått etter iverksetjinga av lova.
4. Endringane i avhendingslova § 1-1 gjeld berre for avtalar om vidaresal av rett etter avtalar som nemnt i bustadoppføringslova § 1 første ledd bokstav b og § 1 a, som er inngått etter iverksetjinga av lova.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 6

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov
om endringer i panteloven mv.

I

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 4-4 annet ledd skal lyde:

(2) Enkle pengekrav i form av innskudd på konto i kredittinstitusjon kan pantsettes til fordel for kredittinstitusjonen. I forbrukerforhold må slik panterett etableres ved skriftlig avtale, og panteretten kan bare omfatte innskudd

som står på særskilt konto som er opprettet i forbindelse med avtalen.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 4-5 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Avtale om panterett etter § 4-4 annet ledd må inngås skriftlig for å få rettsvern. Avtalen må angi hvilket eller hvilke innskudd panteretten omfatter ved å angi kontonummer eller kontonumre. Bestemmelsen i § 1-4 gjelder ikke. Pantsettelse av slik panterett får rettsvern på samme måte.

Nåværende annet ledd blir første ledd nytt annet punktum.

II

I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 10-22 første til fjerde ledd skal lyde:

Fraktføreren kan ikke fraskrive seg eller begrense ansvar etter § 10-17 ved befordring av passasjerer, som ikke overstiger et erstatningsbeløp fastsatt av departementet i forskrift for hver enkelt passasjer. For beløp som overstiger beløpet fastsatt av departementet i forskrift for hver enkelt passasjer, er fraktføreren ikke ansvarlig etter § 10-17 dersom fraktføreren godtgjør at:

1. skaden ikke er forårsaket ved skyld utvist av fraktføreren, hans tilsatte eller andre han svarer for, eller
2. skaden utelukkende er forårsaket av tredjemanns skyld.

Fraktførerens ansvar for tap som følge av forsinkelse ved befordring av passasjer er begrenset til *et beløp fastsatt av departementet i forskrift* for hver passasjer.

Ved befordring av reisegods er fraktførerens ansvar for tap på grunn av at reisegodset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, begrenset til *et beløp fastsatt av departementet i forskrift* for hver passasjer. Dersom passasjerens ved overlevering av innskrevet reisegods til fraktføreren særskilt angir verdien av reisegodset og betaler fastsatte tilleggsavgifter, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar. Dette gjelder likevel ikke dersom fraktføreren godtgjør at verdien er lavere enn det oppgitte beløp.

Ved befordring av gods er fraktførerens ansvar for tap på grunn av at godset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, begrenset til *et beløp pr. kg fastsatt av departementet i forskrift*. Dersom avsenderen ved overlevering av godset til fraktføreren særskilt angir verdien av godset og betaler fastsatte tilleggsavgifter, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar. Dette gjelder likevel ikke dersom fraktføreren godtgjør at verdien er lavere enn det oppgitte beløp. Dersom bare en del av godset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, regnes bare den sammenlagte vekten av de berørte kolli med når grensen for fraktførerens ansvar skal bestemmes. Dersom verdien av andre kolli som omfattes av samme luftfraktbrev, gods-kvittering eller registrering på annen måte jf. § 10-5 annet ledd påvirkes, skal disse kolliene regnes med.

III

I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav skal § 4 femte ledd nytt annet punktum lyde:

Kongen kan i forskrift gi regler om at Finanstilsynet uhindret av taushetsplikten kan eller skal gi opplysninger om en inkassator som har norsk inkassobevilling og midlertidig utøver inkassovirksomhet i en annen EØS-stat, til relevant myndighet i vedkommende EØS-stat.

IV

Loven del I gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Loven del II og III trer i kraft straks.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli ført opp til andre gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Votering i sak nr. 7

Presidenten: Under debatten har Gorm Kjernli satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Dokument 8:153 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Halleraker, Ingjerd Schou, Lars Myraune og Svein Harberg om handlingsplan for kryssingsspor og tiltak for økt kapasitet av gods på norsk jernbane – bifalles ikke.»

Det voteres alternativt mellom dette forslaget og komiteens innstilling.

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget ber regjeringen raskt, og innen utgangen av vårsesjonen 2011, ha utarbeidet og fremlagt en egen handlingsplan for bygging av kryssingsspor på 600 meters lengde på egnede strekninger, og andre tiltak som kan bedre godskapasiteten på jernbanen.

Votering:

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti

og Senterpartiet ble forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifalt med 51 mot 50 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 19.34.05)

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Presidenten foreslår at redegjørelsen av barne-, likestillings- og inkluderingsministeren om situasjonen i barnevernet vedlegges protokollen. – Det anses vedtatt.

Votering i sakene nr. 9–13

Presidenten: Stortinget går så til votering i sakene nr. 9–13.

Alle disse sakene er andre gangs behandling av lovsaker, altså «lagttingsbehandling».

Hvis forsamlingen ikke har veldig mye imot det, vil presidenten nå foreta en samlet behandling av disse sakene. Det vil altså si at vi voterer over disse sakene samlet.

Det foreligger ingen forslag til anmerkning til noen av lovvedtakene, fra og med lovvedtak 3 til og med lovvedtak 7. Stortingets lovvedtak er dermed bifalt ved andre gangs behandling, og samtlige blir å sende Kongen i overensstemmelse med Grunnloven.

– Det anses vedtatt.

Sak nr. 14 [19:35:20]

Referat

1. (82) Endringer i lov om pensjonstrygd for sjømenn, lov om pensjonstrygd for fiskere og i enkelte andre lover (tilpasninger til endret alderspensjon i folketrygden) (Prop. 18 L (2010–2011))

Enst.: Sendes arbeids- og sosialkomiteen.

2. (83) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Miljøverndepartementet (Prop. 22 S (2010–2011))

3. (84) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Olje- og energidepartementet (Prop. 35 S (2010–2011))

4. (85) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Nikolai Astrup, Line Henriette Hjemdal og Borghild Tenden om endring i drivstoffavgiftene for motorkjøretøy (Dokument 8:35 S (2010–2011))

Enst.: Nr. 2–4 sendes energi- og miljøkomiteen.

5. (86) Samtykke til deltaking i ei avgjerd i EØS-komiteen om innlemming i EØS-avtala av eit støtteprogram for audiovisuelt samarbeid med fagfolk frå tredjestatar (MEDIA Mundus) (Prop. 20 S (2010–2011))

Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

6. (87) Endringer i statsbudsjettet 2010 under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (Prop. 23 S (2010–2011))

Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, unntatt kap. 820, 821, 822, 3821 og 3822, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen, og kap. 847, som sendes arbeids- og sosialkomiteen.

7. (88) Endringer i lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott (heving av inntektsgrensa for rett til fullt bidragsforskott mv.) (Prop. 25 L (2010–2011))

Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen.

8. (89) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Kulturdepartementet (Prop. 34 S (2010–2011))

Enst.: Sendes familie- og kulturkomiteen, unntatt kap. 310, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.

9. (90) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Svein Flåtten, Anders B. Werp, Bent Høie, Elisabeth Røbekk Nørve og Michael Tetzschner om styrkede forbrukerrettigheter ved kjøp av bolig (Dokument 8:37 S (2010–2011))

10. (91) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Øyvind Håbrekke, Laila Dāvøy, Rigmor Andersen Eide og Geir Jørgen Bekkevold om full fosterhjemdekning innen 2013 (Dokument 8:39 S (2010–2011))

Enst.: Nr. 9 og 10 sendes familie- og kulturkomiteen.

11. (92) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Helse- og omsorgsdepartementet (Prop. 32 S (2010–2011))

12. (93) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Torbjørn Røe Isaksen, Sylvi Graham, Gunnar Gundersen, Sonja Irene Sjøli og Bent Høie om å redusere sykefraværet gjennom en bedre utnyttelse av «Raskere-tilbake-ordningen» (Dokument 8:34 S (2010–2011))

Enst.: Nr. 11 og 12 sendes helse- og omsorgskomiteen.

13. (94) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Justis- og politidepartementet (Prop. 21 S (2010–2011))

Enst.: Sendes justiskomiteen, unntatt kap. 456 og 3456, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 490, 491 og 3490, som sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.

14. (95) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Robert Eriksson, Bent Høie, Trine Skei Grande og Per Sandberg om en helhetlig gjennomgang av brudd på lovfestede rettigheter (Dokument 8:36 S (2010–2011))

Presidenten: Referatsak nr. 95 foreslås sendt justiskomiteen.

Ønsker representanten Per Sandberg ordet? – Vær så god.

Per Sandberg (FrP) [19:38:06]: Representantforslaget fra representantene Eriksson, Høie, Skei Grande og Sandberg er jo en omfattende sak. Det er for så vidt greit at det er foreslått sendt til justiskomiteen, men jeg ber også om at det sendes til arbeids- og sosialkomiteen og helse- og omsorgskomiteen til uttalelse.

Presidenten: Hvis representantene ikke har sterke motforestillinger mot det, vil presidenten foreslå at referatsak nr. 95 sendes justiskomiteen, som forelegger sitt ut-

kast til innstilling for arbeids- og sosialkomiteen og helse- og omsorgskomiteen til uttalelse før endelig avgivelse.
– Det anses vedtatt.

Videre ble referert:

15. (96) Endringer på statsbudsjettet for 2010 under Kunnskapsdepartementet (Prop. 31 S (2010–2011))
Enst.: Sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, med unntak av kap. 231, som sendes familie- og kulturkomiteen.
16. (97) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Kommunal- og regionaldepartementet (Prop. 29 S (2010–2011))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen.
17. (98) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet (Prop. 38 S (2010–2011))
Enst.: Sendes kommunal- og forvaltningskomiteen med unntak av kap. 1560, 1561 og 4560, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen, og kap. 1, som sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen, og kap. 1504, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
18. (99) Endringer i mineralloven (innkrevjing av tvangsmulkt og lovbrotsgebyr) (Prop. 26 L (2010–2011))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
19. (100) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Fiskeri- og kystdepartementet (Prop. 27 S (2010–2011))
Enst.: Sendes næringskomiteen med unntak av kap. 1062 og 5575, som sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.

20. (101) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Landbruks- og matdepartementet (Prop. 28 S (2010–2011))
Enst.: Sendes næringskomiteen med unntak av kap. 1137, som sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
21. (102) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Rigmor Andersen Eide, Line Henriette Hjemdal, Øyvind Håbrekke om forpliktende miljøtiltak for oppdrettsnæringen (Dokument 8:38 S (2010–2011))
Enst.: Sendes næringskomiteen.
22. (103) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Samferdselsdepartementet (Prop. 36 S (2010–2011))
Enst.: Sendes transport- og kommunikasjonskomiteen.
23. (104) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Forsvarsdepartementet (Prop. 33 S (2010–2011))
24. (105) Endringer i statsbudsjettet for 2010 under Utenriksdepartementet (Prop. 37 S (2010–2011))
Enst.: Nr. 23 og 24 sendes utenriks- og forsvarskomiteen.
25. (106) Redegjørelse av justisministeren om spørsmål knyttet til mulig ulovlig overvåkning av norske statsborgere
(Redegjørelse holdt i Stortingets møte 17. november 2010)
Enst.: Sendes justiskomiteen, som forelegger sitt utkast til innstilling for utenriks- og forsvarskomiteen til uttalelse før innstilling avgis.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Ber noen om ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 19.41.
